

MASARYKOVA UNIVERZITA
PŘÍRODOVĚDECKÁ FAKULTA

ŽÁDOST O AKREDITACI

Navazujícího magisterského studijního programu

Geografie a kartografie

Obor

**Učitelství geografie a kartografie
pro střední školy**

Brno, říjen 2011

OBSAH

OBSAH.....	1
A – Žádost o akreditaci / rozšíření nebo prodloužení doby platnosti akreditace bakalářského / magisterského stud. programu	3
B – Charakteristika studijního programu a jeho oborů, pokud se na obory člení.....	4
C – Pravidla pro vytváření studijních plánů SP (oboru) a návrh témat prací	6
C1- Doporučený studijní plán	11
C2 - Příloha k žádosti o reakreditaci bakalářského studijního oboru Geografie a kartografie se zaměřením na vzdělávání a navazujícího magisterského oboru Učitelství Geografie a kartografie pro střední školy.....	15
E – Personální zabezpečení studijního programu (studijního oboru) – souhrnné údaje.....	18
E – Personální zabezpečení studijního programu (studijního oboru) – souhrnné údaje.....	18
F – Související vědecká, výzkumná, vývojová, umělecká a další tvůrčí činnost	19
I – Uskutečňování akreditovaného stud. programu mimo sídlo vysoké školy	20
D – Charakteristika studijních předmětů.....	21
Bi7810 Dějiny botaniky	21
Bi8410 Dějiny biologických věd.....	21
C7660 Multimedia ve výuce I.....	22
C8995 Týmová práce, komunikace a řízení.....	22
C9500 Užitá chemie.....	24
C9520 Historie chemie.....	25
FA120 Historie fyziky 2.....	25
F2130 Fyzika v živé přírodě	26
F9360 Historie fyziky 1	26
JAZ03 Angličtina pro geografy III.....	27
JAZ04 Angličtina pro geografy IV	28
JA002 Pokročilá odborná angličtina - zkouška	29
M0001 Matematika kolem nás.....	29
M7511 Historie matematiky 1	30
XS030 Filozofie	31
XS051 Teorie výchovy a řešení výchovných problémů.....	31
XS080 Speciální pedagogika	32
XS092 Školský management	33
XS093 Pedagogická činnost s nadanými žáky	34
XS095 Seminář z praktické pedagogiky	34
XS100 Učitel a provoz školy	35
XS110 Prezentační seminář 1	35
XS120 Analyticko-didaktické praktikum.....	36
XS130 Psychologie osobnosti.....	37
XS150 Psychologie výchovy a vzdělávání	38
XS152 Pedagogická komunikace.....	39
XS170 Didaktická technika.....	39
XS210 Prezentační seminář 2	40
XS310 Prezentační seminář 3	40
XS350 Práce ze skupinovou dynamikou.....	41
XS410 Prezentační seminář 4	41
XS450 Komunikační trénink.....	42
XS460 Sebezkušenostní kurz.....	43
ZX401 Klimatické změny	43
ZX402 Globální problémy lidstva.....	44
Z0012 Vedení geografické výuky.....	45
Z0019 Diplomová práce ze zeměpisu 2	45
Z0020 Diplomová práce ze zeměpisu 3	46
Z0028 Regionální případové studie	46
Z0040 Geografie Evropy.....	47
Z0046 Geografie SR	47
Z0099 Regionální geografie světa - Afrika, Austrálie a Oceánie.....	48
Z0100 Regionální geografie Amerik.....	49
Z0101 Regionální geografie světa - Asie.....	50

Z0105 Rurální geografie	51
Z0131 Sustainability - Trvalá udržitelnost.....	52
Z0132 Urbánní a rurální studia	52
Z0149 Geografické projekty a cvičení	53
Z0150 Geografický seminář.....	54
Z1003 Diplomová práce ze zeměpisu 4	55
Z1313 Přírodní hrozby a rizika v krajině - online	55
Z2012 Regionální geografie ČR	56
Z6010 Geografie Světového oceánu	57
Z7011 Geografické kurikulum	58
Z7020 Diplomová práce ze zeměpisu 1	59
Z7150 ICT v geografickém vzdělávání.....	59
Z9001 Souvislá pedagogická praxe ze zeměpisu	60
Z9010 Průběžná pedagogická praxe ze zeměpisu	61
Z9150 Multimédia v geografickém vzdělávání.....	61

A – Žádost o akreditaci / rozšíření nebo prodloužení doby platnosti akreditace bakalářského / magisterského stud. programu						
Vysoká škola	Masarykova univerzita					
Součást vysoké školy	Přírodovědecká fakulta			STUDPROG	st. doba	titul
Název studijního programu	Geografie a kartografie			N-GK	2 r.	Mgr.
Původní název SP			platnost předchozí akreditace	10.10.2012		
Typ žádosti	akreditace	prodloužení akreditace	druh rozšíření			
Typ studijního programu	magisterský	magisterský	navazující magisterský X	rigorózní řízení		
Forma studia	prezenční X	kombinovaná	distanční		KKOV	
Obor v tomto dokumentu	Učitelství geografie a kartografie pro střední školy - prodloužení akreditace			ano	7504T056	
Obory v jiných dokumentech	Aplikovaná geografie - prodloužení akreditace			ano	1301T022	
	Fyzická geografie - prodloužení akreditace			ano	1301T003	
	Geografická kartografie a geoinformatika - prodloužení akreditace			ano	1302T002	
	Sociální geografie a regionální geografie - prodloužení akreditace/ změna názvu			ano		
Adresa www stránky	http://www.sci.muni.cz/akreditace2011		jméno a heslo k přístupu na www	Jméno: kom, heslo: akred2011		
Schváleno VR /UR /AR	VR	podpis rektora			datum	
Dne	5. 10. 2011					
Kontaktní osoba	RNDr. Vladimír Herber, CSc.		e-mail	herber@sci.muni.cz		
Garant studijního programu	prof. RNDr. Rudolf Brázdil, DrSc.			brazdil@sci.muni.cz		

B – Charakteristika studijního programu a jeho oborů, pokud se na obory člení	
Vysoká škola	Masarykova univerzita
Součást vysoké školy	Přírodovědecká fakulta
Název studijního programu	Geografie a kartografie
Název studijního oboru	Učitelství geografie a kartografie pro střední školy
Údaje o garantovi studijního oboru	RNDr. Vladimír Herber, CSc. Doc. PhDr. Bohumíra Lazarová, Ph.D. (garant pedagogicko-psychologického základu)
Zaměření na přípravu k výkonu regulovaného povolání	ne
Charakteristika studijního oboru (studijního programu)	
<p>Cílem studia je poskytnout učitelskou způsobilost pro výuku zeměpisu/geografie na středních školách včetně víceletých gymnázií souladu se současnými vzdělávacími požadavky, se znalostí obdobné způsobilosti ve vyspělých zemích a možnými trendy/scénáři vývoje geografického vzdělávání u nás i ve světě. Studium vychází z geografie jako vědní disciplíny, její sociální konstrukce, z pedagogických disciplín, jejich propojení v geografickém kurikulu a vedení výuky zeměpisu završeném pedagogickými praxemi. Zvláštní pozornost je věnována postavení geografie v RVP/ŠVP, státní maturitě, roli zeměpisu v environmentálním vzdělávání a participaci zeměpisu v integrovaných předmětech společenských a přírodovědných (průřezová témata RVP), a rovněž v geoinformačním technologím a ICT.</p>	
Profil absolventa studijního oboru (studijního programu) & cíle studia	
<p>Absolvent je kompetentní vzdělávat v oboru geografie, a to zejména na středních školách včetně víceletých gymnázií.</p> <p>Kromě geografické/kartografické způsobilosti je absolvent vybaven způsobilostí didaktickou, pedagogickou a psychodidaktickou, tj. dokáže plánovat, realizovat a hodnotit proces geografického vzdělávání v širším kontextu. Na základě zvolených principů, pravidel a zvolených cílů adekvátně volí obsah, metody i evaluační nástroje, podporuje rozvoj osobnosti žáků. Absolvent se orientuje ve vzdělávací politice a reflektuje ji ve své pedagogické práci. Nedílnou složkou přípravy je jazyková a počítačová vybavenost, umění komunikativního jednání a zacilování vzdělávání zeměpisem. Programově se orientovat na rozvíjení kritického a tvořivého myšlení v souladu s občanským postojem a schopností jeho prosazování v demokratické společnosti.</p> <p>Získané kompetence z geografie a kartografie umožňují uplatnění absolventů mj. i v environmentálním vzdělávání ve specializovaných zařízeních (centra ekologické výchovy, informační centra správ CHKO a NP), ve vzdělávání dospělých, v nadacích podporujících vzdělávání (i dospělých), popř. i v orgánech místní a regionální správy a samosprávy či v dalších institucích zabývajících se problematikou územního rozvoje, ochranou životního prostředí aj.</p>	
Charakteristika změn od předchozí akreditace (v případě prodloužení platnosti akreditace)	
<p>Při žádosti o akreditaci bylo vzato do úvahy "Doporučení stálé pracovní skupiny Akreditační komise pro obory pedagogické, psychologické a kinantropologické k předkládání strukturovaných učitelských programů" v kontextu změn celého učitelského studia na PřF MU, tj. jak bakalářského, tak i navazujícího magisterského studia.</p> <p>Pedagogicko psychologický základ</p> <p>Pedagogicko-psychologický základ v navazujícím magisterském stupni byl zvýšen z 6 na 18 kreditů. Z bakalářského studia byla přesunuta Speciální pedagogika, byl zaveden nový čtyřsemestrální předmět Prezentční seminář. Byla pozměněna struktura povinně volitelných bloků, které se nyní skládají z:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) pedagogicko psychologického bloku, 2) bloku prezentačních a komunikačních dovedností, 3) profesního bloku. <p>Pedagogická praxe byla rozšířena ze 4 kreditů na 8 (v obou studovaných oborech), tedy společně s asistentkou praxí v bakalářském stupni je praxe dotována 10 kredity.</p> <p>Univerzitní základ</p> <p>Zcela nový blok povinně volitelných předmětů. Blok obsahuje interdisciplinární předměty (např. Fyzika v živé přírodě) a předměty pokrývající rozšířený základ přírodovědných disciplín, které nejsou studovanými obory daného studia (např. Matematika kolem nás, Užité chemie). Motivací zavedení těchto bloků je rozšíření přírodovědného základu a posílení schopnosti absolventa obohatit výuku o mezipředmětové vztahy.</p>	

Geografické vzdělávání

Rozsah kurzů geografie a kartografie zůstal prakticky shodný s akreditací z roku 2006. Nově byl do studia zařazen povinný předmět *ICT v geografickém vzdělávání*, čímž se reaguje na dynamicky se rozvíjející se využívání ICT ve školách. Rozšířila se i nabídka doporučených volitelných předmětů.

Pedagogická praxe

Rozsah pedagogické praxe je zdvojnásoben a studenti povinně absolvují praxi ve dvou semestrech.

Prostorové zabezpečení studijního programu

Budova ve vlastnictví VŠ	ano	Budova v nájmu – doba platnosti nájmu	---
---------------------------------	-----	--	-----

Informační zabezpečení studijního programu

Informační zdroje jsou zabezpečeny dvěma samostatnými knihovnami:

- 1) Ústřední knihovna Přírodovědecké fakulty umístěna v areálu na Kotlářské ulici.
- 2) Knihovna univerzitního kampusu, nově vzniklá v roce 2007 transformací Ústřední knihovny Lékařské fakulty MU, Knihovny Fakulty sportovních studií a integrací části Ústřední knihovny PřF MU. Knihovna je umístěna v areálu univerzitního kampusu v Bohunicích a slouží zejména studijním programům chemie a biochemie.

	Ústřední knihovna PřF MU	Knihovna univerzitního kampusu MU
Celkový počet svazků	357 310	31 741
Roční přírůstek knižních jednotek	5 070	798
Počet odebíraných titulů časopisů	603	79
Jsou součástí fondu kompaktní disky?	ano	ano
Jsou součástí fondů videokazety?	ano	ano
Otevírací hodiny knihovny/studovny v týdnu	42 hod týdně	47 hod týdně
Provozuje knihovna počítačové inform. služby?	ano	ano
Zajišťuje knihovna rešerše z databází?	ne, uživatelé samoobslužně	ano
Je zapojena na CESNET/INTERNET?	ano	ano
Počet stanic na CESNETu/INTERNETu	90	110
Počet počítačů v knihovně/studovně	79	91
Z toho počítačů zapojených v síti	79	91

C – Pravidla pro vytváření studijních plánů SP (oboru) a návrh témat prací

Vysoká škola	Masarykova univerzita
Součást vysoké školy	Přírodovědecká fakulta
Název studijního programu	Geografie a kartografie pro střední školy
Název studijního oboru	Učitelství geografie a kartografie pro střední školy
Název předmětu	rozsah způsob zák. druh před. přednášející dop. roč.

Seznam předmětů je uveden v doporučeném studijním plánu, viz část C1.

Obsah a rozsah SZZk

Státní závěrečná zkouška se skládá z následujících jednotlivě klasifikovaných částí:

- Obhajoba diplomové práce (je-li geografie diplomovým předmětem)
- Pedagogika a psychologie (písemná zkouška)
- Didaktika zeměpisu (ústní zkouška)
- Geografie (ústní zkouška)

Obhajoba diplomové práce:

Závěrečné hodnocení diplomové práce probíhá veřejnou rozpravou před komisí pro SZZ, během níž student seznámí komisi s tématem práce, řešenými problémy, použitými metodami řešení a získanými výsledky, reaguje na připomínky obsažené v posudcích vedoucího a oponenta a v diskusi odpovídá na dotazy vznesené z řad členů komise i ostatních účastníků obhajoby.

Písemná zkouška z Pedagogicko-psychologického základu se skládá z těchto částí:

1. Pedagogika
2. Obecná a alternativní didaktika
3. Psychologie
4. Speciální pedagogika

Okruhy otázek z Pedagogiky:

- 1 Pedagogika, její vymezení, předmět, cíle a metody. Členění pedagogických disciplín. Postavení v rámci systému věd. Školní pedagogika, její obsah a funkce.
- 2 Základní pojmy a kategorie pedagogiky (výchova, vzdělání, edukace, edukační procesy).
- 3 Základní charakteristika myšlení a díla J. A. Komenského. Stručný přehled dějin pedagogiky novověku (J. Lock, J. J. Rousseau, J. H. Pestalozzi, J. F. Herbart, L. N. Tolstoj a další).
- 4 Pedagogické směry 20. století (pragmatická pedagogika, pozitivistická pedagogika, pedagogika kultury a duchovnědná pedagogika, marxistická pedagogika, křesťanská pedagogika). Představitelé, dílo.
- 5 Žák jako subjekt vzdělávání. Vývojová charakteristika, typy inteligence, přístup k učení, tvořivost.
- 6 Učitelská profese: specifika, obsah, kompetence, odpovědnosti, další vzdělávání. Etické otázky.
- 7 Pedagogická komunikace a interakce. Zásady komunikace ve škole a její vliv na průběh výuky. Klima školní třídy. Práce s klimatem, efekty klimatu a jeho význam ve výchovně vzdělávacím procesu.
- 8 Dědičnost, prostředí, výchova. Rodina a výchova. Vztah mezi rodinou a školou, koncept otevřené školy.
- 9 Škola jako instituce. Funkce školy. Vnitřní řízení a správa školy. Normy pro práci školy. Image školy.
- 10 Současný vzdělávací systém v ČR (typy škol, struktura, obsahové zaměření). Transformace českého školství.
- 11 Alternativní školství v ČR (typy škol, jejich základní charakteristika).
- 12 Školské zákony a jejich význam (legislativní proces, Sběrka zákonů). Vzdělávací politika (vymezení a funkce, národní a nadnárodní úroveň vzdělávací politiky, základní dokumenty vzdělávací politiky).

Srovnávací literatura:

- Bertrand, Y. Soudobé teorie vzdělávání. Praha: Portál, 1998.
- Mareš, J., Křivohlavý, J. Komunikace ve škole. Brno: Paido, 1995.
- Pol, M. Škola v proměnách. Brno: MU, 2008.
- Průcha, J. Moderní pedagogika. Praha: Portál, 2009.
- Průcha, J. Alternativní školy a inovace ve vzdělávání. Praha: Portál, 2001.
- Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání. (dostupné na www.vuppraha.cz)

Okruhy otázek z Obecné a alternativní didaktiky:

1. Didaktika - její předmět a pojetí. Vymezení obecné didaktiky, oborové didaktiky, didaktiky stupňů a typů škol. Psychodidaktika.
2. Školní edukace – podmínky, obsah, výsledky a efekty, determinanty úspěšnosti.
3. Výukové cíle, druhy, požadavky, tvorba, způsoby ověřování.
4. Metody výuky a jejich klasifikace, výběr, funkce
5. Metody slovní, jednotlivé typy, jejich charakteristika, použití.
6. Metody názorně demonstrační, typologie, podstata jednotlivých metod.
7. Metody praktické, jejich analýza, základní charakteristiky.
8. Organizační formy výuky (jejich třídění). Charakteristika jednotlivých forem. Alternativní formy výuky.
9. Vyučovací hodina - základní výuková jednotka, struktura, typy.
10. Diagnostikování průběhu a výsledků školní edukace, pedagogická evaluace –význam, prostředky.
11. Hodnocení výsledků výuky, zkoušení, hodnocení a klasifikace – funkce, typy, problémy školního hodnocení.
12. Systém materiálních didaktických prostředků. Didaktická technika. Informační technologie a jejich využití ve výuce.
13. Učitel jako činitel výuky – osobnostní a kvalifikační předpoklady výkonu profese, klíčové kompetence, procesy sebereflexe a sebezdokonalování.
14. Žák (student) jako činitel výuky, žák a jeho školní úspěšnost, sebehodnocení. Nadaný žák, handicapovaný žák, žák jiného etnika. Klíčové kompetence žáků.
15. Práce učitele a žáka s učebnicí, učení z textu, učení.
16. Soustava didaktických principů, pojetí, druhy, míra a způsoby uplatnění.
17. Příprava učitele na vyučování, didaktická analýza učiva, projektování výuky, realizace výuky.

Srovnávací literatura:

- Čáp, J., Mareš, J.: Psychologie pro učitele, Praha, Portál 2001
- Kalhous, Z., Obst, O.: Školní didaktika, Praha, Portál 2002.
- Maňák, J. Švec, V.: Výukové metody, Brno, Paido 2003
- Petty, G.: Moderní vyučování, Praha, Portál 1996
- Skalková, J.: Obecná didaktika, Praha, Grada Publishing, a. s. 2007
- Šimoník, O.: Úvod do školní didaktiky, Brno, MSD 2003
- Vališová, A., Kasíková, H. a kol.: Pedagogika pro učitele, Praha, Grada Publishing, a.s., 2007

Okruhy otázek z Psychologie:

1. Aplikované psychologické disciplíny ve školní praxi. Jejich obsah, postavení v systému psychologických věd a vztah k pedagogice.
2. Hlavní psychologické směry. Osobnost a procesy učení a vzdělávání z hlediska behaviorismu, humanistické psychologie a kognitivních směrů.
3. Pojmy vývoj, růst, učení, zrání. Biologická a sociální determinace vývoje osobnosti žáka. Některé zákonitosti a teorie vývoje.
4. Vývojová stádia. Dítě školního věku, dospívající a dospělý - specifika jejich učení a vzdělávání.
5. Kognitivní funkce – jejich popis. Vlohy, schopnosti, talent nadání. Procesy učení, teorie a druhy učení. Styly učení. Učení a paměť.
6. Intelligence - pojem, soudobé teorie. Intelligence a tvořivost. Intelktové a mimointelktové faktory ovlivňující školní úspěšnost žáka.
7. Pojem osobnost v psychologii, některé teorie osobnosti. Osobnost učícího se jako faktor školní úspěšnosti.
8. Rozvoj osobnosti žáka. Prosociální chování, vývoj charakteru, emoční inteligence, rozvoj volných vlastností a autoregulace.
9. Pojmy emoce a motivace - teorie. Motivace žáka, práce schopnost, liknavost. Volní vlastnosti a učení.
10. Zvládání školní zátěže. Psychosociální stres a žák. Školní psychohygienu. Sebepojetí žáka a rozvoj sebevědomí.
11. Současné pojetí výchovy a psychologie výchovy. Psychologie odměn a trestů. Kladení požadavků.
12. Možnosti a metody poznávání žáka. Pedagogická a psychologická diagnostika ve školní praxi.
13. Sociálně psychologické otázky třídy a školy - třída jako malá sociální skupina, sociální klima třídy a školy. Techniky zjišťování klimatu ve třídě, práce s klimatem.
14. Osobnost učitele, kompetence učitele. Zátěž v profesi učitele, pracovní spokojenost a odpovědnost. Učitelé a zdraví.

Srovnávací literatura:

- Čáp, J. Psychologie výchovy a vyučování. Praha: Karolinum, 1991.
- Čáp, J., Mareš, J. Psychologie pro učitele. Praha: Portál, 2001.
- Fontana, D. Psychologie ve školní praxi. Praha: Portál, 1997.
- Helus, Z. Dítě v osobnostním pojetí. Praha: Portál 2004.
- Hrabal, V., Hrabal, V. Diagnostika – Pedagogicko-psychologická diagnostika žáka s úvodem do diagnostické aplikace statistiky. Praha: Karolinum, 2002.
- Lazarová, B. Netradiční role učitele. Brno: Paido, 2008.
- Mareš, J. Styly učení žáků a studentů. Praha: Portál, 1998.
- Průcha, J. Učitel. Praha: Portál, 2002
- Vágnerová, M. Vývojová psychologie I – II. Praha: Karolinum, 2007.

Okruhy otázek ze Speciální pedagogiky:

1. Speciální pedagogika - pojem, předmět, cíle, interdisciplinární vztahy, klasifikace oboru, terminologie.
2. Integrace, inkluze - pojmy, terminologie, legislativa, formy integrace, možnosti vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami v současnosti.
3. Speciálně pedagogická diagnostika - pojem, předmět, cíle, metody, terminologie.
4. Pedagogicko-psychologické poradenské služby - SPC, PPP, SVP, školní poradenské pracoviště (výchovný poradce, školní speciální pedagog, školní psycholog, metodik prevence)
5. Tělesné postižení - charakteristika, klasifikace, etiologie, DMO, LMD, edukace, osobní asistence, pracovní uplatnění.
6. Mentální postižení - charakteristika, klasifikace dle WHO, etiologie, Downův syndrom, demence, edukace, pracovní uplatnění.
7. Narušená komunikační schopnost - charakteristika, klasifikace, etiologie, reedukace, edukace. Alternativní a augmentativní komunikace - charakteristika, jednotlivé systémy.
8. Zrakové postižení - charakteristika, klasifikace, etiologie, edukace, pracovní uplatnění.
9. Sluchové postižení - charakteristika, klasifikace, etiologie, edukace, znakový jazyk, pracovní uplatnění, protetika.
10. Specifické poruchy učení a chování - charakteristika, klasifikace, etiologie, diagnostika, reedukace, edukace, pracovní uplatnění, ústavní a ochranná výchova, prevence.
11. Poruchy autistického spektra - charakteristika, etiologie, edukace.
12. Souběžné postižení více vadami – edukace, terapie.

Srovnávací literatura:

- Bartoňová M., Vítková, M. Strategie ve vzdělávání dětí a žáků se speciálními vzdělávacími potřebami. Brno: Paido, 2007. ISBN 978-80-7315-158-4.
- Bartoňová M., Pipeková, J., Vítková, M. Strategie ve vzdělávání žáků s mentálním postižením v odborném učilišti a na praktické škole. Brno: MSD, 2007. ISBN 978-80-7392-050-0.
- Lechta, V. (ed.) Základy inkluzivní pedagogiky. Praha: Portál, 2010. ISBN 978-80-7367-679-7.
- Pipeková, J. (ed.) Kapitoly ze speciální pedagogiky. Brno: Paido, 2010. ISBN 978-80-7315-198-0.
- Vítková, M. (ed.) Integrativní speciální pedagogika. Brno: Paido, 2004. ISBN 80-7315-071-9.

Didaktika geografie

Zkušební okruhy:

1. Revidovaná Bloomova taxonomie kognitivních cílů a její aplikace v geografickém vzdělávání
2. Motivace ve výuce zeměpisu.
3. Hodnocení vědomostí a dovedností v zeměpise.
4. Klíčové dovednosti učitele zeměpisu.
5. Mezipředmětové vazby a průřezová témata RVP
6. Práce s talentovanými žáky ve výuce zeměpisu. Zeměpisná olympiáda a jiné soutěže.
7. Současné učebnice zeměpisu pro základní a střední školy, jejich obsah, kvalita a kritéria hodnocení
8. Strukturální prvky učebnic zeměpisu – kritéria pro výběr učebnice zeměpisu.
9. Využití map a atlasů ve výuce zeměpisu.
10. Učební pomůcky v zeměpisném vzdělávání.
11. ICT v geografickém vzdělávání.
12. Tradiční metody výuky v zeměpise.
13. Vyučovací jednotka ze zeměpisu a její jednotlivé části.

14. Zásady a využití projektové výuky v zeměpise.
15. Seminární a maturitní práce
16. Terénní výuka v zeměpise: vycházka, exkurze, expedice
17. Lokální geografie ve výuce zeměpisu.
18. Ekologické a environmentální vzdělávání, výchova, osvěta, trvalá udržitelnost
19. Využití her ve výuce zeměpisu.
20. Pracovní listy ve výuce zeměpisu.
21. RVP a tvorba ŠVP.
22. Geografické standardy.
23. Mezinárodní charta geografického vzdělávání.
24. Zeměpis pro život - vzdělávání pro budoucnost.
25. Profesionální vývoj pedagoga.

Poznámka:

Student u SZZk z didaktiky geografie předkládá osobní portfolio prací (např. příprav na vyučování, návrhů projektů, seminární práce apod.), které dokládají profilaci studenta na problematiku geografického vzdělávání.

Srovnávací literatura:

- Gersmehl, P.; Solem, M. (2008): *Teaching geography*. New York: Guilford Press, 320 s.
- Kühnlová, H. (1999): *Kapitoly z didaktiky geografie*. Karolinum, Praha, 145 s.
- Lambert, D., Balderstone, D. (2010): *Learning to teach Geography in the Secondary School. A Companion to School Experience*. London, Routledge/Falmer, 455 s.
- Lambert, D.; Morgan, J. (2010): *Teaching geography 11-18: a conceptual approach*. Maidenhead: McGraw-Hill/Open University Press, 180 s.
- Lenon, B. J; Cleves, P. G. (2001): *Fieldwork techniques and projects in geography*. London: Collins Educational, 173 s.
- Martin, F. (2006): *E-geography: using ICT in quality geography*. Sheffield: Geographical Association, 160 s.
- Pasch, M. a kol. (2005): *Od vzdělávacího programu k vyučovací hodině: jak pracovat s kurikulem*. Portál, Praha, 416 s.
- Petty, G. (2006): *Moderní vyučování*. Portál, Praha, 380 s.
- Vávra, J. (2006): *Didaktika geografie 1: od vzdělávacího programu k vyučovací hodině v zeměpise na ZŠ, na příkladu tématu Světový oceán*. Liberec: Technická univerzita v Liberci, 92 s.
- Učebnice zeměpisu pro ZŠ a SŠ, školní zeměpisné atlasy, časopisy Geografické rozhledy, Dnešní svět.

Geografie

Zkušební okruhy:

1. Česká republika: příroda, přírodní zdroje
2. Česká republika: kulturní krajiny/trvalá udržitelnost
3. Česká republika: komplexní geografická charakteristika vybraného kraje
4. Naši sousedé - geografické srovnání
5. Evropská unie: výzva pro ČR
6. Západní Evropa.
7. Severní Evropa
8. Jižní Evropa:
9. Východní a jihovýchodní Evropa:
10. New York - Londýn - Tokio: světová centra
11. Severní Amerika: Vymezení regionu. Přírodní a lidské zdroje
12. USA a Kanada: shody a rozdíly, postavení ve světě
13. Latinská Amerika: příroda/ekologie a lidé
14. Afrika: stav a perspektivy
15. Subsaharská Afrika
16. Rusko a severní Asie:
17. Minulost a budoucnost SNS
18. Východní Asie: hospodářství a politika
19. Jižní Asie
20. Jihovýchodní Asie
21. Střední východ: ohnisko napětí
22. Austrálie a Oceánie

23. Polární oblasti
24. Moře a oceány: ekosystémy a jejich využívání
25. Globální problémy lidstva

Srovnávací literatura:

- De Blij, H. J., Murphy, A. B. (2003): *Human geography: culture, society, and space*. John Wiley & Sons, 555 s.
- Hampl, M. a kol. (2005): *Geografická organizace společnosti v České republice: transformační procesy a jejich obecný kontext*. Praha: DemoArt, 147 s.
- Knox, P. L.; Agnew, J. A.; McCarthy, L. (2008): *The geography of the world economy*. London : Hodder Education, 464 s.
- Maston, S.A.; Knox, P. L.; Liverman, D. M. (2005): *World regions in global context: peoples, places, and environments*. New Jersey: Pearson Prentice Hall, 654 s.
- Nagle, G.(2000): *Advanced geography*. Oxford: Oxford University Press, 464 s.
- Pulsipher, L. M.; Pulsipher, A. (2002): *World regional geography: global patterns, local lives*. New York: W. H. Freeman, 601 s.
- Rubenstein, J. M. (2002): *The cultural landscape: an introduction human geography*. Upper Saddle River: Prentice Hall, 517 s.
- Toušek, V.; Smolová, I.; Fňukal, M.; Jurek, M.; Klapka, P. (2005): *Česká republika: portréty krajů*. Praha: Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, 136 s.
- Waugh, D. (2009): *Geography: an integrated approach*. Cheltenham: Nelson Thornes, 657 s.
- Učebnice zeměpisu pro ZŠ a SŠ, školní zeměpisné atlasy, časopisy Geografické rozhledy, Dnešní svět.

Požadavky na přijímací řízení

Přijímací zkouška z Geografie a kartografie v rozsahu písemné části bakalářské státní zkoušky ze Základů geografie a kartografie ve studiu oboru Geografie a kartografie se zaměřením na vzdělávání. Zkouška z obecné pedagogiky, psychologie a didaktiky v rozsahu povinných předmětů bakalářského studia.

Další povinnosti / odborná praxe

Součástí navazujícího magisterského studia je absolvování 2 povinných pedagogických praxí ze zeměpisu – podrobnosti viz Příloha k žádosti.

Návrh témat prací a obhájené práce

Součástí magisterského studia je vypracování diplomové práce (z geografie nebo ze druhé oboru studia), čímž student prokazuje schopnost samostatně řešit odborný problém včetně práce s literaturou, zvládnutí základních výzkumných, terénních a počítačových metod, zpracování a interpretace výsledků a jejich prezentace.

Téma diplomové práce musí být geografické/kartografické (nebo z druhého oboru), zacílené na využití ve vzdělávání.

Témata diplomových prací vypisuje Geografický ústav na návrh učitelů a zveřejňuje jejich aktuální nabídku v dostatečném počtu v Informačním systému. Student si z aktuální nabídky svobodně volí téma diplomové práce prostřednictvím IS a o zadání diplomové práce na zvolené téma student žádá písemně prostřednictvím ISu. Student může kterémukoliv učiteli Geografického ústavu navrhnout téma své diplomové práce nebo se na tomto tématu dohodnout. V tomto případě vypisuje učitel téma diplomové práce už pro konkrétního studenta. Zadáním diplomové práce se učitel, který téma vypsál, stává pro studenta, který si ho vybral, vedoucím diplomové práce.

Příklady obhájených diplomových prací:

- Globální problémy - projektová výuka zeměpisu (viz: http://is.muni.cz/th/106072/prif_m/)
- Interaktivní tabule ve výuce fyzické geografie (viz: http://is.muni.cz/th/184562/prif_m/)
- Krajinné ekosystémy v geografickém a environmentálním vzdělávání (viz: http://is.muni.cz/th/150769/prif_m/)
- Terénní výuka v ŠVP Gymnázia Lanškroun (viz: http://is.muni.cz/th/184515/prif_m/)
- Tematické mapy v geografickém vzdělávání (viz: http://is.muni.cz/th/136709/prif_m/)

Archív závěrečných prací obhájených na Masarykově univerzitě od r. 2006 - viz <https://is.muni.cz/thesis/>, (položky Fakulta studia="Přírodovědecká fakulta", Pracoviště="14315030 GeogÚ VoZ PřF")

Návaznost na další stud. program

Absolvent tohoto oboru může pokračovat po složení přijímací zkoušky ve studiu v některém ze 3 oborů doktorského studijního programu Geografie – obory však nejsou orientovány na geografické vzdělávání..

C1- Doporučený studijní plán

1. rok navazujícího magisterského studia

kód	název předmětu	kredit	rozsah	ukončení	vyučující
Podzimní semestr					
Povinné předměty					
Z7011	Geografické kurikulum	4	1/2	k	Hynek, Herber
Z7150	ICT v geografickém vzdělávání	2	0/2	kz	Dobrovolný, Herber
Povinně volitelné předměty					
Z7020	Diplomová práce ze zeměpisu 1	2	0/2	z	ved. práce
Doporučené volitelné předměty					
JAZ03	Angličtina pro geografie III	2	/2	z	Hranáčová
Z0099	Regionální geografie světa - Afrika, Austrálie a Oceánie	5	2/1	zk	Culek, Věžník
Z0131	Sustainability - Trvalá udržitelnost	3+2	1/2	zk	Hynek
Z1313	Přírodní hrozby a rizika v krajině - online	2	1/1	z	Herber
Z6010	Geografie Světového oceánu	3	2/0	k	Herber
Jarní semestr					
Povinné předměty					
Z0012	Vedení geografické výuky	3+1	1/2	k	Hynek, Herber
Z0028	Regionální případové studie	2	5D	kz	Herber
Z2012	Regionální geografie ČR	8	4/1	zk	Herber, Toušek, Věžník
Z9001	Souvislá pedagogická praxe ze zeměpisu	2	3T	z	Herber
Povinně volitelné předměty					
JA002	Pokročilá odborná angličtina - zkouška	2	0/0	zk	Hranáčová
Z0019	Diplomová práce ze zeměpisu 2	4	0/4	z	ved. práce
Doporučené volitelné předměty					
JAZ04	Angličtina pro geografie IV	2	/2	z	Hranáčová
Z0040	Geografie Evropy	6	3/1	zk	Kolář, Věžník
Z0100	Regionální geografie Amerik	5	2/1	zk	Láska, Věžník
Z0105	Rurální geografie	5	2/1	zk	Věžník
Z0132	Urbánní a rurální studia	2+1	1/1	k	Hynek, Herber
Z9150	Multimédia v geografickém vzdělávání	2+1	0/2	k	Herber

2. rok navazujícího magisterského studia

kód	název předmětu	kredit	rozsah	ukončení	vyučující
Podzimní semestr					
Povinné předměty					
Z0149	Geografické projekty a cvičení	2	0/2	z	Herber
Z0150	Geografický seminář	2	0/2	z	Hynek
Z9001	Pedagogická praxe ze zeměpisu 2	2	30 h	z	Herber
Povinně volitelné předměty					

kód	název předmětu	kredit	rozsah	ukončení	vyučující
Z0020	Diplomová práce ze zeměpisu 3	7	0/7	z	ved. práce
Doporučené volitelné předměty					
Z0046	Geografie SR	2+1	1/1	k	Herber,Andráško
Z0101	Regionální geografie světa - Asie	5	2/1	zk	Herber,Daněk
Jarní semestr					
Povinně volitelné předměty					
Z1003	Diplomová práce ze zeměpisu 4	13	0/13	z	ved. práce

Společný pedagogicko-psychologický základ Mgr studium

1. ročník

kód	název předmětu	kredit	rozsah	ukončení	vyučující
Podzimní semestr					
Povinné předměty					
XS080	Speciální pedagogika	2	0/2	kz	Pitnerová
XS110	Prezentační seminář 1	1	0/1	z	Bochníček,Herber,Rotreklová
XS150	Psychologie výchovy a vzdělávání	2	1/1	kz	Lazarová
Jarní semestr					
Povinné předměty					
XS210	Prezentační seminář 2	1	0/1	z	Bochníček,Herber,Rotreklová

2. ročník

kód	název předmětu	kredit	rozsah	ukončení	vyučující
Podzimní semestr					
Povinné předměty					
XS310	Prezentační seminář 3	1	0/1	z	Bochníček,Herber,Rotreklová
Jarní semestr					
Povinné předměty					
XS410	Prezentační seminář 4	1	0/1	z	Bochníček,Herber,Rotreklová

Pedagogicko psychologický blok

kód	název předmětu	kredit	rozsah	ukončení	vyučující
Podzimní semestr					
Povinně volitelné předměty					
XS093	Pedagogická činnost s nadanými žáky	2	2	k	Machů
XS152	Pedagogická komunikace	2	1/1	z	Šedřová
Jarní semestr					
Povinně volitelné předměty					
XS051	Teorie výchovy a řešení výchovných problémů	2	2	k	Janda

kód	název předmětu	kredit	rozsah	ukončení	vyučující
XS095	Seminář z praktické pedagogiky	2	0/2	z	Jurmanová, Navrátil, Papírník
XS120	Analyticko-didaktické praktikum	2	0/1	z	Hališka
XS130	Psychologie osobnosti	2	1/1	z	Lazarová

Student za celé magisterské studium povinně vybírá dva předměty.

Blok prezenčních a komunikačních dovedností

kód	název předmětu	kredit	rozsah	ukončení	vyučující
Podzimní semestr					
Povinně volitelné předměty					
C8995	Týmová práce, komunikace a řízení	2	0/2	z	Kulhavý, Snopek
XS350	Práce ze skupinovou dynamikou	2	0/2	z	Příbyla
Jarní semestr					
Povinně volitelné předměty					
XS450	Komunikační trénink	2	0/2	z	Příbyla
XS460	Sebezkušenostní kurz	2	0/2	z	Příbyla

Student za celé magisterské studium povinně vybírá jeden předmět.

Profesní blok

kód	název předmětu	kredit	rozsah	ukončení	vyučující
Podzimní semestr					
Povinně volitelné předměty					
C7660	Multimedia ve výuce I	5	0/4	z	Mareček
XS092	Školský management	2	2	k	Štáva
XS100	Učitel a provoz školy	2	0/2	z	Herman
XS170	Didaktická technika	1	0/1	z	Navrátil

Student povinně vybírá dva předměty.

Univerzitní základ Mgr studium

Přírodovědný blok

kód	název předmětu	kredit	rozsah	ukončení	vyučující
Podzimní semestr					
Povinně volitelné předměty					
C9500	Užitá chemie	2+1	2/0	k	Pazdera
ZX401	Klimatické změny	3+2	2/1	zk	Burianová, Příbyla
Z1313	Přírodní hrozby a rizika v krajině - online	2	1/1	z	Herber
Jarní semestr					
Povinně volitelné předměty					

kód	název předmětu	kredit	rozsah	ukončení	vyučující
F2130	Fyzika v živé přírodě	2+1	2/0	k	Bochníček,Konečný
M0001	Matematika kolem nás	2	0/2	kz	Fuchs
ZX402	Globální problémy lidstva	3	2/0	k	Herber

Student povinně vybírá dva předměty za celé magisterské studium.

Společenskovědní blok

kód	název předmětu	kredit	rozsah	ukončení	vyučující
Podzimní semestr					
Povinně volitelné předměty					
Bi7810	Dějiny botaniky	1+2	1/0	zk	Bureš
C9520	Historie chemie	1+1	1/0	k	Janků
F9360	Historie fyziky 1	2	2/0	z	Štefl
Doporučené volitelné předměty					
XS030	Filozofie	1+1	2/0	k	Jastrzemska,Zouhar
Jarní semestr					
Povinně volitelné předměty					
Bi8410	Dějiny biologických věd	2	2/0	k	Bureš
M7511	Historie matematiky 1	2	2/0	kz	Fuchs
Doporučené volitelné předměty					
FA120	Historie fyziky 2	1+1	2/0	k	Štefl

C2 - Příloha k žádosti o reakreditaci bakalářského studijního oboru Geografie a kartografie se zaměřením na vzdělávání a navazujícího magisterského oboru Učitelství Geografie a kartografie pro střední školy.

Doplňující informace o koncepci učitelského studia na PřF MU

Obecné poznámky

Učitelské studium na Přírodovědecké fakultě MU je koncipováno tak, že v bakalářském stupni převažuje odborná část na kterou v magisterském studiu navazují předmětové didaktiky a další disciplíny připravující studenta na práci učitele v obecném slova smyslu. Do bakalářského stupně je současně umístěn základní blok obecněji pojatých pedagogicko psychologických předmětů, který musí logicky předcházet specializovanějším disciplinám jak všeobecného, tak i oborově didaktického zaměření, což vylučuje nasazení všech předmětů společného pedagogicko psychologického základu jen do dvouletého navazujícího magisterského studia.

Studijní plány oborů „*Geografie a kartografie se zaměřením na vzdělávání*“ a „*Učitelství geografie a kartografie pro SŠ*“ posuzujeme jako celek tvořící pětiletou přípravu učitele přírodních věd na středních školách. Obdobné pojetí je součástí i "Doporučení stálé pracovní skupiny Akreditační komise pro obory pedagogické, psychologické a kinantropologické k předkládání strukturovaných učitelských programů", kde v Příloze I je uvedeno doporučené rozdělení jednotlivých vzdělávacích složek za celé pětileté studium, nikoliv odděleně v bakalářské a navazující magisterské části. Současně se domníváme, že uplatnění absolventů pouze bakalářského stupně je na trhu práce velmi omezené a naši studenti v drtivé většině po absolvování bakalářského studia pokračují v navazujícím magisterském.

V souladu s tímto chápeme i společný pedagogicko psychologický základ jako pětiletý celek, jehož úvodní část je z nutnosti časové návaznosti jednotlivých disciplin zařazena do bakalářského stupně. Proto státní zkouška z pedagogicko psychologického základu je pouze v navazujícím magisterském studiu. Toto řešení současně zohledňuje skutečnost, že oborové části bakalářského studia jsou zakončeny dvěma náročnými částmi státní zkoušky.

Níže jsou uvedeny tabulky s údaji dle doporučení pracovní skupiny Akreditační komise,.

Název žadatele	Masarykova univerzita		
Bakalářské studium			
Studijní program: Studijní obor: Forma studia:	Geografie a kartografie Geografie a kartografie se zaměřením na vzdělávání prezenční		
Název složky studia	Celkový počet hodin	Celkový počet kreditů	
Oborová složka (za jeden obor)	44 hod. povinné	54 kr. povinné + min. 18 kr. volitelné	
Bakalářská práce		10	
Pedagogicko-psychologická složka (za celé studium)	9 povinné	12 povinné	
Všeobecná část přípravy (Výuka jazyků, sportovní aktivity, za celé studium)	2 povinné (nejsou započteny sportovní aktivity)	4 povinné	
Praxe (za celé studium)	10 dní	2	
Zbýlé kredity do celkového počtu 180 za studium student volí z nabídky PřF resp. jiných fakult MU.			

Navazující magisterské studium		
Studijní program: Studijní obor: Forma studia:	Geografie a kartografie Učitelství geografie a kartografie pro střední školy prezenční	
Název složky studia	Celkový počet hodin	Celkový počet kreditů
Oborová složka (za jeden obor)	17 hod. povinné	24 kr. povinné + 0 volitelné
Diplomová práce		26
Pedagogicko-psychologická složka (za celé studium)	16 (dle výběru povinně volitelných předmětů)	18 (minimálně, závisí na volbě povinně volitelných předmětů)
Všeobecná část přípravy (jazyky, předměty z přírodovědného a společenskovedního bloku univerzitního základu, za celé studium)	8 (dle výběru povinně volitelných předmětů)	12 (závisí na volbě povinně volitelných předmětů)
Praxe (za celé studium)	12 týdnů	8
Zbylé kredity do celkového počtu 120 za studium student volí z nabídky PřF resp. jiných fakult MU.		
Studium celkem Bc. + NMgr. za pět let		
Studijní programy: Studijní obor: Forma studia:	Geografie a kartografie Bc + Geografie a kartografie NMgr Geografie a kartografie se zaměřením na vzdělávání, Učitelství geografie a kartografie pro střední školy prezenční	
Název složky studia	Celkový počet hodin	Celkový počet kreditů
Oborová složka (za jeden obor)	61 hod. povinné	78 kr. povinné + min 18 kr. volitelné
Bakalářská a diplomová práce		36
Pedagogicko-psychologická složka	25 (dle výběru povinně volitelných předmětů)	minimálně 30 (dle výběru povinně volitelných předmětů)
Všeobecná část přípravy (Výuka jazyků, sportovní aktivity, předměty z přírodovědného a společenskovedního bloku univerzitního základu)	10 (dle výběru povinně volitelných předmětů, nejsou započteny sportovní aktivity).	minimálně 16 (dle výběru povinně volitelných předmětů)
Praxe		10
Zbylé kredity do celkového počtu 300 za studium student volí z nabídky PřF resp. jiných fakult MU.		
Konkretizujte návaznost pedagogicko psychologické části programu mezi Bc. a NMgr. studiem (studijní plány a anotace předmětů):		
<p>V bakalářském stupni studenti povinně absolvují základní a obecněji pojaté pedagogicko psychologické disciplíny. Studijní plány a anotace předmětů jsou součástí této akreditační žádosti.</p> <p>V navazujícím magisterském studiu jsou tyto disciplíny rozvíjeny zejména povinnými předměty <i>Psychologie výchovy a vzdělávání</i> a <i>Speciální pedagogika</i> a dále povinně volitelnými předměty v tzv. Pedagogicko psychologickém bloku společného základu a Bloku prezentačních a komunikačních dovedností. Zde zařazené předměty jsou více specializovány, tvoří nadstavbu obecných předmětů z bakalářského stupně s důrazem na aplikace získaných znalostí. Ve větší míře je zastoupena seminární forma výuky cíle osvojení dovedností při řešení konkrétních pedagogicko psychologických situací.</p> <p>Tzv. Profesní blok je zaměřen na znalosti a dovednosti, které přímo nesouvisí se studovaným oborem, ale jejichž zvládnutí profese středoškolského učitele vyžaduje.</p>		

Specifikujete rozsah, podobu a návaznost praxí v bakalářském a navazujícím magisterském studiu:

V bakalářském stupni studenti povinně absolvují desetidenní Asistentickou praxi. Asistentická praxe není dělena podle aprobačních předmětů a oborové zaměření praxe je dáno výběrem vedoucího pedagoga na střední škole, což nevyklučuje smíšené pojetí asistentické praxe současně z obou studovaných aprobačních předmětů. Praxe se skládá zejména z náslechlů a účasti na provozu školy. Student realizuje také několik vlastních krátkých výstupů.

V navazujícím magisterském studiu jsou povinné dvě praxe v každém aprobačním předmětu, tedy čtyři pedagogické praxe celkem. Náslechy a účast na provozu školy budou doplněny výstupy v rozsahu 1/3 činnosti během praxe. Jedna z pedagogických praxí bude povinně na tzv. klinických školách – vybrané brněnské střední školy se kterými PŘF MU má dlouhodobou bližší spolupráci – druhá pak na střední škole dle vlastního výběru studenta.

Pět povinných předmětů je hodnoceno celkem 10 kredity.

E – Personální zabezpečení studijního programu (studijního oboru) – souhrnné údaje												
Vysoká škola	Masarykova univerzita											
Součást vysoké školy	Přírodovědecká fakulta											
Název studijního programu	Geografie a kartografie (Navazující magisterský)											
Název studijního oboru	Učitelství geografie a kartografie pro střední školy											
Název pracoviště	celkem	prof. celkem	přepoč. počet p.	doc. celkem	přepoč. počet d.	odb. celkem	as.	z toho s věd. hod.	lektoři	asistenti	vědeční pracov.	THP
Geografický ústav	59	3	2,700	5	3,400	10		10	2	0	1	38

E – Personální zabezpečení studijního programu (studijního oboru) – souhrnné údaje												
Vysoká škola	Masarykova univerzita											
Součást vysoké školy	Přírodovědecká fakulta											
Název studijního programu	Geografie a kartografie (Navazující magisterský)											
Název studijního oboru	Učitelství geografie a kartografie pro střední školy											
Název pracoviště:	celkem	prof. celkem	přepoč. počet p.	doc. celkem	přepoč. počet d.	odb. celkem	as.	z toho s věd. hod.	lektoři	asistenti	vědeční pracov.	THP
Ústav pedagogických věd - FF	13	2	2,000	4	3,700	4			0	0	0	3
Katedra filozofie - FF	18	4	4,000	5	4,100	7			0	1	0	1
Katedra psychologie - PdF	12	2	1,750	2	2,000	4		4	1	1	1	1
Institut výzkumu inkluzivního vzdělávání - PdF	8	0	0,000	0	0,000	5		5	0	2	0	1
Katedra speciální pedagogiky - PdF	23	1	1,000	5	5,000	12		12	0	2	1	2
Katedra podnikového hospodářství ESF	33	4	1,600	6	5,2500	8			1	12	0	2

F – Související vědecká, výzkumná, vývojová, umělecká a další tvůrčí činnost

Vysoká škola	Masarykova univerzita
Součást vysoké školy	Přírodovědecká fakulta
Název studijního programu	Geografie a kartografie (Navazující magisterský)
Název studijního oboru	Učitelství geografie a kartografie pro střední školy

Informace o tvůrčí činnosti vysoké školy související se studijním oborem (studijním program)

Geografický ústav v současné době řeší 2 projekty OPVK Oblast podpory 2.2 – Vysokoškolské vzdělávání CZ.1.07/2.2.00/15.0222 „Inovace výuky geografických studijních oborů“ - trvání projektu: 11/2010 - 10/2013 a CZ.1.07/2.2.00/15.0201 „Vzdělávání budoucích středoškolských učitelů přírodních věd a informatiky“ – doba trvání projektu: 10/2010 - 9/2013. 1 projekt OPVK Oblast podpory 2.3 Lidské zdroje ve výzkumu a vývoji CZ.1.07/2.3.00/09.0199 „Lidský potenciál pro informační společnost využívající prostorová data (GEOTÝM)“ - trvání projektu: 1/2010 - 12/2012 a 1 projekt OPVK Oblast podpory 2.4 Partnerství a sítě CZ.1.07/2.4.00/17.0132 „NetRegio - Platforma pro akceleraci vztahů a vazeb mezi prostředím výzkumu regionálního rozvoje a aplikační sférou“ - trvání projektu: 5/2011-4/2014. Je zapojen do ředitelského kolektivu projektu OPVK Oblast podpory 1.3 - Další vzdělávání pracovníků škol a školských zařízení CZ.1.07/1.3.10/02.0024 „Modulární systém dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků JmK v přírodních vědách a informatice“ - trvání projektu: 5/2010 - 6/2012

Dále řeší 1 výzkumný záměr – MSM0021622418 „Dynamická geovizualizace v krizovém managementu“ - trvání projektu: 2005 – 2011, dále se účastní řešení výzkumného záměru MSM0021622412 „Interakce mezi chemickými látkami, prostředím a biologickými systémy a jejich důsledky na globální, regionální a lokální úrovni (INCHEMBIOL)“ - trvání projektu: 2005 – 2011.

Mimo výše uvedené se na pracovišti řeší 1 projekt Evropské unie „Assesment and strategic development of INSPIRE compliant Geodata-Services for European Soil Data (GS Soil)“ – doba řešení 5/2009 - 4/2012, 8 projektů GAČR, projekty MŠMT (INGO, FRVŠ), 1 projekt Ministerstva kultury, 1 projekt Ministerstva životního prostředí. Na výzkumu fakulty se podílí akademičtí pracovníci včetně školitelů, studentů doktorského i magisterského studia. Geografický ústav úzce spolupracuje s odbornými pracovišti ostatních vysokých škol i s ústavy Akademie věd ČR a rezortními ústavu (Č-HMÚ, VÚKOZ aj). Odborná spolupráce probíhá i s orgány státní správy či samosprávy a s nevládními neziskovými organizacemi.

Evidence aktuálních projektů a projektů z předchozích období je přístupná na adresách :

http://www.muni.cz/sci/315030/projects?from_record=1

<http://geogr.muni.cz/vyzkum>

Přehled řešených grantů a projektů (závazné jen pro magisterské programy)

Pracoviště	Názvy grantů a projektů získaných pro vědeckou, výzkumnou, uměleckou a další tvůrčí činnost v oboru	Zdroj	Období
Geografický ústav	Globální a regionální modelové simulace klimatu ve střední Evropě v 18.-20. století v porovnání s pozorovaným a rekonstruovaným klimatem GAP209/11/0956	GAČR	2011 – 2015
Geografický ústav	Vliv historických klimatických a hydrometeorologických extrémů na svahové a fluvialní procesy v oblasti Západních Beskyd a jejich předpolí GAP209/10/0309	GAČR	2010 – 2013
Geografický ústav	Význam a management dřevní hmoty v tocích	MŽP	2010 – 2011
Geografický ústav	Víceúrovňová analýza městského a příměstského klimatu na příkladu středně velkých měst GA205/09/1297	GAČR	2009 – 2012
Geografický ústav	Kolísání klimatu České republiky v období přístrojových pozorování na základě homogenních sekulárních řad	GAČR	2010 – 2012
Geografický ústav	POLYREG - Podpora polycentrického regionálního rozvoje WD-40-07-1	MMR ČR	2006 – 2011
Geografický ústav	Recentní deglaciacce severní části ostrova Jamese Rosse, Antarktida – projekt GA ČR 205/09/1876	GAČR	2009 – 2012
Geografický ústav	Technologie pro zpřístupnění mapových sbírek ČR: metodika a software pro ochranu a využití děl národního kartografického dědictví. DF11P01OVV003	MK ČR	2011 – 2015

I – Uskutečňování akreditovaného stud. programu mimo sídlo vysoké školy

Vysoká škola	Masarykova univerzita
Součást vysoké školy	Přírodovědecká fakulta
Název studijního programu	Geografie a kartografie (Navazující magisterský)
Název instituce nebo pobočky VŠ, kde probíhá výuka SP mimo sídlo VŠ nebo fakulty	

Výuka veškerých programů je uskutečňována výhradně v sídle vysoké školy.

D – Charakteristika studijních předmětů

Bi7810 Dějiny botaniky

Vyučující: [doc. RNDr. Petr Bureš Ph.D.](#)

Rozsah: 1/0/0. 1 kr. (příf plus uk plus > 4). Ukončení: zk.

Cíle předmětu: Studium historie vědních disciplin je součástí komplexního studia vědních disciplin. Snahou tohoto studia je co nejlépe pochopit historický proces vývoje vědy, její funkce, možnosti, perspektivy a důsledky. Členění předmětu dějiny botaniky koresponduje s obvyklou periodizací, používanou v historii umění a kultury. V příslušných etapách je přihlédnuto také k historickému pozadí technického, kulturního, popř. politického vývoje; Vzhledem k určitým regionálním aspektům je věnována pozornost také vývoji botaniky v Čechách a na Moravě.

Osnova:

- Základní pojmy, teorie paradigmat. Botanika v Sumeru a Asýrii. Habituální klasifikace rostlin: Theophrastus. Prototyp bylináře: Dioscorides. Bylinářské verše středověkých mnichů: O. v. Meung, Hildegarde v. Bingen, Albertus Magnus. Vznik botaniky v renesanci -bylináře: Brunfels, Bock, Fuchs, Tabernaemontanus, Dodonaeus, Lobelius, etc. První regionální flóry Thal, Clusius, morfologická klasifikace: A. Cesalpino, G. Bauhin. Sexualita rostlin: R. J. Camerarius, A. Zálužanský. Rostlinná morfologie, fyziologie a anatomie: J. Jung, C. F. Wolff, S. Hales, J. Ingenhousz, M. Malpighi, N. Grew. Vznik klasifikace rostlin v osvícenství: od Morisona k Linnéovi. Expedice do exotických území. 18. století: nové instituce - vědecké společnosti, vědecké časopisy, muzea, vědecké kongresy. 19. a 20. století: rozvoj mikroskopických technik a metod (rozvoj klasifikace kryptogam, poznání mechanismu oplození rostlin, cytologie, karyologie); interdisciplinarita (fytogeografie); historický pohled v botanice (paleobotanika, evoluční klasifikace), měření a kvantitativní aspekty (biostatistika), syntetické aspekty (taxonomie rostlin, ekologie rostlin, biosystematika). Vývoj poznání flóry Čech a Moravy (od Bohadsche, Schmidta, Pohla po Domina, Dostála a Květenu České republiky)

Výukové metody: přednáška

Metody hodnocení: ústní zkouška

Literatura:

- Mägdefrau, Karl: Geschichte der Botanik. - Gustav Fischer Verl. Stuttgart, Jena, New York, 1992. ISBN 3-437-20489-0
- Klášterský, Ivan, Hrabětová-Uhrová, A. & Duda J.: Dějiny floristického výzkumu v Čechách, na Moravě a ve Slezsku I. II. - Severočes. Přír. 1982 Suppl. 1 et 2.

Bi8410 Dějiny biologických věd

Vyučující: [doc. RNDr. Petr Bureš Ph.D.](#)

Rozsah: 2/0/0. 2 kr. Ukončení: k.

Cíle předmětu: Studium historie vědních disciplin je součástí komplexního studia vědních disciplin. Snahou tohoto studia je co nejlépe pochopit historický proces vývoje vědy, její funkce, možnosti, perspektivy a důsledky. Členění předmětu dějiny biologických věd koresponduje s obvyklou periodizací, používanou v historii umění a kultury. Pozornost je věnována především vývoji biologie v prostoru evropském. V příslušných etapách je přihlédnuto také k historickému pozadí technického, kulturního, popř. politického vývoje; důraz je kladen zejména na rozvoj experimentální a měřicí techniky, institucionalizaci školství.

Osnova:

- Základní pojmy, teorie paradigmat. Biologické poznatky paleolických lidí. Medicína and biologie v Sumeru, Assýrii a Egyptě. První "biologové" v Řecku: Aristoteles a Theophrastus. Lékařství a biologie v Alexandrijském Musaionu. Římští encyclopedisté: Plinius, Galenos a Dioscorides. Biological poznání v Arábii: Ibn-Siná, Ebn-Baithar, Al-Gáhiz, Ad-Dámíri. Biological poznatky u středověkých mnichů: W. Strabo, C. Africanus, O. v. Meung, Hildegarde v. Bingen, Albertus Magnus. Vznik prvních biologických disciplin v renesanci: botanika - Brunfels, Bock, Fuchs, etc.; anatomie člověka: A. Vesalius, B. Eustachi, W. Harvey, etc.; zoologie C. Gessner, U. Aldrovandi, G. Rondelet, P. Belon. Diverzifikace biologie v osvícenství: rostlinná morfologie: J. Jung, C. F. Wolff, sexualita rostlin: R. J. Camerarius, A. Zálužanský, vznik klasifikace rostlin: od Morisona k Linnéovi, fyziologie rostlin: S. Hales, J. Ingenhousz, systematická zoologie: J. Ray, anatomie a fyziologie živočichů: S. Santorio, R.

Descartes, T. Willis, L. Spallanzani, A. v. Haller, studium mikroskopických struktur: R. Hooke, A. v. Leeuwenhoek, M. Malpighi, N. Grew, expedice do exotických území. 18. století: nové instituce - vědecké společnosti, vědecké časopisy, muzea, vědecké kongresy. 19. a 20. století: rozvoj mikroskopických technik a metod (mikrobiologie, cytologie); interdisciplinarita (biogeografie, biochemie); historický pohled v biologii (paleontologie, evoluční biologie), syntetické aspekty (biologie, ekologie, genetika), měření a kvantitativní aspekty v biologii (biostatistika).

Výukové metody: přednáška

Metody hodnocení: ústní zkouška

Literatura:

- Janko, Jan. *Life sciences in the Czech lands (Bohemia and Moravia) 1750-1950*. Praha : Archiv Akademie věd České republiky, 1997. 610 s. ISBN 80-902464-0-0. info
- Jahn Ilse, Löther Rolf et Senglaub Konrad: *Geschichte der Biologie*. - Fischer Verlag, Jena 1982.
- Komárek, Stanislav. *Dějiny biologického myšlení :appendix : vznik, vývoj a eko-etologické významy křídelních kreseb u motýlů*. 1. vyd. Praha : Vesmír, 1997. 142 s. ISBN 80-85977-10-9. info

C7660 Multimedia ve výuce I

Vyučující: [RNDr. Aleš Mareček CSc.](#)

Rozsah: 0/0/4. 5 kr. (příf plus uk plus > 4). Doporučované ukončení: z. Jiná možná ukončení: kz.

Cíle předmětu: 1. Student si osvojí základy pořizování a úpravy fotografií. 2. Zvládne základy vektorové grafiky. 3. Naučí se pořizovat videozáznamy a zvládne základy střihu videa. 4. Osvojí si základy tvorby multimediálních prezentací

Osnova:

- 1.Adobe Photoshop 2.Corel PHOTO-PHAIINT 3.CorelDraw 4.CorelR.A.V.E. 5.Adobe Premiere 6.PowerPoint

Výukové metody: Výuka probíhá formou 14 čtyřhodinových praktických cvičení, kde si studenti osvojují základy práce s jednotlivými počítačovými programy.

Metody hodnocení: Výuka proběhne formou praktických cvičení. Ukončení výuky:zápočet - na základě zhotovení posteru a 20minutové přednášky s vlastní multimemdiální presentací.

Literatura:

- Oficiální průvodce CoreLDRAW, Steve Bain SoftPress s.r.o. ISBN 80-86497-15-1
- Manuály k jednotlivým vyučovaným programům

C8995 Týmová práce, komunikace a řízení

Vyučující: [Bc. Ing. Viktor Kulhavý Ph.D., MSLS](#), [Mgr. Mojmír Snopek](#)

Rozsah: 0/2/0. 2 kr. (plus ukončení). Ukončení: z.

Cíle předmětu: Kurz je zaměřen na rozvoj obecně uplatnitelných sociokulturních a manažerských dovedností potřebných pro manažerskou praxi.

Osnova:

- 1. Sebepoznávání a poznávání druhých
  - - Sebereflexe osobnosti (Metody prohlubování sebereflexe. Význam osobní historie. Struktura a dynamika osobnosti (temperament, charakter, výkonová motivace a aspirace).)
  - - Vnímání a poznávání druhých lidí (První dojem. Empatie. Chyby a zkreslení při vnímání a poznávání druhých lidí).
  -
- 2. Mezilidská komunikace
  - - Verbální a neverbální komunikace (Řeč těla a její druhy. Cvičení na sociální percepci a neverbální komunikaci. Komunikační styly).
  - - Umění naslouchat (Techniky argumentace a přesvědčování).
  - - Zpětná vazba v mezilidské komunikaci a její nácvik („Johariho okno“ – model osobnosti podle Joe Lufta a Harry Inghama. Pravidla zpětné vazby).
  -

- 3. Skupinová dynamika
  - - Týmová práce (Význam týmové práce. Sestavování týmu, výběr účastníků. Komunikace v týmu. Efektivita týmové spolupráce. Charakteristika a rozvoj tvůrčího klimatu ve skupině. Kreativní řešení problémů.).
  - - Motivace (Motivační a demotivační faktory v pracovním procesu. Motivace a stimulace. Výkonová motivace, aspirace a aspirační úroveň. Potřeby jako zdroje motivace. Potřeba úspěchu a potřeba vyhnout se neúspěchu.).
- 4. Selfmanagement
  - - Prezentační dovednosti. (Praktické aspekty rétorických dovedností. Zásady úspěšné osobní prezentace.).
  - - Techniky time managementu (Využívání osobního času. Prevence špatných návyků. Postup při stanovení, plánování a dosahování cílů. Pracovní typy podle M. Friedmana a R. Rosenmana. Důsledky rodinné výchovy (manipulační pověry – „drivers“ a jejich vliv na způsob řízení času)).
  - - Stress management (Adaptace člověka v náročných životních situacích (stres a jeho vliv na výkonnost člověka). Chronický únavový syndrom, syndrom vyhoření, workoholismus. Zásady mentální hygieny, relaxační techniky.).
- 5. Vybrané manažerské dovednosti
  - - Pravidla úspěšného jednání s lidmi (Zásady komunikace v organizaci (horizontální a vertikální úroveň). Vedoucí pracovník a spolupracovníci – předkládání vlastního názoru a rozhodnutí, udělování kritiky a pochvaly, sdělování nepříjemných zpráv. Poradenská činnost. Vedení obtížných rozhovorů s lidmi (rozhovor na odchodnou, propouštění ze zaměstnání, disciplinární rozhovor, neplnění pracovních povinností, hodnotící rozhovor)).
  - - Konflikty a jejich zvládání (Styly chování v konfliktních situacích. Způsoby zvládání konfliktů.).
  - - Asertivita jako strategie jednání (Charakteristické znaky pasivního, agresivního, manipulativního a asertivního jednání. Příklady a jejich rozbor ve skupině. Asertivní práva a dovednosti.).
- 6. Praktické dovednosti pro zaměstnání
  - - Pracovní porada jako nástroj přímé komunikace s lidmi (Význam efektivní porady. Zásady efektivní porady (příprava - plán a sestavení programu, role předsedajícího, typy účastníků, pravidla vedení porady, shrnutí výsledků a formulace závěrů).)

Výukové metody: Skupinová práce, případové studie, modelové situace, hraní rolí, skupinová diskuse, prezentace, skupinové projekty, studium literatury

Metody hodnocení: Zápočet ve formě písemného testu (3 otázky, 30 minut), 1 seminární práce, výklad a prezentace tématu na semináři

Literatura:

- Šuleř, Oldřich. *Manažerské techniky*. 1. vyd. Olomouc : Rubico, 2003. 152 s. ISBN 80-85839-87-3. info
- Hayes, Nicky. *Psychologie týmové práce :strategie efektivního vedení týmu*. Translated by Pavla Císařová. Vyd. 1. Praha : Portál, 2005. 189 s. ISBN 80-7178-983-6. info
- Covey, Stephen R. *7 návyků skutečně efektivních lidí :zásady osobního rozvoje, které změni váš život*. Vyd. 1. Praha : Management Press, 2006. 342 s. ISBN 80-7261-156-9. info
- *Komunikace, argumentace, rétorika*. Edited by Milan Klapetek. 1. vyd. Praha : Grada, 2008. 247 s. ISBN 978-80-247-2652. info
- Lewis, David. *Tajná řeč těla*. Translated by Jiří Rezek. Praha : Bondy, 2010. 255 s. ISBN 9788090447172. info
- *Jak překonat nesouhlas :zásady vyjednávání s lidmi, s nimiž nelze vyjednávat*. Edited by William Ury, Translated by Aleš Lisa. 5. vyd. Praha : Management Press, 2008. 129 s. ISBN 978-80-7261-192. info
- Plamínek, Jiří. *Jak řešit konflikty :27 pravidel pro efektivní vyjednávání*. 1. vyd. Praha : Grada, 2006. 127 s. ISBN 80-247-1591-0. info
- Šmajsová Buchtová, Božena. *Rétorika. Vážnost mluveného slova*. 2. vyd. Praha : Grada Publishing a. s., 2010. 231 s. 2. ISBN 978-80-247-3031-8. info
- Čakrt, Michal. *Typologie osobnosti pro manažery :manažerské styly, rozhodování, komunikace, konflikty, týmová práce, time management a změny*. 2., rozš. a přeprac. vyd. Praha : Management Press, 2009. 306 s. ISBN 978-80-7261-201. info

- Bělohávek, František. *Jak vést rozhovory s podřízenými pracovníky*. 1. vyd. Praha : Grada, 2009. 133 s. ISBN 978-80-247-2313. info

C9500 Užitá chemie

Vyučující: [doc. RNDr. Pavel Pazdera CSc.](#)

Rozsah: 2/0/0. 2 kr. (plus ukončení). Doporučované ukončení: k. Jiná možná ukončení: zk.

Cíle předmětu: Na konci tohoto kurzu bude student schopen porozumět a vysvětlit aplikace prvků, chemických sloučenin a jejich směsí lidskou populací.

Osnova:

- Surovinová základna chemie. Rozdělení surovinových a energetických zdrojů. Perspektivy využívání alternativních surovinových a energetických zdrojů, výhody a slabé stránky. Odpady, jejich klasifikace, nakládání s odpady, jejich druhotné využití. Udržitelný rozvoj a chemie. Principy, cíle a metody chemie pro udržitelný rozvoj (Zelené chemie). Sledování životního cyklu (chemického) výrobku (analýza životního cyklu, ekobalance). Materiály (keramika, sklo, stavební materiály, hutní materiály a materiály pro elektrotechniku, kompozitní materiály). Plasty, výroba monomerů, druhy plastů a typy polymerací, aplikace. Korozie jako obecný jev - pozitiva a negativa. Ochrana proti korozi, korozie kovů, stárnutí plastů a způsoby jejich stabilizace, řízená degradace. Paliva, výroba tuhých, kapalných a plyných paliv, jejich aplikace. Alternativní paliva a jejich perspektivy. Maziva. Výbušiny a výbušniny. Základní pojmy, strukturní typy výbušin, druhy výbušnin a jejich aplikace. Tenzidy, principy účinku, základní typy, ionogenní a neionogenní tenzidy. Přírodní, polosyntetické a syntetické tenzidy. Jejich výroba a způsoby užití. Prací a mycí proces, detergenty, solubilizátory, smáčedla, emulgátory, stabilizátory heterogenních směsí, avivážní a podobné pomocné přípravky. Leštidla a pasty. Barviva a pigmenty, strukturní principy, typy, barvicí procesy, výroba základních typů, optická bělidla a zjasňovače. Nátěrové hmoty, laky, barvy, emaily, tmely, fermeže. Moderní ekologicky šetrné nátěrové kompozice. Kosmetické prostředky. Rozdělení a funkce, suroviny pro kosmetiku. Princip barvení vlasů a „studené vlny“. Léčiva, rozdělení, struktura a účinek, přehled léčiv. Synergismus a antagonismus, výzkum a vývoj nových léčiv. Generické přípravky. Správná praxe aplikace antibiotik a chemoterapeutik. Fytoefektory, jejich definice. Pesticidy a jejich rozdělení, hlavní užití strukturní motivy. Růstové stimulanty, výživa rostlin. Výzkum a vývoj nových fytoefektorů s ohledem na životní prostředí, Stockholmská úmluva.

Výukové metody: Teoretická příprava.

Metody hodnocení: Přednáška, ústní zkouška.

Literatura:

povinná literatura

- λ Kuchař M., Výzkum a vývoj léčiv, 1. vyd. Praha: VŠCHT, 2008. ISBN 978-80-7080-677-7, http://vydavatelstvi.vscht.cz/knihy/uid_isbn-978-80-7080-677-7/pages-img/obsah.html
- Pichler, Jiří. *Užitá chemie*. 1. vyd. Brno : Masarykova univerzita, 1999. 254 s. ISBN 80-210-2016-4. info
- λ Hampl F., Rádl S., Paleček J., Farmakochemie, 1. vyd. Praha: VŠChT, 2002. ISBN 80-7080-495-5. http://vydavatelstvi.vscht.cz/knihy/uid_isbn-80-7080-495-5/pages-img/obsah.html

doporučená literatura

- Pichler, Jiří. *Chemie ve společnosti*. 1. vyd. Brno : Rektorát Masarykovy university, 1992. 199 s. ISBN 80-210-0364-2. info
- λ http://cs.wikipedia.org/wiki/Hlavn%C3%AD_strana.
- λ Vojtěch D., *Kovové materiály*, 1. vyd. Praha: VŠChT, 2006. ISBN 80-7080-600-1, http://vydavatelstvi.vscht.cz/knihy/uid_isbn-80-7080-600-1/pages-img/obsah.html.
- Pichler, Jiří. *Základní chemické výroby : (organická část)*. 1. vyd. Brno : Masarykova univerzita, 1998. 99 s. ISBN 80-210-1757-0. info
- Pichler, Jiří. *Fyziologicky aktivní látky*. 1. vyd. Brno : Universita J.E. Purkyně, 1986. 94 s. info
- λ Brož, J., *Receptář chemicko-technický*, 2. vyd. Praha: Volvox Globator, 1998, 986 s. ISBN 80-7207-136-X.
- Pichler, Jiří. *Technologie základních organických látek, tenzidy, barviva a pigmenty*. 1. vyd. Brno : Univerzita Jana Evangelisty Purkyně, 1987. 81 s. info

- λ Feřteková V., a kol., Kosmetika v teorii a v praxi, 4. upravené vyd. Praha: Maxdorf, 2005, ISBN: 80-7345-046-1.

neurčeno

- λ http://en.wikipedia.org/wiki/Main_Page.
- Pichler, Jiří. *Chemická technologie základních organických látek*. Vyd. 1. Brno : Masarykova univerzita, 1992. 102 s. ISBN 80-210-0553-. info

C9520 Historie chemie

Vyučující: [RNDr. Slávka Janků Ph.D.](#)

Rozsah: 1/0/0. 1 kr. (plus ukončení). Doporučované ukončení: k. Jiná možná ukončení: zk.

Cíle předmětu: Na konci tohoto kurzu budou studenti schopni porozumět historickým souvislostem při vývoji chemických disciplin. Pochopí, jakým způsobem došlo postupně k diferenciaci jednotlivých vědních oborů, jakým způsobem se utvářel současný pohled na chemii. Protože jednou z cílových skupin jsou studenti učitelských kombinací s chemií, budou právě tito schopni použít nabytých informací ve výuce žáků základních a středních škol. Tvorbou vlastních prezentací na zvolené téma se naučí srozumitelně předávat nabyté znalosti svým budoucím žákům.

Osnova:

- 1. Význam chemie pro společnost jako jednoho ze základních oborů lidské činnosti, který slouží jednak k uspokojování nezbytných životních potřeb člověka a také k úpravě požadovaného prostředí pro jeho život 1.1. Počátky civilizace, vznik a vývoj člověka a lidské společnosti 1.2. Předmět a místo chemie ve společnosti 1.3. Vznik a vývoj specializované výroby, chemické aspekty a jejich užití 1.4. Počátky teoretického zobecňování, vznik filozofie 1.5. Vznik chemie jako vědecké disciplíny 1.6. Vztahy mezi čistotou a užitou chemií 1.7. Vstupní informace, jejich zdroje a jejich zpracování 2. Chemie v pravěku, její aspekty a dovednosti u pravěkých lidí 3. Vznik kořenů chemie ve starověku, užití chemické obory jako ukazatelé technologického rozvoje, které určují etapy vývoje civilizace (keramika a písmo, metalurgie a éra bronzová nebo železná) 3.1. Chemie ve starém Egyptě 3.2. Chemie v Chetitské říši 3.3. Chemie v antickém Řecku 3.4. Chemie v antickém Římě 4. Období alchymie, středověk, kořeny hermetického umění, postupné přesuny kulturních center ve světě v závislosti na společenských změnách a související modifikace chemických ideí 4.1. Orientální kultury a utváření středověké chemie 4.2. Podíl arabské kultury na středověké chemii 4.3. Chemie v Evropě během středověku 5. Období přechodu alchymie v chemii, novověk. Evropská renesance a počátky vědeckého přístupu zkoumání přírodních zákonitostí. Paracelsova iatrochemie, pneumatická chemie a Boylova kritika poznatků alchymie, období flogistonové teorie 6. Rozvoj chemie v období vědy, význam kvality a kvantity, stechiometrie a struktury 6.1. Zakladatelé vědecké chemie 6.2. Rozvoj chemické teorie 6.3. Vývoj užití chemie 7. Současný stav ve vývoji chemie, její úkoly a výhled

Výukové metody: přednášky

Metody hodnocení: Předmět je ukončen písemným testem, po kterém následuje ústní pohovor.

Literatura:

- Pichler, Jiří. *Historie chemie*. 1. vyd. Brno, 1997. 62 s. ISBN 80-210-1501-2. info
- Budiš, Josef. *Stručný přehled historie chemie*. 1. vyd. Brno : Masarykova univerzita, 1996. 54 s. ISBN 80-210-1463-6. info
- Budiš, Josef - Haminger, Milan - Jančář, Luděk - Kacetlová, Lenka - Mačková, Gabriela - Marečková, Bohunka. *Historie chemie slovem a obrazem*. Brno : Masarykova univerzita, 1995. 100 s. ISBN 80-210-1080-0. info

FA120 Historie fyziky 2

Vyučující: [doc. RNDr. Vladimír Štefl CSc.](#)

Rozsah: 2/0/0. 1 kr. (plus ukončení). Ukončení: k.

Cíle předmětu: Studenti budou schopni porozumět a provádět hlubší analýzu historického vývoje klíčových fyzikálních teorií, viz osnova.

Osnova:

- 1.Využití historie fyziky ve výuce
- 2.Starořecké fyzikální a astronomické poznatky (Ptolemaiova geocentrická soustava)
- 3.Koperníková heliocentrická teorie
- 4.Galileova mechanika, Newtonovo vymezení základních pojmů mechaniky
- 5.Řešení problému stability sluneční soustavy, problém tři těles
- 6.Základní myšlenky vzniku a vývoje korpuskulární a vlnové teorie světla
- 7.Tvorba koncepce pole u Faradaye a Maxwella
- 8.STR a OTR, jejich vznik,důsledky a ověřování
- 9.Objasnění fotoelektrického jevu a Comptonova jevu
- 10.Zákony záření černých těles
- 11.Klasická stavba atomu, výklad spekter. Vznik kvantové teorie
- 12.Umělá radioaktivita, přeměna prvků
- 13.Objev vnějších galaxií, Hubbleův zákon

Výukové metody: diskuse, prezentace vybraných témat studenty

Metody hodnocení: individuální prezentace studentů, závěrečné ústní kolokvium

Literatura:

- Trigg, George L. *Rešajující experimenty v současné fyzice : Crucial experiments in modern physics (Orig.) : Crucial experiments in modern physics (Orig.)*. Moskva : Mir, 1974. 159 s. info
- Cooper, L.N.: An Introduction to the Meaning and Structure of Physics. Harper and Row Publishers, New York 1970.
- Rogers, E.M.: Physics for the Inquiring Mind. The Methods, Nature and Philosophy of Physical Science. Princeton University Press, Princeton 1966.

F2130 Fyzika v živé přírodě

Vyučující: [doc. RNDr. Zdeněk Bochniček Dr.](#), [RNDr. Pavel Konečný CSc.](#)

Rozsah: 2/0/0. 2 kr. (plus ukončení). Ukončení: k.

Cíle předmětu: Cílem přednášky je na řadě vybraných příkladů ukázat uplatnění fyzikálních zákonů v procesech v živé přírodě a upozornit na řadu souvislostí mezi naší každodenní zkušeností a základními fyzikálními zákony. Absolvováním kurzu student získá znalost důsledků základních fyzikálních zákonů v živé přírodě, zejména zákonů mechaniky, akustiky a optiky.

Osnova:

- Pohyb suchozemských živočichů, lidská chůze a běh, fyzické schopnosti malých a velkých organismů, let ptáků a hmyzu, pohyb ve vodě a pod vodou.
- Základní fyzikální vlastnosti vody, povrchové napětí a jeho význam přírodních procesech.
- Fyzikální podstata zvuku, zdroje a detektory zvuku, sluch a lidské ucho.
- Světlo jako elektromagnetické vlnění, fyzikální vymezení oblasti viditelného světla, lidské oko a mechanismus vidění,
- Člověk a ionizující záření
- Zdroje energie pro technickou civilizaci.

Výukové metody: Přednáška s mnoha demonstračními experimenty.

Metody hodnocení: Kolokvium.

Literatura:

- Paul Davidovits, Physics in biology and Medicine, available on <http://www.ebookee.com/>

F9360 Historie fyziky 1

Vyučující: [doc. RNDr. Vladimír Štefl CSc.](#)

Rozsah: 2/0/0. 2 kr. Ukončení: z.

Cíle předmětu: Hlavní cíle předmětu jsou následující: osvojení si uceleného informativního pohledu na vývoj fyziky a astronomie, časovou osou je střídání jednotlivých fyzikálních obrazů světa; pochopení a analýza jednotlivých etap historického vývoje obou věd; pochopení významu fyziky a astronomie pro rozvoj techniky a lidské společnosti.

Osnova:

- 1. Vývoj fyzikálního a astronomického poznání do Galilea (fyzikální poznatky starověkého orientu, antického Řecka a Říma, fyzika Arabů, evropského středověku a renesance)
- 2. Vývoj fyziky v rámci mechaniky (vznik a rozvoj mechaniky v díle Galileově, Newtonově, Lagrangeově a.j.)
- 3. Vývoj a meze klasické fyziky (vznik a vývoj elektrodynamiky, optiky, termodynamiky a statistické fyziky, meze platnosti)
- 4. Vznik a rozvoj teorie relativity (vznik speciální a obecné teorie relativity, filozofické problémy)
- 5. Vznik a vývoj kvantové fyziky (vznik a rozvoj kvantové teorie, aplikace v pevných látkách, spektroskopii atomů, molekul, atomová fyzika)

Výukové metody: klasická přednáška

Metody hodnocení: závěrečný zápočtový písemný test

Literatura:

- Zajac, Rudolf - Chrapan, Ján. *Dejiny fyziky*. 2. vyd. Bratislava : Univerzita Komenského, 1986. 264 s. info
- Malíšek, Vladimír. *Co víte o dějinách fyziky*. Vyd. 1. Praha, 1986. 269 s. : i. info
- Štefl, Vladimír. *Úvod do dějin astronomie*. 1. vyd. Brno : Rektorát UJEP, 1988. 61 s. info

JAZ03 Angličtina pro geografy III

Vyučující: [Mgr. Věra Hranáčová](#)

Rozsah: 0/2. 2 kr. Ukončení: z.

Cíle předmětu: Po absolvování tohoto kurzu bude student schopen: porozumět odbornému textu/mluvenému projevu; identifikovat hlavní myšlenky; formulovat hlavní myšlenky; shrnout odborný text ze svého oboru; interpretovat informace z textu/mluveného projevu; používat terminologii probíraných tematických okruhů; definovat termíny probíraných tematických okruhů; popsat tabulky a grafy; charakterizovat sladkovodní a oceánský svět; vysvětlit příčinu a důsledek; srovnávat probírané jevy vhodnými jazykovými prostředky; prezentovat probírané jevy a vlastní zkušenosti s využitím základních prezentačních technik; diskutovat o svých dalších studijních plánech a cestách; aplikovat získané jazykové znalosti specifika akademické slovní zásoby na další odborná témata

Osnova:

- Academic vocabulary, language functions and field topics:
- Water and ancient civilizations
- FRESH WATER – introduction, water cycle
- Water on the Ground - Water collects on the ground; Water runs off the ground
- Water in the Ground - Water soaks into the ground; Porosity and permeability; Zones of water in the ground; Water comes out of the ground – aquifers, geysers and hot springs
- OCEAN WATER and Oceanography:
- The bottom of the ocean - Sounding the ocean bottom; The topography of the ocean bottom; Resources of the ocean bottom; Captain Cook as a Hydrographer
- Properties of ocean water – Salinity; Temperature and density; Sea ice; Water absorbs light; Water pressure; Resources of ocean water; Maldives paradise soon to be lost
- The circulation of ocean water - Directions of motion in a wave; Deep ocean circulation; The beginning, middle, and end of a wave; Effects of wave action; Tides; UK seas in crisis
- Demographic Policy of China
- Presentations on travel experience/ holiday activities/water bodies

Výukové metody: kurz odborného jazyka.; analýza odborného textu; cvičení na porozumění čteného/mluveného autentického projevu; cvičení na výslovnost, cvičné testy z gramatiky; cvičení na akademickou a odbornou slovní zásobu; krátké prezentace a diskuse; domácí ústní a písemné úkoly; podpora znalosti terminologie, definic a užitečné slovní zásoby - blended learning (odpovědníky, drill), IS MU

Metody hodnocení: 6 odpovědníků, 2 dílčí testy, prezentace, zápočtový test, domácí úkoly (hlavní myšlenky, shrnutí aj.), 80% aktivní přítomnost ve výuce.

Literatura:

- *Academic vocabulary in use*. Edited by Michael McCarthy - Felicity O'Dell. Cambridge : Cambridge University Press, 2008. 176 s. ISBN 978-0-521-68939. info
- Strahler, Alan H. - Strahler, Arthur Newell. *Introducing physical geography*. 4th ed. Hoboken, N.J. : J. Wiley, 2006. xxv, 728 s. ISBN 0-471-67950-X. info
- *Collins cobuild English grammar*. London : HarperCollins Publishers, 1990. xxiii, 486. ISBN 0-00-370257-. info
- Peters, Sarah - Gráf, Tomáš. *Nová cvičebnice anglické gramatiky*. 1. vyd. Praha : Polyglot, 1998. 437 s. ISBN 80-86195-00-7. info
- *Effective presentation*, J. Comfort, OUP 1995

JAZ04 Angličtina pro geografii IV

Vyučující: [Mgr. Věra Hranáčová](#)

Rozsah: 0/2. 2 kr. Ukončení: z.

Cíle předmětu: Po absolvování tohoto kurzu bude student schopen: porozumět odbornému textu/mluvenému projevu; identifikovat hlavní myšlenky; formulovat hlavní myšlenky; shrnout odborný text ze svého oboru; interpretovat informace z textu/mluveného projevu; používat terminologii probíraných tematických okruhů; definovat termíny probíraných tematických okruhů; popsat tabulky a grafy; vysvětlit příčinu a důsledky; srovnávat probírané jevy vhodnými jazykovými prostředky; prezentovat odborné téma a vlastní výzkum s využitím pokročilých prezentačních technik; argumentovat na odborné téma (obhájit svůj názor/názor kolegy, oponovat) diskutovat o svých dalších studijních plánech a cestách; aplikovat získané jazykové znalosti specifika akademické slovní zásoby na další odborná témata

Osnova:

- Texts according to current importance and interest
- Academic vocabulary in use
- Advanced grammar in scientific texts
- Giving effective academic presentations
- Writing an abstract of a thesis
- Moravian Karst
- Famous caves
- Atacama
- Islamic culture
- Green revolution
- Argumentation - vocabulary
- Studies and research
- Letter of complaint
- CV and a cover letter

Výukové metody: kurz odborného jazyka: analýza odborného textu; cvičení na porozumění čteného/mluveného autentického projevu; cvičné testy z gramatiky; cvičení na akademickou a odbornou slovní zásobu; prezentace na odborné téma a diskuse; domácí ústní a písemné úkoly; podpora znalosti terminologie, definic a užitečné slovní zásoby - blended learning (odpovědníky, drill), IS MU

Metody hodnocení: prezentace, abstrakt, 80% aktivní přítomnost ve výuce.

Literatura:

- Rubenstein, James M. *An introduction to human geography :the cultural landscape*. 8th ed. Upper Saddle River, N.J. : Pearson Education, 2005. 1 CD-ROM. ISBN 0-13-142943-4. info
- *The dictionary of human geography*. Edited by R. J. Johnston. 4th ed. Oxford : Blackwell Publishers, 2000. xvii, 958. ISBN 0-631-20561-6. info
- *Academic vocabulary in use*. Edited by Michael McCarthy - Felicity O'Dell. Cambridge : Cambridge University Press, 2008. 176 s. ISBN 978-0-521-68939. info
- *Collins cobuild English grammar*. London : HarperCollins Publishers, 1990. xxiii, 486. ISBN 0-00-370257-. info
- Peters, Sarah - Gráf, Tomáš. *Nová cvičebnice anglické gramatiky*. 1. vyd. Praha : Polyglot, 1998. 437 s. ISBN 80-86195-00-7. info
- *Effective presentation*, J. Comfort, OUP 1995

- Strahler, Alan H. - Strahler, Arthur Newell. *Introducing physical geography*. 4th ed. Hoboken, N.J. : J. Wiley, 2006. xxv, 728 s. ISBN 0-471-67950-X. info

JA002 Pokročilá odborná angličtina - zkouška

Vyučující: [Mgr. Věra Hranáčová](#)

Rozsah: 0/0. 2 kr. Ukončení: zk.

Cíle předmětu: Zkouška prověří, že student je schopen zvládat následující dovednosti odpovídající úrovni B2 ERR - odborný jazyk porozumět odbornému textu/mluvenému projevu identifikovat hlavní myšlenky formulovat hlavní myšlenky interpretovat informaci z textu/mluveného projevu shrnout náročnější odborný text klasifikovat, porovnávat, určit příčiny a důsledky, popsat proces, definovat prezentovat odborný text vztahující se ke studovanému oboru za použití pokročilých prezentačních technik diskutovat o obecných a odborných tématech hovořit o svém oboru - disponovat základní slovní zásobou svého oboru argumentovat

Osnova:

- 1. Písemná část
- a) Akademická část - gramatika odborného textu viz <http://www.sci.muni.cz/main.php?stranka=Jazyky&podtext=A2>
- b) Odborný text - slovník k dispozici (porozumění textu, shrnutí)
- 2. Ústní část
- Prezentace odborného textu vztahujícího se ke studovanému oboru - téma dle vlastního výběru, ale obsah srozumitelný i pro posluchače jiných oborů, v rozsahu 10 minut s využitím veškerých prezentačních technik, popř. názorných pomůcek. Je třeba prokázat i schopnost reagovat na otázky publika.

Výukové metody: Zkouška

Metody hodnocení: Písemný test, ústní zkouška

Literatura:

- Jeremy Comfort. *Effective Presentations*. OUP 2000.
- Douglas Bell: *Passport to Academic Presentations*. Garnet 2008.
- *Academic vocabulary in use*. Edited by Michael McCarthy - Felicity O'Dell. Cambridge : Cambridge University Press, 2008. 176 s. ISBN 978-0-521-68939. info
- Keith Kelly: *Science*. Macmillan 2008
- *Key words in science & technology : helping learners with real English*. Edited by Bill Mascull. 1st ed. London : Harper Collins Publishers, 1997. xii, 210 s. ISBN 0-00-375098-1. info
- *Academic writing course : study skills in English*. Edited by R.R Jordan. 1st ed. Essex : Longman, 1999. 160 s. ISBN 0-582-40019-8. info
- *English for science*. Edited by Fran Zimmerman. New Jersey : Regents/Prentice Hall, 1989
- Donovan, Peter. *Basic English for Science*. 10. vyd. Oxford : University Press, 1994. 153 s. ISBN 0-19-457180-7. info
- *Nucleus ; English for science and technology*. Edited by Martin Bates - Tony Dudley-Evans. info
- *Physics:Reader*. Ivana Tulajová, Masarykova univerzita Přírodovědecká fakulta 2000
- Plummer, Charles C. - McGeary, David. *Physical geology : student study art notebook*. 7th ed. Dubuque : Wm. C. Brown Communications, 1996. 161 s. ISBN 0-697-28732-7. info
- Strahler, Alan H. - Strahler, Arthur Newell. *Introducing physical geography*. 4th ed. Hoboken, N.J. : J. Wiley, 2006. xxv, 728 s. ISBN 0-471-67950-X. info
- Murphy, Raymond. *English grammar in use : a self-study reference and practice book for intermediate students of English : with answers*. 3rd ed. Cambridge : Cambridge University Press, 2004. x, 379 s. ISBN 0-521-53762-2. info
- Cunningham, Sarah - Bowler, Bill. *Headway : intermediate : pronunciation*. 1. vyd. Oxford : Oxford University Press, 1990. xi, 112 s. ISBN -19-433968-8. info
- +Any materials aimed at preparation for B2 level examinations(e.g. FCE, TOEFL)

M0001 Matematika kolem nás

Vyučující: [doc. RNDr. Eduard Fuchs CSc.](#)

Rozsah: 0/2/0. 2 kr. (příř plus uk k 1 zk 2 plus 1 > 4). Ukončení: kz.

Cíle předmětu: Student získá základní informace o tom, v jakých souvislostech se matematika uplatňuje a využívá nejen v ostatních přírodovědných předmětech, ale i v umění, architektuře, lingvistice apod.

Osnova:

- Obsah jednotlivých seminářů bude upravován a aktualizován v jednotlivých semestrech podle složení lektorského sboru, který bude v jednotlivých letech obměňován.

Výukové metody: Výuka bude vedena seminární formou, povedou ji pracovníci různých oborů z různých pracovišť.

Metody hodnocení: Absolventi kursu vypracují krátkou seminární práci o tématech, která je nejvíce zaujala.

Literatura:

doporučená literatura

- Gleick, James. *Chaos :vznik nové vědy*. Translated by Jaroslav Sedlář - Renata Kamenická. [1. vyd.]. Brno : Ando Publishing, 1996. 349 s. ISBN 80-86047-04-0. info

M7511 Historie matematiky 1

Vyučující: [doc. RNDr. Eduard Fuchs CSc.](#)

Rozsah: 2/0/0. 2 kr. (příf plus uk k 1 zk 2 plus 1 > 4). Ukončení: kz.

Cíle předmětu: Hlavní cíle kursu: získání přehledu o vývoji ýkladních matematických disciplín.

Osnova:

- Význam a postavení historie matematiky v systému věd. Periodizace historie matematiky a její základní problémy. Prehistorie matematiky. Ustavení matematiky jako vědy. Antická matematika. 1. krize matematiky. Arabská matematika a její vliv na evropskou matematiku ve středověku. Zásadní zlom v postavení vědy v 17.století. Vznik infintezimálního počtu. 2. krize matematiky. Vznik moderní matematiky v 19.století. 3. krize matematiky a její důsledky pro vývoj matematiky 20.století. Návrh témat do seminářů (1) Nejstarší učebnice matematiky: (Egyptské papyry z 2.tisícil. př.Kr.) (2) Počet "hau" a řešení rovnic v egyptských papyrech (3) Egyptská geometrie (4) Mezopotámská aritmetika (5) Mezopotámské metody řešení rovnic (6) Pythagorejská teorie hudby (7) 1. krize matematiky (8) Eukleidovy "Základy" (9) Eudoxova teorie proporcí (10) Archimedovy matematické práce (11) Apolloniova teorie kuželoseček (12) Diofantova aritmetika (13) Čínská matematika ve starověku a středověku (14) Indická středověká matematika (15) Počátky analytické geometrie u Descarta a Fermata (16) Vývoj matematické logiky od středověku po Leibnize (17) Prehistorie infinitesimálního počtu od počátku 17. stol. po Newtona a Leibnize (18) Infinitesimální počet u Newtona a Leibnize (19) Vývoj pojmu funkce (20) Prehistorie počítačů a matematických strojů (od Pascala po Babbage) (21) Vývoj zobrazovacích metod (Mongeova deskriptivní geometrie) (22) Počátky teorie pravděpodobnosti (23) Řešitelnost algebraických rovnic a počátky moderní algebry (24) Bernard Bolzano (25) Počátky teorie množin u Bolzana a Cantora (26) Teorie rovnoběžek a vznik neeukleidovské geometrie (27) 3. krize matematiky (28) Vývoj logiky v 19. století (29) Formalismus v matematice (Hilbert, Gödel) (30) Vývoj počítačů ve 20. století (31) Vývoj topologie (32) Hilbertovy problémy (33) Vývoj teorie determinantů a matic (34) Vývoj teorie grafů (35) Geometrie a výtvarné umění L I T E R A T U R A 1. J.Folta - J.Šedivý: Světonázorové problémy matematiky I 2. J.Šedivý a kol.: Světonázorové problémy matematiky II 3. J.Šedivý a kol.: Světonázorové problémy matematiky III 4. E.Fuchs a kol.: Světonázorové problémy matematiky IV 5. Světonázorová výchova v matematice, Sborník JČMF 6. Filosofické a vývojové problémy matematiky, Sborník JČMF 7. Juškevič: Dějiny matematiky ve středověku 8. Nový a kol.: Dějiny exaktních věd v českých zemích 9. Burbaki: Očerki po istoriji matēmatiki 10. Svazky edice Dějiny matematiky 11. Některé svazky edice Kolumbus a jiná knižní literatura 12. Časopisecká literatura (např. Pokroky matematiky, fyziky a astronomie, Učitel matematiky, Mathematical Intelligencer aj.) P O Z N Á M K Y (a) Navržená témata nejsou závazná. Po dohodě s vyučujícími lze zvolit libovolné jiné téma související s historií, respektive filosofií matematiky. (b) Zkouška bude sestávat z klasifikace seminární práce a z výsledku písemného testu. (c) Ve výše uvedené literatuře je dostatek odkazů na další prameny k jednotlivým tématům. (d) Edici Dějiny matematiky lze zakoupit na Janáčkově náměstí.

Výukové metody: Teoretická výuka kombinovaná s praktickými příklady

Metody hodnocení: Závěrečný projekt, písemný rest

Literatura:

- Fuchs, Eduard. *Světónázorové problémy matematiky. IV.* 1. vyd. Praha : Státní pedagogické nakladatelství, 1987. 284 s. info
- Konforovič, Andrej Grigorjevič. *Významné matematické úlohy.* 1. vyd. Praha : Státní pedagogické nakladatelství, 1989. 208 s. ISBN 80-04-21848-2. info
- Kline, Morris. *Mathematical thought from ancient to modern times.* New York : Oxford University Press, 1990. xv, 390, x. ISBN 0-19-506135-7. info
- Fuchs, Eduard. *Teorie množin pro učitele.* 1. vyd. Brno : Masarykova univerzita, 1999. info

XS030 Filozofie

Vyučující: [Ing. Mgr. Zdeňka Jastrzemska Ph.D.](#), [prof. PhDr. Jan Zouhar CSc.](#)

Rozsah: 2/0. 1 kr. (plus ukončení). Ukončení: k.

Cíle předmětu: Kurz se věnuje základním otázkám systematické filosofie (především metafyziky, epistemologie, etiky, filosofie a metodologie vědy). Možnosti řešení jednotlivých problémů jsou představeny prostřednictvím nejvýznamnějších a nejvlivnějších koncepcí a přístupů. Důraz je kladen na vysvětlení podstaty problémů a jejich vzájemných souvislostí. Hlavní cíle kurzu jsou: znát klíčové filosofické otázky a problémy (včetně možnosti jejich řešení a historických variant); porozumět jednotlivým filosofickým pojmům a koncepcím v jejich širších souvislostech; rozvíjet schopnost argumentace a kritického myšlení.

Osnova:

- 01. Co je filosofie?
- 02. Vznik filosofie a nejstarší řecká filosofie
- 03. Základní otázky metafyziky
- 04. Základní otázky etiky
- 05. Teorie pravdy
- 06. Spor o univerzálie a argumenty pro boží existenci
- 07. Novověká věda
- 08. Základní otázky filosofie vědy a metodologie
- 09. Novověká filosofie
- 10. Základní otázky epistemologie

Výukové metody: Přednášky.

Metody hodnocení: Test a závěrečná práce.

Literatura:

- Popkin, Richard H. - Stroll, Avrum. *Filozofie pro každého.* Translated by Karel Berka - Jan Pištěk - Ivana Štekrová. Vyd. 1. Praha : Ivo Železný, 2000. 407 s. ISBN 80-240-0257-4. info
- *Filozofická gymnastika :25 krátkých myšlenkových dobrodružství.* Edited by Stephen Law, Translated by Petr Pálenský, Illustrated by Daniel Post. Vyd. 1. Praha : Argo, 2007. 342 s. ISBN 978-80-7203-882. info
- *Filozofie pro normální lidi.* Edited by Jaroslav Peregrin, Illustrated by Luboš Bokštefl. Praha : Dokořán, 2008. 142 s. ISBN 978-80-7363-192. info

XS051 Teorie výchovy a řešení výchovných problémů

Vyučující: [Mgr. Miroslav Janda](#)

Rozsah: 2/0. 2 kr. (příř plus uk plus > 4). Ukončení: k.

Cíle předmětu: Předmět seznamuje budoucí učitele s teoretickými a teoreticko-metodickými východisky důležitými pro osobnostní utváření jedince, a to v individuálních i prosociálních kontextech. Na konci tohoto kurzu bude student schopen: - interpretovat získané vědomosti - aplikovat získané vědomosti a dovednosti v praxi - interpretovat aktuální problémy pedagogiky - promyšleně zaujímat stanoviska ke studované problematice - racionálně využívat získané poznatky pro svůj vlastní rozvoj

Osnova:

- 1. Koncepce globální výchovy. 2. Teorie a metodika výchovy ve studiu učitelství. 3. Normativní a situační pojetí výchovy. 4. Kázeň a ukázněnost jako společenské a pedagogické jevy. 5. Klima školní třídy. 6. Agresivita a šikana jako výchovné problémy. 7. Vliv rodinného prostředí na výchovu dítěte. 8. Výchovné činnosti třídního učitele. 9. Pojetí a prostředky alternativní výchovy. 10. Zdravá škola. 11. Hra jako výchovný prostředek. 12. Dítě ve sféře vlivů společenského prostředí.

Výukové metody: přednáška - teoretická příprava formou přednášky se samostatným studiem odborných zdrojů - teoretická příprava formou přednášky se samostatným studiem odborných zdrojů a využitím distančních materiálů v elektronické podobě

Metody hodnocení: Typ výuky: přednáška Typ zkoušky: písemná a ústní - písemný test má 15 otázek, k úspěšnému splnění je nutné zodpovědět 10 otázek správně

Literatura:

- *Dětská práva : dokumenty a informační materiály o ochraně dětí.* 1. vyd. Praha : Pedagogický ústav J.A. Komenského, 1991. 149 s. info
- Říčan, Pavel. *Agresivita a šikana mezi dětmi :jak dát dětem ve škole pocit bezpečí.* Vyd. 1. Praha : Portál, 1995. 95 s. ISBN 80-7178-049-9. info
- Horká, Hana - Hrdličková, Alena. *Výchova pro 21. století :koncepce globální výchovy v podmínkách české školy.* Brno : Paido, 1998. 101 s. ISBN 80-85931-54-0. info
- Karns, Michelle. *Jak budovat dobrý vztah mezi učitelem a žákem :zásady a cvičení.* Vyd. 1. Praha : Portál, 1995. 151 s. ISBN 80-7178-032-4. info
- Střelec, Stanislav. *Kapitoly z teorie a metodiky výchovy.* Brno : Paido, 1998. 189 s. ISBN 80-85931-61-3. info
- Blížkovský, Bohumír. *Systémová pedagogika pro studium a tvůrčí praxi :celistvé a otevřené pojetí výchovy; škola plného života - celý život školou; tvorba výchovně vzdělávací soustavy školy jako dílny lidskosti.* Vyd. 1. Ostrava : Amosium servis, 1992. 303 s. ISBN 80-85498-18-9. info
- *Klíčové dovednosti učitele :cesty k lepšímu vyučování.* Edited by Chris Kyriacou, Translated by Dominik Dvořák - Milan Koldinský. 1. vyd. Praha : Portál, 1996. 155 s. ISBN 80-7178-022-7. info
- Svobodová, Jarmila - Jůva, Vladimír. *Alternativní školy.* Brno : Paido, 1995. 76 s. ISBN 80-85931-00-1. info
- Pelikán, Jiří. *Výchova jako teoretický problém.* 1. vyd. Ostrava : Amosium servis, 1995. 234 s. ISBN 80-85498-27-8. info
- Horká, Hana. *Teorie a metodika ekologické výchovy.* Brno : Paido, 1996. 75 s. ISBN 80-85931-33-8. info
- Cangelosi, James S. *Strategie řízení třídy :jak získat a udržet spolupráci žáků při výuce.* 1. vyd. Praha : Portál, 1994. 289 s. ISBN 80-7178-014-6. info
- Marádová, Eva - Marhounová, Jana - Řehulka, Evžen - Střelec, Stanislav. *Kapitoly z rodinné výchovy :pro střední školy.* 1. vyd. Praha : Fortuna, 1992. 157 s. ISBN 80-85298-84-8. info

XS080 Speciální pedagogika

Vyučující: [PhDr. Pavla Pitnerová Ph.D.](#)

Rozsah: 0/2. 3 kr. Ukončení: kz.

Cíle předmětu: Cílem předmětu je získání přehledu o problematice speciální pedagogiky, o edukaci žáků se speciálními vzdělávacími potřebami.

Osnova:

- Přednáška: Současné pojetí speciální pedagogiky, systém péče o postižené, srovnání se zahraničím, možnosti integrace, legislativa. Základní terminologie, kategorie, metody a diagnostika ve speciální pedagogice, Etiologie, klasifikace jednotlivých poruch a vad, možnosti nápravy, aplikace ve výuce na 1. stupni ZŠ. Přehled škol a školských zařízení pro edukaci žáků se speciálními vzdělávacími potřebami. Integrovaný pedagogicko-poradenský systém.
- Cvičení: Pojetí speciální pedagogiky. Integrace, legislativa. Integrovaný pedagogicko-psychologický poradenský systém, Logopedie etiologie, klasifikace, nejčastější vady a poruchy, alternativní a augmentativní komunikace, surdopedie etiologie, klasifikace sluchových vad, sluchová protetika, formy komunikace, školy pro žáky s vadou sluchu, specifické vývojové poruchy učení, definice, etiologie, klasifikace, diagnostika, charakteristika dyslexie, dysgrafie, dysortografie a dyskalkulie, reedukace SPU, systém péče o žáky s SPU, legislativa, somatopedie klasifikace pohybových vad, DMO formy, kombinované postižení, LMD, chronická onemocnění epilepsie, alergická a astmatická onemocnění, edukace žáků s tělesným a zdravotním postižením, význam a úkoly školy při zdravotnických zařízeních, herní terapie, oftalmopedie vymezení disciplíny, terminologie, etiologie, klasifikace zrakových vad, systém speciálně pedagogické podpory v ČR, psychopedie pojmové vymezení y terminologie, klasifikace MR, charakteristika jednotlivých stupňů MR, edukace jedinců s MR, autismus etiologie, znaky, edukace jedinců s autismem, etopedie pojetí, vymezení základních pojmů, klasifikace poruch

chování a jejich charakteristika, péče o jedince s poruchami chování, přehled jednotlivých zařízení, preventivně výchovná péče.

Výukové metody: Přednáška, seminář, diskuse, praktická ukázka, video, doporučená literatura

Metody hodnocení: Seminární práce (4 strany, studentem zvolená problematika). Písemný test (otevřené a uzavřené otázky, minimální hranice 65%)

Literatura:

- VÍTKOVÁ, M. (ed.) Otázky speciálně pedagogického poradenství. Brno: MSD, 2003. ISBN 80-86633-08-X.
- VÍTKOVÁ, M. (ed.) Integrativní školní (speciální) pedagogika. Základy, teorie, praxe. Brno: MSD, 2003. ISBN 80-86633-07-1.
- VÍTKOVÁ, M. (ed.) Integrativní speciální pedagogika. Brno: Paido, 1998. ISBN 80-85931-51-6.
- PIPEKOVÁ, J. (ed.) Kapitoly ze speciální pedagogiky. Brno: Paido, 1998. 234 s. ISBN 80-85931-65-6.
- VÍTKOVÁ, M. (ed.) Integrativní speciální pedagogika. Integrace školní a sociální. Brno: Paido, 2004. ISBN 80-7315-071-9.
- VALENTA, M. Přehled speciální pedagogiky a školská integrace. Olomouc: UP, 2003. ISBN 80-244-0698-5.
- RENOTIÉROVÁ, M., LUDÍKOVÁ, L. a kol. Speciální pedagogika. Olomouc: UP, 2003. ISBN 80-244-0646-2.
- MÜLLER, O. a kol. Dítě se speciálními vzdělávacími potřebami v běžné škole. Olomouc: UP, 2001. 288 s. ISBN 80-244-0231-9.

XS092 Školský management

Vyučující: [PaedDr. Jan Šťáva CSc.](#)

Rozsah: 2/0. 2 kr. Ukončení: k.

Cíle předmětu: Cílem předmětu je studentům prohloubit orientaci v současném školském systému České republiky, v jeho organizaci, řízení a evaluaci, a také v koncepčních otázkách vzdělávání a výchovy. Měli by si vytvořit přehled o právní problematice ve školství (školská legislativa), znát základy školského (třídního) managementu a být připraveni na týmovou spolupráci v rámci pedagogického sboru školy.

Osnova:

- Školství a školský systém jako obraz stavu společnosti (školství jako politikum), školská politika EU, nejznámější evropské projekty zaměřené na školství a vzdělávání. Školská politika České republiky. Národní program rozvoje vzdělávání ČR a kurikulární dokumenty. Struktura českého školství a vzdělávací systém (sít škol a pedagogických zařízení: školy státní, nestátní a soukromé, jejich specifika). Zřizování škol. Školský management. Řízení školského systému: instituce a nástroje. Financování školství. Marketing školy. Školská legislativa - základní právní dokumenty (Listina lidských práv a svobod, Úmluva o právech dítěte, Pracovní řád pro učitele, Vyhláška o základní škole, školské zákony). Školní dokumentace (školní řád, třídní kniha, třídní výkaz, katalogové listy, vysvědčení, žákovská knížka, omluvný list, bezpečnostní předpisy - dokumentace). Koncepce práce školy. Tvorba koncepce práce školy a školního vzdělávacího programu. Rámcový vzdělávací program. Evaluace práce školy a jejich výchovně vzdělávacích výsledků. Školní inspekce a dozor. Evaluační nástroje. Image školy. Řízení pracovních týmů a kolektivů. Management a pedagogické sbory. Profesionální kooperace. Peer-kooperace a učitelská sebereflexe (systemické přístupy). Asertivní komunikace prosociální chování řízení kolektivů v podnikatelském duchu. Klima školy a třídy.

Výukové metody: 2/0. 2 kr. Ukončení: k.

Metody hodnocení: Kolokvium

Literatura:

- BACÍK, F.; KALOUS, J.; SVOBODA, J. a kol. Kapitoly ze školského managementu. Praha: PedF UK, 1998.
- SVĚTLÍK, J. Marketing školy. Zlín: Ekka, 1996.
- SPIRIT, M. Učitel a zákoník práce.
- MRHAČ, J. a kol. Pedagogika V. Ostrava: OU, 1998.

XS093 Pedagogická činnost s nadanými žáky

Vyučující: [Mgr. Eva Machů Ph.D.](#)

Rozsah: 2/0. 2 kr. Ukončení: k.

Cíle předmětu: Pedagogická činnost s nadanými žáky navazuje na pedagogické a psychologické poznatky, které byly osvojeny v předcházejících fázích studia. Seminář seznámí studenty s klíčovými koncepcemi talentu a nadání. Dále se zaměří na identifikaci nadaných dětí a jejich následovnou péči na základních školách.

Osnova:

- Pojmy talent a nadání. Historie problematiky. Modely a koncepce nadání. Inteligence. Tvořivost. Vliv dědičnosti a prostředí na nadání. Charakteristika nadaných dětí. Sociálně-emocionální problémy nadaných dětí. Identifikace a výběr nadaných. Specifické skupiny nadaných dětí. Formy výuky a edukační programy. Vzdělávací potřeby nadaných. Modely vzdělávání nadaných. Nadané dítě v běžné třídě. Učitel nadaných dětí. Péče o nadané v ČR a zahraničí.

Výukové metody: 2/0. 2 kr. Ukončení: k.

Metody hodnocení: 1. Kazuistika nadaného žáka s návrhem na jeho intervenci. 2. Zpracování přípravy na vyučovací hodinu, ve které se ocitá nadaný žák (libovolné téma). 3. Vytvoření portfolia s návrhy na individuální aktivity z libovolného oboru pro nadaného žáka (hlavolamy, křížovky, rébusy.)

Literatura:

- JURÁŠKOVÁ, J. Základy pedagogiky nadaných. Pezinok: Formát, 2003. ISBN 80-89005-11-X.
- LAZNIBATOVÁ, J. Nadané dieťa a jeho vývin, vzdelávanie a podporovanie. Bratislava: IRIS, 2001. ISBN 80-89018-53-X
- MUSIL, M. Talenty cez palubu. Bratislava: Smena, 1989.
- HADJMOUSSOVÁ, Z., DUPLINSKÝ, J. Diagnostika. Pedagogicko-psychologické poradenství II. Praha: UK, 2002. ISBN 80-7290-101-X
- MACKINTOSH, N. J. IQ a inteligence. Praha: GRADA, 2000. ISBN 80-7169-9489
- HADJMOUSSOVÁ, Z. Intervence. Pedagogicko-psychologické poradenství. Praha: UK, 2004. ISBN 80-7290-146-X
- DOČKAL, V. Zaměřeno na talenty aneb Nadání má každý. Praha: Lidové noviny, 2005. ISBN 80-7106-840-3
- MERTIN, V., GILLNEROVÁ, I. Psychologie pro učitelky mateřské školy. Praha: Portál, 2003. ISBN 80-7178-799-X
- MACHŮ, E. Identifikace a vzdělávání nadaných žáků. Brno, MSD, 2005, v tisku.
- DACEY, J.S., LENNON, K.H. Kreativita. Praha: Portál, 2000. ISBN 80-7169-903-9
- HRÁBKOVÁ, L. Nadání a nadání. Praha: UK, 2005. ISBN 80-7290-213-X
- DOČKAL, V. Psychológia nadania. Bratislava: SPN, 1987.
- MÖNKES, F. J., YPENBURGOVÁ, I. H. Nadané dítě. Praha: GRADA, 2002. ISBN 80-247-0445-5.

XS095 Seminář z praktické pedagogiky

Vyučující: [Mgr. Jana Jurmanová Ph.D.](#), [Mgr. Zdeněk Navrátil Ph.D.](#), [Mgr. Ing. Tomáš Papírník](#)

Rozsah: 0/2. 2 kr. (příf plus uk plus > 4). Ukončení: z.

Cíle předmětu: Cílem semináře je seznámit studenty s různými způsoby výuky na střední škole, prováděných různými učiteli. Seminář je založen na cyklu náslechu na středních školách zejména v hodinách fyziky, který je doprovázen rozbory jednotlivých hodin s aktivní účastí studentů. V rámci semináře studenti samostatně zpracovávají další úkoly z problematiky středoškolské výuky. Seminář částečně navazuje na Fyzikálně-pedagogický seminář F7651, rozvíjí, prohlubuje a doplňuje témata týkající se pracovní náplně středoškolského učitele fyziky. Na konci tohoto kurzu budou studenti schopni podat přehled výukových metod a posoudit vhodnost jejich nasazení ve středoškolské výuce. Dokáží se v základě orientovat v problematice středoškolského vzdělávání.

Osnova:

- 1. Tématické plány učitele. 2. Bezpečnost práce při výuce fyziky ve třídě a v laboratoři. 3. Legislativa školy a učitel. 4. Náslechy v hodinách fyziky - rozbory hodin: motivování a aktivita žáků, použité vyučovací metody, experiment ve výuce, řešení fyzikálních úloh, formy ověřování znalostí. 5. Evidence a hodnocení vědomostí žáků - příprava žáků na maturitu a na přijímací zkoušky na VŠ.

Výukové metody: teoretická příprava; následky hodin; rozborů hodin; domácí příprava; práce s třídní knihou a třídním výkazem; tvorba didaktických testů;

Metody hodnocení: Z následkových hodin a jejich rozborů studenti pořizují zápisy, které jsou pracovními materiály pro seminární diskuse. Podmínkou zápočtu je účast na následkových hodinách, aktivní účast v seminárních diskusích a odevzdání vyřešeného problému.

Literatura:

- selection from school legislative
- secondary school textbooks of physics

XS100 Učitel a provoz školy

Vyučující: [RNDr. Jiří Herman Ph.D.](#)

Rozsah: 0/2. 2 kr. (příř plus uk plus > 4). Ukončení: z.

Cíle předmětu: Na konci kurzu bude student rozumět problematice běžného provozu střední školy.

Osnova:

- 1. Systém základního a středního školství v ČR
- 2. Pracovně právní záležitosti učitelské profese
- 3. Vztahy začínajícího učitele s žáky, kolegy a rodiči
- 4. Pedagogická dokumentace
- 5. Předmětové komise
- 6. Učitel a mimoškolní aktivity žáků

Výukové metody: Přednášky, diskuse ve skupinách

Metody hodnocení: Diskuse v hodině, povinná účast na seminářích, zápočet.

Literatura:

- *Školské zákony : (školský zákon, zákon o pedagogických pracovnících, zákon o výkonu ústavní výchovy a ochranné výchovy) : úvodní slova k zákonům, výklad, prováděcí předpisy, souvisící předpisy : stav k 1.9.2007.* Praha : EUROUNION, 2007. 671 s. ISBN 9788073170622. info
- *Nový zákoník práce : včetně důvodové zprávy : [od 1.1.2007].* Edited by Jaroslav Jakubka. Olomouc : Anag, 2006. 175 s. ISBN 8072633473. info

XS110 Prezentační seminář 1

Vyučující: [doc. RNDr. Zdeněk Bochníček Dr.](#), [RNDr. Vladimír Herber CSc.](#), [Mgr. Olga Rotreklová Ph.D.](#)

Rozsah: 0/1. 1 kr. Ukončení: z.

Cíle předmětu: Po ukončení kurzu bude student schopen samostatně vypracovat text hodnotící knižní publikaci, časopisecký článek nebo vědeckou konferenci. Student bude seznámen se základy tvorby žádostí o grantové projekty a bude schopen sestavit jednodušší grantovou přihlášku.

Osnova:

- 1. Zpracování návrhu na studentský grantový projekt.
- 2. Referát o odborném článku.
- 3. Knižní recenze.
- 4. Zpráva z vědeckých setkání.

Výukové metody: Teoretická příprava, domácí práce, prezentace domácích úkolů.

Metody hodnocení: Podmínkou udělení zápočtu je vypracování žádosti o studentský grantový projekt a alespoň jedné recenze na knihu či článek v odborném periodiku.

Literatura:

doporučená literatura

- Čmejrková, Světa - Daneš, František - Světlá, Jindra. *Jak napsat odborný text.* Vyd. 1. Voznice : LEDA, 1999. 255 s. ISBN 80-85927-69-1. info

neurčeno

- Meško, Dušan - Katuščák, Dušan - Findra, Ján. *Akademická příručka*. České, upr. vyd. Martin : Osveta, 2006. 481 s. ISBN 80-8063-219-7. info

XS120 Analyticko-didaktické praktikum

Vyučující: [PhDr. Jaromír Hališka](#)

Rozsah: 0/1. 2 kr. Ukončení: z.

Cíle předmětu: Didaktickou analýzou ukázek vyučovacích jednotek nebo vybraných jejich částí, zprostředkovaných pomocí záběrů videokamery z klinických škol, a podrobnou metodickou analýzou konkrétních příkladů z praxe formou praktických cvičení vést kandidáty učitelství matematiky a přírodovědných předmětů 1. k racionálnímu chápání a osvojování žádoucích vědeckých poznatků z psychodidaktiky aj. vybraných vědních disciplin jako základu tvorby vytypovaných profesních (klíčových) kompetencí učitele SŠ a 2. ke způsobům jejich používání v praxi.

Osnova:

- Na videoukázkách výuky, pořízených na klinických školách (prezentovaných vcelku i po částech) budou studenti
- - vyhledávat a hodnotit výskyt předem vytypovaných pedagogickopsychologických jevů (zadá předem vyučující)
- - samostatně vyhledávat podle vlastního uvážení výskyt těch jevů, které je svou účinností či naopak neúčinností zaujaly, zdůvodňovat svůj názor
- - analyzovat, jak(é) učitel vytvářel podmínky pro existenci žádoucích pedagogicko-psychologických jevů (viz přílohy Záznam, Klíčové kompetence)
- - hlouběji poznávat a analyzovat konkrétní edukační situace, pokoušet se o zobecňování pro praktický transfer do možných nově vzniklých situací
- Dále budou studenti v konfrontaci s videoukázkami vedeni k umění řešit v budoucí praxi didaktické problémy, jako je např.:
- 1) stanovení cílů výuky -kognitivních (vzdělávacích – co a jak se má žák naučit)
- -afektivních (postojových) - jak lze ovlivnit postoje žáků, jejich hodnotovou orientaci, prožitek úspěchu apod.)
- -psychomotorických (výcvikových – které psychomotorické dovednosti může žák získat, např. práce s přístrojem, aj.)
- 2) kontrola jejich dosahování (způsobů ověřování splnění cílů), a stanovování závěrů z toho vyplývajících pro další práci s žáky
- 3) vyvolání zájmu o učivo, motivace, udržení pozornosti během výuky
- 4) vytváření správného vztahu učitel – žák, tvorby třídního klimatu
- 5) správného využití pomůcek
- 6) efektivní použití vybraných didaktických principů
- 7) aktivního zapojení žáků do výuky
- 8) smysluplné používání povzbuzení, odměn a trestů aj.
- Praktikum bude dále zaměřeno na výcvik a tvorbu těch profesních dovedností, pro něž nejsou, podle dříve provedených průzkumů, dostatečně v průběhu studia na VŠ dosud připravováni. Jsou to zejména, vedle výše uvedených, následující činnosti:
- - cílevědomá volba vyučovacích metod a forem, jejich efektivní realizace
- - správné využití způsobů transmisivní a konstruktivní výuky, jejich účelná kombinace
- - diagnostikování průběhu a výsledků edukačního procesu
- - vedení žáků k efektivnímu učení z textu a učení praxí
- - uplatnění individuálního přístupu k žákům, rozvoj samostatnosti, kooperace, kreativity
- - umění pedagogické komunikace
- - reakce učitele na neočekávaný vývoj výuky a chování žáků
- - způsoby a možnosti vyhledávání talentů, práce s nimi
- - spojování obsahu výuky s praxí (životem) aj.(viz Záznam)

Výukové metody: Střídání hromadného způsobu práce (analýza shlednutých ukázek – záběrů z výuky, diskuze), s prací ve skupinách (názory, návrhy na řešení).

Metody hodnocení: Studium je ukončeno zápočtem. Pro jeho získání je nutné splnit tyto podmínky: minimálně 80% účast v seminářích, aktivní účast při didaktické analýze vyučovacích hodin (skutečných a virtuálních), odevzdání zpracovaného Záznamu o výskytu a kvalitativní analýze pedagogicko-psychologických jevů v analyzovaných vyučovacích hodinách.

Literatura:

- Fontana, D.: Psychologie ve školní praxi, Praha, Portál 1997
- Šimoník, O.: Úvod do školní didaktiky, Brno, MSD 2003
- Skalková, J.: Obecná didaktika, Praha, GRADA, 2007
- Maňák, J. Švec, V.: Výukové metody, Brno, Paido 2003
- Hališka, J.: K některým problémům vzdělávání a výchovy žáků ZŠ a SŠ, Praha, NIDV 2007
- Filová, H. et al.: Vybrané kapitoly z obecné didaktiky, Brno, MU 2004
- Petty, G.: Moderní vyučování, Praha, Portál 1996
- Vališová, A., Kasíková, H.: Pedagogika pro učitele, Praha, GRADA 2007
- Kyriacou, Ch.: Klíčové dovednosti učitele, Praha, Portál 1996
- Kalhous, Z., Obst, O.: Školní didaktika, Praha, Portál 2002

XS130 Psychologie osobnosti

Vyučující: [doc. PhDr. Bohumíra Lazarová Ph.D.](#)

Rozsah: 1/1. 2 kr. Ukončení: z.

Cíle předmětu: Cílem předmětu je seznámit studenty se základními psychologickými přístupy a představit jim témata a problémy, kterými se psychologie zabývá. Po absolvování kurzu by měli studenti porozumět základům psychologického myšlení, včetně teoretických základů, z nichž psychologie vychází, a možnostem jejich aplikace, a na tomto základě být schopni reflektovat svou vlastní zkušenost. Studenti získají základní představu o komplexitě učitelské praxe. Získají základní vědomosti a dovednosti týkající se zvládnání nestandardních situací ve škole (např. sociálně-patologické projevy u dětí).

Osnova:

- 1. Cíle a předmět psychologie osobnosti (geneze, struktura, dynamika osobnosti, úkol poznávací, prognostický a přetvářecí). Vztah k výchově.
- 2. Osobnost jako popsateľný systém. Definice osobnosti. Snahy o uspořádání systému osobnosti. Modely osobnosti (Credos...). Vlastnosti osobnosti a jejich uspořádání.
- 3. Faktorový přístup a typologie, faktorová analýza (Eysenck, Cattell). Vztah k diagnostice, možnosti diagnostiky osobnosti. Systém BIG 5 – lexikální přístup.
- 4. Typologie osobnosti – archaické i novodobé. Konstituční typologie. Různá kritéria pro tvorbu typologií - Kretschmer, Jung, Loevingerová, Kováč, Fromm... Výhody a rizika typologizování. Popis osobnosti v práci učitele.
- 5. Vrstvy osobnosti (Platón, Freud...)
- 6. Jáství jako pohled „zevnitř“. Sebeuvědomování, sepoznávání, sebebehodnocení, sebevědomí, sebeúcta. Sebepojetí. Vliv rodiny a školy na sebepojetí. Možnosti diagnostiky sebepojetí.
- 7. Osobnostní rozvoj. Možnosti, metody, modely, zábrany. Osobnostní rozvoj a škola.
- 8. Teorie osobnosti. Smysl, způsoby tvorby teorií osobnosti. Vztažné rámce pro konstrukci teorie. Vztah k poradenství a psychoterapii. Vztah k edukaci.
- 9. Alfred Adler - Individuální psychologie. Usilování o nadřazenost jako hnací síla. Komplex méněcennosti. Pojem životní styl. Rodinné a sourozenecké typologie. Význam pro výchovu a poradenství.
- 10. Viktor Frankl – Logoterapie. Existence, existenciální úzkosti, smysluplnost bytí. Objevování smyslu.
- 11. Erich Fromm - Psychosociální teorie. Produktivní a neproduktivní typy charakteru. Socializace a asimilace.
- 12. Karen Horneyová – Interpersonální teorie. Neurózy, úzkosti a sociální faktory, kultura společnosti a země a její vliv na vývoj osobnosti.
- 13. Carl Ransom Rogers – Humanistická teorie. Ochrana lidské individuality. Optimistický pohled na člověka, směřování k sebeaktualizaci. Zdravá a patologická osobnost. Na člověka zaměřená terapie. Implikace pro pedagogickou praxi.
- 14. Další teorie osobnosti dle domluvy (Freud, Erikson, Jung a jiní).

Výukové metody: Přednáška s diskusemi. Cvičení ve skupinách, možnost aplikace vybraných diagnostických metod.

Metody hodnocení: Zkončení: esej

Literatura:

doporučená literatura

- Nakonečný, Milan. *Psychologie osobnosti*. Vyd.2., rozš. a přeprac. Praha : Academia, 2009. 620 s. ISBN 978-80-200-1680. info
- *Psychologie osobnosti :[obor v pohybu]*. Edited by Pavel Říčan. Vyd. 5., rozš., V Grada Pub. Praha : Grada, 2007. 196 s. ISBN 978-80-247-1174. info
- Smékal, Vladimír. *Pozvání do psychologie osobnosti. Člověk v zrcadle vědomí a jednání*. 2., opravené vydání. Brno : Barrister & Principal, 2004. 523 s. Studium. ISBN 80-86598-65-9. info
- Drapela, Victor J. *Přehled teorií osobnosti*. 3. vyd. Praha : Portál, 2001. 175 s. ISBN 80-7178-606-3. info

XS150 Psychologie výchovy a vzdělávání

Vyučující: [doc. PhDr. Bohumíra Lazarová Ph.D.](#)

Rozsah: 1/1. 2 kr. Ukončení: kz.

Cíle předmětu: Student bude znát terminologii vztahující se k problematice psychologie aplikované do školní praxe, seznámí se s hlavními tématy pedagogické a školní psychologie.

Osnova:

- Aplikované psychologické disciplíny ve školní praxi. Jejich obsah, postavení v systému psychologických věd a vztah k pedagogice. Pojem pedagogická psychologie, psychologie vzdělávání a výchovy, psychodidaktika. Procesy učení ve vztahu k vývojovým stádiím. Dítě školního věku, dospívající a dospělý - specifika jejich učení a vzdělávání. Kognitivní a intelektové faktory ovlivňující procesy učení. Inteligence a tvořivost. Kognitivní funkce, kognitivní styly, styly učení. Strategie učení, poznávání a ovlivňování učebních strategií a stylů. Osobnost učícího se jako faktor školní úspěšnosti. Motivace žáka, práce schopnost, liknavost. Volní vlastnosti a učení. Možnosti podpory motivace. Poruchy učení a chování a jejich vliv na úspěšnost žáka. Jiné mimointelektové faktory ovlivňující školní úspěšnost žáka. Rodinný kontext. Výchovné styly. Spolupráce učitele a rodičů. Zásady pro komunikaci s rodiči. Vliv širšího sociálního kontextu, postoje žáků ke škole a k učení. Možnosti poznávání faktorů ovlivňujících školní úspěšnost. Pojem pedagogická diagnostika, psychologická diagnostika, pedagogicko-psychologická diagnostika. Diagnostické metody využívané v pedagogické praxi. Poradenský podpůrný systém školám. Školní psychologie, školní poradenství, školský poradenský systém. Spolupráce učitelů, školních psychologů, školních speciálních pedagogů apod. Modifikace chování žáka, řízení školní třídy. Klima třídy a jeho poznávání, možnosti práce se třídou. Psychologie odměn a trestů. Metodická preventivní práce ve škole. Osobnost učitele, kompetence učitele. Zátěž v profesi učitele, pracovní spokojenost a odpovědnost. Učitelé a zdraví. Profesionální rozvoj učitele, kariéra učitele.

Výukové metody: přednášky, diskuse

Metody hodnocení: písemný test

Literatura:

- Piaget, Jean. *Psychologie inteligence*. Praha : Portál, 1999. info
- *Psychologie pro učitele*. Edited by Jan Čáp - Jiří Mareš. 1. vyd. Praha : Portál, 2001. 655 s. ISBN 80-7178-463-X. info
- Hrabal, Vladimír - Pavelková, Isabella. *Jaký jsem učitel*. Vyd. 1. Praha : Portál, 2010. 240 s. ISBN 9788073677558. info
- Sternberg, Robert J. *Kognitivní psychologie*. Vyd. 2. Praha : Portál, 2009. 636 s. ISBN 978-80-7367-638. info
- Fontana, David. *Psychologie ve školní praxi : příručka pro učitele*. Translated by Karel Balcar. Vyd. 3. Praha : Portál, 2010. 383 s. ISBN 9788073677251. info
- Fontana, David. *Psychologie ve školní praxi*. Vyd. 1. Praha : Portál, 1997. 383 s. ISBN 80-7178-063-4. info
- Mareš, Jiří. *Styly učení žáků a studentů*. Vyd. 1. Praha : Portál, 1998. 239 s. ISBN 80-7178-246-7. info
- Lazarová, Bohumíra. Školní psychologie v České republice po roce 1989. *Československá psychologie*, Praha, LII, 5, od s. 480-492, 13 s. ISSN 0009-062X. 2008. info
- Lazarová, Bohumíra. *Netradiční role učitele. O situacích pomoci, krize a poradenství ve školní praxi*. 1. vyd. Brno : Paido, 2005. 70 s. ISBN 80-7315-115-4. info
- Rybičková, Marta. Klima třídy očima žáků a třídního učitele. In *Chráška, M., Tomanová, D., Holoušová, D. (ed.) Klima současné české školy*. Brno : Konvoj, 2003. od s. 176-181, 381 s. ISBN 80-7203-064-5. URL info

XS152 Pedagogická komunikace

Vyučující: [Mgr. Klára Šedřová Ph.D.](#)

Rozsah: 1/1. 2 kr. Ukončení: z.

Cíle předmětu: Cílem tohoto kurzu je uvedení do problematiky mezilidské komunikace, především z hlediska systémového pojetí. Studenti se seznámí se základními koncepty komunikační teorie a s teorií a empirickými nálezy vztahujícími se k pedagogické komunikaci ve školní třídě. Podstatnou část výuky tvoří práce s reálnými záznamy pedagogické komunikace. Na konci kurzu jsou studenti s to rozpoznat v těchto záznamech důležité komunikační jevy a vysvětlit jejich povahu.

Osnova:

- 1. Sociální komunikace: základní pojmy.
- 2. Verbální komunikace. Jazyk jako znakový systém.
- 3. Neverbální komunikace.
- 4. Vývoj dětské řeči. Myšlení a řeč.
- 5. Vnitřní komunikační kontext.
- 6. Komunikace jako proces.
- 7. Komunikační situace ve třídě.
- 8. Výukový dialog.
- 9. Moc ve třídě.
- 10. Skupinová dynamika ve třídě a práce s ní.
- 11. Efektivní pedagogická komunikace.

Výukové metody: 1/1. 2 kr. Ukončení: z.

Metody hodnocení: Kurz je organizován jako přednáška kombinovaná se seminářem. Výstupem je písemný test.

Literatura:

doporučená literatura

- Černý, Jiří - Holeš, Jan. *Sémiotika*. Vyd. 1. Praha : Portál, 2004. 363 s. ISBN 80-7178-832-5. info
- Vybíral, Zbyněk. *Psychologie lidské komunikace*. Vyd. 1. Praha : Portál, 2000. 263 s. ISBN 80-7178-291-2. info
- Gavora, Peter. *Učitel a žáci v komunikaci*. Brno : Paido, 2005. 165 s. ISBN 80-7315-104-9. info
- Salzmann, Zdeněk. *Jazyk, kultura a společnost : úvod do lingvistické antropologie : Language, culture, & society: an introduction to linguistic anthropology (Orig.)*. Translated by Zdeněk Hlavsa - Jaroslava Hlavsová - Vladimíra Šatavová. 1. vyd. Praha : Ústav pro etnografii a folkloristiku AV ČR, 1997. 211 s. : i. ISBN 0009-0794. info
- *Základy mezilidské komunikace*. Edited by Joseph A. DeVito. 1. vyd. Praha : Grada, 2002. 420 s., il. ISBN 80-7169-988-8. info
- Mareš, Jiří - Křivohlavý, Jaro. *Komunikace ve škole*. Vyd. 1. Brno : Masarykova univerzita, 1995. 210 s. ISBN 80-210-1070-3. info
- Watzlawick, Paul - Jackson, Don D. - Bavelasová, Janet Beavin. *Pragmatika lidské komunikace : interakční vzorce, patologie a paradoxy*. Translated by Barbora Zídková - Zbyněk Vybíral. Vyd. 1. Hradec Králové : Konfrontace, 1999. 243 s. ISBN 80-86088-04-9. info

XS170 Didaktická technika

Vyučující: [Mgr. Zdeněk Navrátil Ph.D.](#)

Rozsah: 0/1. 1 kr. Ukončení: z.

Cíle předmětu: Na konci tohoto kurzu budou studenti schopni podat přehled technologií, které je možné použít ve výuce na střední škole. Budou schopni v praxi didaktickou techniku využívat, získají praktické dovednosti. Budou se orientovat v moderních didaktických nástrojích dostupných na trhu.

Osnova:

- 1. Promítací technika (filmový projektor, diaprojektor, meotar, videomagnetofon, dataprojektor). 2. Snímací technika (digitální fotoaparát a kamera, skener, vizualizér). 3. Počítač jako multimediální nástroj (zpracování obrazu a zvuku, zapojení počítače do multimediálního systému). 4. Prezentace (program PowerPoint a alternativy). 5. Výukový software

Výukové metody: přednáška s praktickými ukázkami a cvičeními

Metody hodnocení: Pro získání zápočtu je vyžadována 80% účast na hodinách a aktivní práce během semestru (vyřešení zadaného problému).

Literatura:

- Rotport, M: Didaktická technika
- Kolibová, O: Diplomová práce. https://is.muni.cz/auth/th/52114/ff_m/Diplomka_-textova_cast.pdf

XS210 Prezentační seminář 2

Vyučující: [doc. RNDr. Zdeněk Bochníček Dr.](#), [RNDr. Vladimír Herber CSc.](#), [Mgr. Olga Rotreklová Ph.D.](#)

Rozsah: 0/1. 1 kr. Ukončení: z.

Cíle předmětu: Po ukončení předmětu bude student schopen aktivně spolupracovat při přípravě konference, sestavit vlastní odborný životopis a absolvovat pracovní pohovor při žádosti o zaměstnání.

Osnova:

1. Organizace konference – cirkulář, pokyny pro publikování příspěvků v konferenčním sborníku.
2. Formální a technické náležitosti konferenčního sborníku.
3. Organizace panelové sekce na konferenci.
4. Curriculum vitae.
5. Pracovní pohovor.

Výukové metody: Teoretická příprava, domácí práce, prezentace domácích úkolů, diskuse.

Metody hodnocení: Pro udělení zápočtu musí student vypracovat první cirkulář s pozvánkou na konferenci a vlastní odborný životopis.

Literatura:

doporučená literatura

- Čmejrková, Světlá - Daneš, František - Světlá, Jindra. *Jak napsat odborný text*. Vyd. 1. Voznice : LEDA, 1999. 255 s. ISBN 80-85927-69-1. info
- Meško, Dušan - Katuščák, Dušan - Findra, Ján. *Akademická příručka*. České, upr. vyd. Martin : Osveta, 2006. 481 s. ISBN 80-8063-219-7. info

XS310 Prezentační seminář 3

Vyučující: [doc. RNDr. Zdeněk Bochníček Dr.](#), [RNDr. Vladimír Herber CSc.](#), [Mgr. Olga Rotreklová Ph.D.](#)

Rozsah: 0/1. 1 kr. Ukončení: z.

Cíle předmětu: Předmět seznámí studenty s formální strukturou odborných prezentací časopiseckých a konferenčních - posterů. Po ukončení kurzu bude absolvent schopen sestavit krátký článek na zvolené téma a připravit konferenční příspěvek ve formě posteru.

Osnova:

1. Poster – jeho příprava a prezentace.
2. Vědecký text a jeho kanonické části – titulky, abstrakt, kompozice článku (model IMRAD), shrnutí.
3. Grafické a tabelární přílohy – typy a vhodnost použití.
4. Korektura odborného textu.

Výukové metody: Teoretická příprava, domácí práce, prezentace domácích úkolů.

Metody hodnocení: Podmínkou udělení zápočtu je vypracování krátkého odborného článku v rozsahu nejméně 2 stran A4 a jednoho posteru.

Literatura:

doporučená literatura

- Meško, Dušan - Katuščák, Dušan - Findra, Ján. *Akademická příručka*. České, upr. vyd. Martin : Osveta, 2006. 481 s. ISBN 80-8063-219-7. info
- Čmejrková, Světlá - Daneš, František - Světlá, Jindra. *Jak napsat odborný text*. Vyd. 1. Voznice : LEDA, 1999. 255 s. ISBN 80-85927-69-1. info

XS350 Práce ze skupinovou dynamikou

Vyučující: [Mgr. Ondřej Příbyla](#)

Rozsah: 0/0. 2 kr. Ukončení: z.

Cíle předmětu: Na konci tohoto bude student: - znát běžné pojmy související s atmosférou ve skupině - pozorovat skupinu - na základní úrovni předvídat, jak bude skupina na určité podněty reagovat - v jednoduchých případech navrhnout jednoduché kroky, které by mohly vést k žádoucí změně v chování skupiny, nebo atmosféře uvnitř

Osnova:

- 1. Atmosféra ve skupině, kritéria a indikátory 2. Atmosféra ve třídě, dynamika seminářů pro dospělé 3. Atmosféra v týmu, pracovní prostředí 4. Dlouhodobé aspekty

Výukové metody: Blokovaná výuka: simulované modelové situace, hraní rolí, rozbor situace formou diskuse

Metody hodnocení: Student zpracuje úvahu-rozbor konkrétní situace (ústně, nebo úvaha max 3A4)

Literatura:

- D. Rock: Your Brain at Work
- *Moderní vyučování.* Edited by Geoffrey Petty, Translated by Štěpán Kovařík. 1. vyd. Praha : Portál, 1996. 380 s. ISBN 80-7178-070-7. info
- Plamínek, Jiří. *Vzdělávání dospělých.* Praha : Grada publishing, 2010. 318 s. ISBN 9788024732350. info

XS410 Prezentační seminář 4

Vyučující: [doc. RNDr. Zdeněk Bochníček Dr.](#), [RNDr. Vladimír Herber CSc.](#), [Mgr. Olga Rotreklová Ph.D.](#)

Rozsah: 0/1. 1 kr. Ukončení: z.

Cíle předmětu: Na konci tohoto předmětu bude student schopen:

- vytvořit strukturu prezentace;
- prezentovat výsledky své práce před publikem (např. na konferencích a seminářích, apod.);
- reagovat na dotazy a námítky;
- efektivně využívat prezentační pomůcky a techniku.

Osnova:

- 1. Úvodní hodina: seznámení s cíli a požadavky předmětu
- 2. Úvod do prezentování
- 3. Vystupování na veřejnosti
- 4. Příprava prezentace
- 5. Praktický nácvik
- 6. Nonverbální komunikace
- 7. Praktický nácvik
- 8. Argumentace a práce s otázkami
- 9. Image a sebeprezentace
- 10. Asertivita
- 11. řešení konfliktů
- 12. závěrečný hodnotící seminář

Výukové metody: Důraz bude kladen na aktivní zapojení studenta do výuky a praktický nácvik prezentací, které budou čerpat z poznatků získaných v předchozích hodinách. V praxi si student vyzkouší i debatování a připraví si prezentaci sebe sama.

Metody hodnocení: Podmínky pro udělení zápočtu:

- student si připraví samostatně dvě prezentace, do kterých zakomponuje získané poznatky
- prezentace představit v seminářích 5 a 7
- na seminář 9 si studenti připraví krátkou debatu podle zásad debatování
- na seminář 10 si připraví prezentaci sebe sama
- v některých lekcích student dostane za úkol vypracovat krátká cvičení.

Literatura:

doporučená literatura

- Hierhold, Emil. *Rétorika a prezentace*. Translated by Iva Michňová. 7., aktualiz. vyd. Praha : Grada, 2008. 380 s., [1. ISBN 978-80-247-2423. info
- Kanitz, Anja von. *Umění úspěšné komunikace :jak uspět v každém rozhovoru*. Translated by Petr Kunst. 1. vyd. Praha : Grada, 2005. 108 s. ISBN 80-247-1222-9. info
- *Jak úspěšně prezentovat a přesvědčit*. Edited by Andrew Bradbury. 2. vyd. Praha : Computer Press, 2003. xii, 129 s. ISBN 80-7226-424-9. info
- Mikuláščík, Milan. *Komunikační dovednosti v praxi*. 2., dopl. a přeprac. vyd. Praha : Grada, 2010. 325 s. ISBN 9788024723396. info
- Wieke, Thomas. *Prezentace :jak překonat obvyklé problémy a působit přesvědčivě*. 1. vyd. Praha : Grada, 2006. 112 s. ; ISBN 80-247-1682-8. info
- Jelínek, Milan - Švandová, Blažena. *Argumentace a umění komunikovat*. Vyd. 1. Brno : Masarykova univerzita, 1999. 327 s. ISBN 80-210-2186-1. info
- Wieke, Thomas. *Rétorika v praxi :hovořit je umění, zásady působivého projevu, efektivní komunikace*. Translated by Renata Pešková. 1. vyd. Čestlice : Rebo Productions, 2005. 205 s. ISBN 80-7234-418-8. info

XS450 Komunikační trénink

Vyučující: [Mgr. Ondřej Příbyla](#)

Rozsah: 0/2. 2 kr. Ukončení: z.

Cíle předmětu: Cílem předmětu je zlepšení schopnosti studentů interagovat a komunikovat (tedy naslouchat a mluvit) s lidmi. Výstupy tréninku jsou nutně závislé na individuálních dispozicích, nicméně každý student by měl být po absolvování předmětu schopen: Vytvořit si a dobře pronést krátký mluvený útvar (cca 5 min., např. osobní představení) Strukturovat komplikovanou myšlenku tak, aby mohla být sdělena posluchači. Analyzovat konkrétní komunikační situaci (např. konflikt s žákem) a navrhnout cestu ke zlepšení

Osnova:

- Oblasti tréninku:
- Prezentační dovednosti:
- Neverbální projev - oční kontakt, pohyb mluvího, ...
- Krátké mluvené formy (5 min): osobní představení, Pecha Kucha, ...
- "Vystihnout podstatu"
- Improvizovaná vystoupení na zadané téma
- Strukturování projevu - jak přenést k posluchači komplikovanější sdělení
-
- Komunikační dovednosti:
- Aktivní naslouchání
- Kladení otázek
- Specifické situace: osobní zpětná vazba, komunikace v konfliktních situacích
- Práce s emocemi - labeling, vyjadřování emocí, ...

Výukové metody: Aktivní trénink (individuálně či ve skupinkách) pomocí cvičení a aktivit s následným rozbořením.

Metody hodnocení: Během semestru je vyžadována průběžná domácí příprava (cca 30 minut týdně, typicky příprava krátkého mluveného vystoupení, přečtení teorie či sledování zadané přednášky) Zápočet je udělován za aktivní účast v hodinách.

Literatura:

doporučená literatura

- Plamínek, Jiří. *Konflikty a vyjednávání :umění vyhrávat, aniž by někdo prohrál*. 2. vyd. Praha : Grada, 2009. 136 s. ISBN 978-80-247-2944. info
- *Komunikace a prezentace :umění mluvit, slyšet a rozumět*. Edited by Jiří Plamínek. 1. vyd. Praha : Grada, 2008. 176 s. ISBN 978-80-247-2706. info

neurčeno

- M.B.Rosenberg: Nonviolent communication

XS460 Sebezkušnostní kurz

Vyučující: [Mgr. Ondřej Příbyla](#)

Rozsah: 0/2. 2 kr. Ukončení: z.

Cíle předmětu: Po absolvování kurzu budou studenti schopni: - vnímat aktuální situaci ve skupině - uvést aktivity či hry, které umožňují skupinu pozorovat a analyzovat - uvést aktivity či hry, které skupinovou dynamiku ovlivňují - navrhnout praktické užití konkrétních aktivit či her ve třídě, pro výlety či pro adaptační kurzy

Osnova:

- Krátké formy:
- Dynamixy, Icebrakery, Důvěra ve skupině
- Střední formy:
- Diskusní hry, Strategické hry, Introspektivní aktivity

Výukové metody: Aktivity a hry s následnou reflexí a diskusí

Metody hodnocení: Podmínky k zápočtu: aktivní účast na blokové výuce a vypracování úvahy/reflexe kurzu.

Literatura:

- *Šifry a hry s nimi :kolektivní outdoorové hry se šiframi.* Edited by Tomáš Hanzl - Radek Pelánek - Ondřej Výborný. Vyd. 1. Praha : Portál, 2007. 198 s. ISBN 978-80-7367-196. info
- Pelánek, Radek. *Sbírka her oddílů Delfini a Kasiopea -- Díl I.* 1. vyd. Brno : Mravenec, 2001. 68 s. Herníček Her 35. ISBN 80-85978-85-7. *Internetová verze* info
- *Příručka instruktora zážitkových akcí.* Edited by Radek Pelánek. Vyd. 1. Praha : Portál, 2008. 205 s. ISBN 978-80-7367-353. info
- Pelánek, Radek. *Sbírka her oddílů Delfini a Kasiopea -- Díl II.* 1. vyd. Brno : Mravenec, 2001. 56 s. Herníček Her 36. ISBN 80-85978-86-5. *Internetová verze* info
- *Cílená zpětná vazba :metody pro vedoucí skupin a učitele.* Edited by Eva Reitmayerová, Illustrated by Věra Broumová. Vyd. 1. Praha : Portál, 2007. 173 s. ISBN 978-80-7367-317. info
- *Učení zážitkem a hrou :praktická příručka instruktora.* Edited by Daniel Franc - Daniela Zounková - Andy Martin. Vyd. 1. Brno : Computer Press, 2007. vii, 201 s. ISBN 978-80-251-1701. info

ZX401 Klimatické změny

Vyučující: [Mgr. Jarmila Burianová Ph.D.](#), [Mgr. Ondřej Příbyla](#)

Rozsah: 2/1. 3 kr. (plus ukončení). Ukončení: zk.

Cíle předmětu: Na konci tohoto kurzu by studenti měli být schopni: Porozumět a vysvětlit základní faktory určující globální klima (skleníkový efekt, změnu oslunění, distribuce tepla v atmosféře a oceánech, atd.) Vysvětlit a diskutovat o změně klimatu, která se očekává v příštích stoletích a vlivu člověka. Na obecné úrovni pochopit a vysvětlit lokální dopady v různých částech světa. Na obecné úrovni pochopit a vysvětlit adaptační a mitigační strategie a současná mezinárodní jednání a smlouvy (Kyotský protokol a další).

Osnova:

- 1. Základní fyzika zemského klimatu (0-rozměrný model, změny slunečního výkonu, orbitální faktory, Milankovichovy cykly) 2. Atmosférické procesy (teplotní profil, vliv ozonové vrstvy, model šedé atmosféry, infračervené záření v atmosféře, vliv skleníkových plynů) 3. Přenos tepla (atmosférické a oceánské proudy) 4. Vodní pára v atmosféře (vliv oblaků na záření, vlhkost, srážky) 5. Klimatologická data (měření a práce s daty, dálkový průzkum Země, klimatické modely) 6. Paleoklima (metody zkoumání klimatu v minulosti a jejich výsledky) 7. Očekávané dopady současných klimatických změn 8. Změna klimatu jako ekonomický a politický problém

Výukové metody: Přednášky, diskuse, čtení doplňujících textů jako příprava na cvičení

Metody hodnocení: ústní zkouška

Literatura:

doporučená literatura

- IPCC Fourth Assessment Report: Climate Change 2007 (AR4)

neurčeno

- Houghton, John Theodore. *The physics of atmospheres*. 3rd ed. Cambridge : Cambridge University Press, 2002. xv, 320 s. ISBN 0-521-01122-1. info
- Kalvová, Jaroslava - Moldan, Bedřich. *Klima a jeho změna v důsledku emisí skleníkových plynů*. 1. vyd. Praha : Karolinum, 1996. 161 s. ISBN 80-7184-315-6. info
- Kalvová, Jaroslava. *Scénáře změny klimatu na území České republiky a odhady dopadů klimatické změny na hydrologický režim, sektor zemědělství, sektor lesního hospodářství a na lidské zdraví v ČR*. 1. vyd. Praha : Český hydrometeorologický ústav, 2002. viii, 141. ISBN 80-86690-01-6. info
- *The economics of climate change :the Stern review*. Edited by N. H. Stern. 1st pub. New York : Cambridge University Press, 2007. xix, 692 p. ISBN 0521700809. info

ZX402 Globální problémy lidstva

Vyučující: [RNDr. Vladimír Herber CSc.](#)

Rozsah: 2/0/0. 3 kr. Ukončení: k.

Cíle předmětu: Studenti učitelských kombinací jsou jen minimálně připravováni na průřezová témata Rámcového vzdělávacího programu. Cílem předmětu je posílení interdisciplinárního pohledu na vzájemnou provázanost vybraných environmentálních, sociálních, a ekonomických procesů a jevů ve světě. Studenti porozumí komplexnosti současných globálních problémů a získané poznatky a dovednosti pak uplatní při praktické realizaci ve středoškolské výuce. Vybraná témata budou přednášet i další odborníci – specialisté na danou problematiku.

Osnova:

- 1. Úvod do problematiky - globalizace, globalistika, globální témata a globální problémy
- 2. Klasifikace globálních problémů, jejich hierarchie a souvislosti
- 3. Demografický problém
- 4. Problém výživy
- 5. Problém energetický a surovinový
- 6. Sociálně-ekonomická zaostalost méně rozvinutých (rozvojových) zemí
- 7. Globální problémy chudoby a zadlužení
- 8. Zdravotní stav obyvatelstva
- 9. Ekologické globální problémy I
- 10. Ekologické globální problémy II

Výukové metody: Přednáška s výukovými prezentacemi v interaktivní osnově, předmětové diskusní fórum.

Metody hodnocení: Průběžná kontrola a zpětná vazba formou testování - Odpovědníků v Informačním systému MU. Kolokvium - závěrečná rozprava nad seminární prací - aplikací vybrané problematiky do výuky na střední škole.

Literatura:

doporučená literatura

- Moldan, Bedřich. *Podmaněná planeta*. Vyd. 1. Praha : Karolinum, 2009. 419 s. ISBN 978-80-246-1580. info
- Jeníček, Vladimír - Foltýn, Jaroslav. *Globální problémy světa v ekonomických souvislostech*. Vyd. 1. Praha : C.H.Beck, 2010. xix, 324 s. ISBN 9788074003264. info
- *Globalizace a globální problémy :sborník textů k celouniverzitnímu kurzu "Globalizace a globální problémy" 2005-2007*. Edited by Jana Dlouhá - Jiří Dlouhý - Václav Mezřický. Praha : Univerzita Karlova, 2006. 312 s. ISBN 80-87076-01-X. info
- Kunc, Karel - Skokan, Ladislav. *Globální problémy : (úvod do geoglobalistiky)*. Vyd. 1. Ústí nad Labem : Univerzita J.E. Purkyně, 1999. 186 s. ISBN 80-7044-235-2. info
- Jeníček, Vladimír. *Vyvážený rozvoj :na globální a regionální úrovni*. 1. vyd. Praha : C.H.Beck, 2010. xv, 132 s. ISBN 9788074001956. info
- Kadrožka, Jaroslav. *Globální oteplování Země :příčiny, průběh, důsledky, řešení*. Vyd. 1. Brno : VUTIUM, 2008. 467 s. ISBN 978-80-214-3498. info
- Musil, Petr. *Globální energetický problém a hospodářská politika :se zaměřením na obnovitelné zdroje*. 1. vyd. Praha : C.H. Beck, 2009. xiii, 204. ISBN 9788074001123. info
- Keller, Jan. *Globální problémy - nové iniciativy, nová literatura. Sociologický časopis*, Praha : Sociologický ústav AV ČR, 30, 4s. 523-526. ISSN 0038-0288. 1994. info
- Matějček, Tomáš. *Globální problémy :fyzickogeografické aspekty*. Vyd. 1. Ústí nad Labem : Univerzita Jana Evangelisty Purkyně, 2008. 54 s. ISBN 978-80-7044-983. info

Z0012 Vedení geografické výuky

Vyučující: [doc. RNDr. Alois Hynek CSc.](#), [RNDr. Vladimír Herber CSc.](#)

Rozsah: 1/2/0. 3 kr. (plus ukončení). Ukončení: k.

Cíle předmětu: Hlavním cílem předmětu je příprava studentů na profesní dráhu učitele zeměpisu na střední škole, popř. i na víceletém gymnáziu. Na konci kurzu je Student schopen použít tradiční i nové vyučovací metody a formy v geografickém vzdělávání. **Výstupní znalosti, dovednosti a způsobilost:** Znalost geografie současného světa, Evropy, České republiky, místního regionu především na typologické úrovni s respektem k proměnám, globalizaci, konfliktům, ale také k možnostem, jež nabízí např. idea trvalé udržitelnosti. Profesionální kvality pro vedení výuky, výchovy založené na psychologii učení, hodnotách demokratické společnosti, pedagog jako manažer. Sebevzdělávání, kontakt s inovacemi ve vzdělávání, překonávání encyklopedičnosti ve výuce, praktická geografie pro občana.

Osnova:

1. Výuka a učení v geografickém vzdělávání, cíle geografického vzdělávání
2. Vybavení, pomůcky, školní kabinet a učebna
3. Využívání masmédií, Internetu a jiných informačních zdrojů, jejich kritická interpretace
4. Strategie vedení výuky, styl, řešení problémových situací
5. Plánování vyučovací hodiny, obsah a postupy
6. Hodnocení žáků, prověřování znalostí a dovedností, standardní testy, maturita
7. Role kartografie v geografickém vzdělávání, školní mapy a atlasy, mapování
8. Aktivizace žáků, důraz na učení, participace
9. Projektová výuka/učení, terénní práce, sociální interview
10. Skupinové učení, debaty, besedy, kroužky
11. Sebekritická reflexe vedení výuky, plánování, inovace, personální rozvoj
12. Mezinárodní charta geografického vzdělávání, učební osnovy
13. Svět v pohybu a proměny geografie

Výukové metody: Bloomova (Krathwohl+Anderson)taxonomie vzdělávacích cílů dovednosti: organizace vyučovací hodiny, výukový plán předmětu - kurikulum, uplatnění adekvátních metod hodnocení žáků, důraz na učení, schopnost učit se, využívání pomůcek, médií, průběžné rozvíjení a hodnocení předmětu. Znalosti a dovednosti vývoje geografie (pojmy, témata, postoje, dovednosti), společenské souvislosti vzdělávání/výchovy, potřeb žáků, jejich zájmů, očekávání a práv, proces učení - kognitivní, afektivní a psychomotorické aspekty. Školní vzdělávací plán.

Metody hodnocení: kolokvium hodnotí 12 příprav na vyučovací hodinu geografie a 6 mikrovýstupů

Literatura:

- *Learning to teach geography in the secondary school :a companion to school experience.* Edited by David Lambert - David Balderstone. 2nd ed. London : Routledge, 2010. xxiii, 455. ISBN 9780203871683. info
- *Aspects of teaching secondary geography :prespectives on practice.* Edited by Maggie Smith. 1st pub. London : RoutledgeFalmer, 2002. ix, 361 s. ISBN 0-415-26086-8. info
- *Teaching geography in secondary schools : a reader.* Edited by Maggie Smith. 1st publ. London : RoutledgeFalmer, 2002. xx, 330 s. ISBN 0-415-26079-5. info
- <http://www.hawaii.edu/hga/Standard/Standard.html>
- Valenta, Václav - Herber, Vladimír. *Maturita ze zeměpisu :otázky a testy k přípravě na maturitu a přijímací zkoušky na VŠ.* 2. upr. a rozš. vyd. Praha : Česká geografická společnost, 2004. 127 s. ISBN 80-86034-57-7. info
- Kühnlová, Hana. *Kapitoly z didaktiky geografie.* Praha : Karolinum, 1999. 145 s. ISBN 80-7184-995-2. info
- Kühnlová, Hana. *Vybrané kapitoly z didaktiky geografie.* 1. vyd. Praha : Karolinum, 1997. 55 s. ISBN 80-7184-376-8. info
- Plans for revision of the 1992, CGE Charter on Geographical Education, <http://igu-cge.tamu.edu/cgecharter2005.pdf>

Z0019 Diplomová práce ze zeměpisu 2

Vyučující: ved. práce

Rozsah: 0/0/4. 4 kr. Ukončení: z.

Cíle předmětu: Předmět Diplomová práce 2 je koncipován jako kurz motivující studenta k napsání diplomové práce splňující veškeré požadavky na ni kladené. Absolvování tohoto kurzu a kurzů navazujících zajistí, že student odevzdá diplomovou práci odsouhlasenou vedoucím.

Osnova:

- Individuální konzultace v průběhu zpracování diplomové práce.

Výukové metody: Individuální konzultace v průběhu zpracování diplomové práce.

Metody hodnocení: Zápočet je udělený za úspěšný postup v přípravě práce.

Literatura:

- Meško, Dušan - Katuščák, Dušan - Findra, Ján. *Akademická příručka*. České, upr. vyd. Martin : Osveta, 2006. 481 s. ISBN 80-8063-219-7. info

Z0020 Diplomová práce ze zeměpisu 3

Vyučující: ved. práce

Rozsah: 0/0/8. 7 kr. Ukončení: z.

Cíle předmětu: Předmět Diplomová práce 3 je koncipován jako kurz motivující studenta k napsání diplomové práce splňující veškeré požadavky na ni kladené. Absolvování tohoto kurzu a kurzů navazujících zajistí, že student odevzdá diplomovou práci odsouhlasenou vedoucím.

Osnova:

- Individuální konzultace v průběhu zpracování diplomové práce.

Výukové metody: Individuální konzultace v průběhu zpracování diplomové práce.

Metody hodnocení: Zápočet je udělený za úspěšný postup v přípravě práce.

Literatura:

- Meško, Dušan - Katuščák, Dušan - Findra, Ján. *Akademická příručka*. České, upr. vyd. Martin : Osveta, 2006. 481 s. ISBN 80-8063-219-7. info

Z0028 Regionální případové studie

Vyučující: [RNDr. Vladimír Herber CSc.](#)

Rozsah: 0/0. 5 dnů. 3 kr. Ukončení: kz.

Cíle předmětu: Cílem výuky - je prakticky ověřit získané poznatky a dovednosti v terénu - uplatnit vyvážený přístup ke zkoumání geografické reality (rurální a urbánní prostor) - podporovat týmovou i individuální činnost s důrazem na personální vývoj studentů - připravit studenty na terénní výuku - vést studenty k sociální komunikaci, umění jednat a vyjednávat s institucemi, firmami, veřejností - prezentovat získané poznatky a vypracovat souhrnnou zprávu

Osnova:

- V průběhu odborné terénní exkurze budou jak během trasy, tak i na jednotlivých lokalitách
- a) demonstrována geografická témata na navštívených lokalitách
- b) samostatně studovány a řešeny zadané úkoly
- c) prováděny mikrovýzkumy, průzkumy, šetření
- d) pořizovány dokumentační záznamy
- Na závěr budou na minikonferenci prezentovány výsledky řešených témat a vypracována závěrečná situační zpráva.

Výukové metody: cvičení v terénu

Metody hodnocení: Hodnocení bude uděleno na základě splnění úkolů uvedených v osnově.

Literatura:

- Bárta, František. *Krajina v České republice*. Edited by Jan Němec - František Pojer. Praha : Consult, 2007. 399 s. ISBN 80-903482-3-8. info

- Toušek, Václav - Smolová, Irena - Fňukal, Miloš - Jurek, Martin - Klapka, Pavel. *Česká republika: portréty krajů*. Praha : Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, 2005. 136 s. Neuvedeno. ISBN 8023963058. info

Z0040 Geografie Evropy

Vyučující: [RNDr. Miroslav Kolář CSc.](#), [doc. RNDr. Antonín Věžník CSc.](#)

Rozsah: 3/1/0. 4 kr. (plus ukončení). Ukončení: zk.

Cíle předmětu: Přednáška má za cíl uspořádat dosavadní znalosti studentů o geografii Evropy, ve fyzické geografii přispět k pochopení regionálních rozdílů přírodních podmínek, v humánní geografii pak zejména učinit jasnějšími aktuální problémy jednotlivých skupin zemí.

Osnova:

- 1.-7. Fyzická geografie Evropy (geologie, reliéf, nerostné bohatství, klima, vodstvo, biota) 8. Evropa jako součást Eurasie, jazyky, náboženství, písmo, antropologické rozdíly. 9. Humánní geografie severní Evropy podle států 10. Humánní geografie západní Evropy podle států 11. Humánní geografie jižní Evropy podle států. Humánní geografie jihovýchodní Evropy, tamní konflikty a geopolitické problémy 12. Humánní geografie střední Evropy a vnitřní regionální členění států (kromě České republiky a Slovenska) 13. Humánní geografie východní Evropy podle států 14. Evropská integrace.

Výukové metody: Základní výukovou metodou jsou přednášky, doplněné o moderní výukové metody, jako je například e-learning. Součástí kurzu jsou i seminární práce studentů k aktuálním tématům studovaného předmětu.

Metody hodnocení: Student je zkoušen k témuž datu z fyzické geografie Evropy a z ekonomické a sociální geografie Evropy. Jedna z těchto částí zkoušky (zpravidla fyzická geografie) je písemná, druhá (ekonomická a sociální geografie) je ústní.

Literatura:

- Bičík, Ivan. *Regionální zeměpis světadílů :učebnice zeměpisu pro střední školy*. 1. vyd. Praha : Nakladatelství České geografické společnosti, 2000. 137 s. ISBN 80-86034-43-7. info
- Votýpka, Jan. *Fyzická geografie Evropy*. 1. vyd. Praha : Karolinum, 1994. 258 s. ISBN 80-7066-931-4. info
- Viturka, Milan - Řehák, Stanislav - Vančura, Michal. *Regionální geografie Evropy a ČR*. 2. vydání. Brno : MU - ESF, 2004. 126 s. ISBN 80-210-3504-8. info

Z0046 Geografie SR

Vyučující: [RNDr. Vladimír Herber CSc.](#), [Mgr. Ivan Andráško PhD.](#)

Rozsah: 1/1/0. 2 kr. (plus ukončení). Ukončení: k.

Cíle předmětu: Zdejší geografické pracoviště udržuje jistou kontinuitu v přednášce o geografii Slovenska. Důvody jsou jak geografická blízkost slovenského území, tak i soustavnější kontakty s geografii na Slovensku (mj. geografický výzkum společného pohraničí). Aktuální motivace je podložena i integrací Slovenska do evropských struktur. Student zvládne fyzickou geografii Slovenska i hlavní rysy vývoje společnosti a hospodářství, včetně shodných a rozdílných rysů v demografii a v transformaci ekonomiky. Seznámí se s chráněnými územími a s rozvojovými předpoklady fixovanými na území sousedního státu.

Osnova:

- 1. Úvod. Státní území, geografická poloha Slovenska.
- 2. Geologie Slovenska, hlavní rysy reliéfu.
- 3. Orografické jednotky Slovenska.
- 4. Klima Slovenska.
- 5. Hydrologie Slovenska.
- 6. Geografie půd, biogeografie.
- 7. Ochrana přírody a krajiny. Chráněná území.
- 8. Obyvatelstvo na území Slovenska.
- 9. Obyvatelstvo a jeho vývoj, sídelní geografie Slovenska, urbánní kostra státu, současná urbanizace.
- 10. Industrializace Slovenska a její důležité prvotní fáze.
- 11. Industrializace Slovenska a problémy transformace slovenského průmyslu.

- 12. Přírodní předpoklady pro zemědělství a lesnictví. Zemědělství. Lesní bohatství a jeho regionální rozdíly.
- 13. Dopravní síť Slovenska.
- 14. Nové administrativní členění státu (od roku 1996, nově se samosprávou). Regionální rozvoj.

Výukové metody: Přednášky, doplněné o e-learning. Součástí kurzu jsou semináře, kde studenti prezentují seminární práce k aktuálním tématům studovaného předmětu.

Metody hodnocení: Přednáška, na seminářích prezentace jednotlivých témat, zkouška písemná.

Literatura:

- Lauko, Viliam. *Fyzická geografia Slovenskej republiky*. 1. vyd. Bratislava : Mapa Slovakia, 2003. 106 s. ISBN 80-89080-07-3. info
- *Atlas krajiny Slovenskej republiky*. Edited by László Miklós. 1. vyd. Bratislava : Ministerstvo životného prostredia SR, 2002. 342 s. ISBN 80-88833-27-2. info
- Porubský, Antonín. *Vodné bohatstvo Slovenska*. 1. vyd. Bratislava : VEDA vydavateľstvo Slovenskej akadémie vied, 1991. 318 s., 20. ISBN 80-224-0107-2. info
- Atlas SSR, Bratislava 1980
- Korec, Pavol. *Kraje a okresy Slovenska : nové administratívne členenie*. Vyd. 1. Bratislava : Q111, 1997. 392 s. ISBN 80-85401-58-4. info
- Plesník, Pavol. *Malá slovenská vlastiveda*. 1. vyd. Bratislava : Obzor, 1989. 398 s. ISBN 80-215-0021-2. info
- Lauko, Viliam. *Školský atlas : Slovenská republika*. 1. vyd. Harmanec : Vojenský kartografický ústav, 1999. 48 s. ISBN 80-8042-156-0. info

Z0099 Regionální geografie světa - Afrika, Austrálie a Oceánie

Vyučující: [RNDr. Martin Culek Ph.D.](#), [doc. RNDr. Antonín Věžník CSc.](#)

Rozsah: 2/1/0. 3 kr. (plus ukončení). Ukončení: zk.

Cíle předmětu: Cílem předmětu je seznámit posluchače s regionální geografii Afriky, Austrálie a Oceánie, v první části z fyzicko-geografického hlediska (přednáší M. Culek), ve druhé ze socioekonomického hlediska (přednáší A. Věžník); Na příkladu modelových území ev. makroregionů bude poukázáno blíže na některé specifické vlastnosti a problémy kontinentů; Studenti se kromě regionálních znalostí naučí využívat dosavadních znalostí z geografických disciplin a své znalosti si rozšíří o některé speciální problémy vázící se k daným oblastem.

Osnova:

1. Úvod, Afrika - základní geografické rysy a topografická data, geologický vývoj a stavba.
2. Základní geomorfologické rysy Afriky.
3. Podnebí, klimatické oblasti, hydrografie, pobřežní vody Afriky.
4. Půdy, Biota, krajinoekologické problémy, ochrana přírody v Africe.
5. Historický a politický vývoj Afriky, obyvatelstvo a sídla Afriky.
6. Zemědělství a jeho problémy, potravinová bilance, nerostné suroviny, těžební průmysl v Africe.
7. Průmysl a industrializace, doprava, zahraniční obchod, rekreace.
8. Komplexně geografická charakteristika makroregionů.
9. Austrálie a Oceánie - základní geografické rysy a topografická data, geologický vývoj a stavba, základní geomorfologické rysy.
10. Podnebí, klimatické oblasti, hydrografie, pobřeží Austrálie a Oceánie.
11. Půdy, biota, krajinoekologické problémy a ochrana přírody v Austrálii a Oceánii.
12. Historický a politický vývoj Austrálie a Oceánie, obyvatelstvo, sídla a státy.
13. Zemědělství. Průmysl včetně těžby, doprava a zahraniční obchod, rekreace.
14. Mezinárodní spolupráce, nadnárodní organizace, globalizace.

Výukové metody: Výuka probíhá v českém jazyce formou powerpointových prezentací s hojným využitím obrazového materiálu z Internetu. Základní výukovou metodou jsou přednášky, doplněné o moderní výukové metody. Součástí kurzu jsou i seminární práce studentů k aktuálním tématům studovaného předmětu.

Metody hodnocení: Nejprve je třeba řádné ukončení cvičení - prezentace vybrané problematiky v powerpointu na 10-15 min. a následná diskuse. Kvalita prezentace a aktivita na cvičeních jsou bodovány a celkem tvoří asi 20% výsledné známky. V druhé polovině semestru se ve cvičeních píšou dva krátké znalostní testy, jejichž

hodnocení bude činit cca 10 % výsledné známky. Na cvičeních jsou přípustné max. 2 omluvené absence, za neomluvené absence se body strhávají. Po té zkouška - písemná z FG (částečně formou testu, částečně formou psaných odpovědí) - zkouší M. Culek, ústní zkouška ze SEG problematiky - zkouší A. Věžník. Výsledná známka je váženým průměrem dílčích hodnocení. Zkoušku z FG i SEG části je však nutno složit minimálně s hodnocením "E".

Literatura:

- *The physical geography of Africa*. Edited by W. M. Adams - Andrew Goudie - A. R. Orme. Oxford : Oxford university press, 1996. xxii, 429. ISBN 0-19-823406-6. info
- Brinke, Josef. *Austrálie a Oceánie*. 3. vyd. Praha : Státní pedagogické nakladatelství, 1987. 295 s. : i. info
- Votrubec, Ctibor. *Afrika : zeměpisný přehled kontinentu a jeho oblastně ekonomické problémy*. Vyd. 1. Praha : Státní pedagogické nakladatelství, 1973. 593 s. info
- Kele, František - Mariot, Peter. *Ostrovy a súostrovia oceánie : malá encyklopédia Melanézie, Mikronézie a Polynézie*. 1. vyd. Bratislava : Slovenské pedagogické nakladateľstvo, 1992. 151 s. ISBN 80-08-00514-9. info
- Šindler, Petr - Baar, Vladimír. *Regionální geografie světadílů a oceánů : Afrika, Asie, Austrálie, Oceánie. I., II. část*. 1. vyd. Ostrava : Pedagogická fakulta v Ostravě, 1988. 296 s. info
- Šindler, Petr - Baar, Vladimír. *Regionální geografie světadílů a oceánů : Afrika, Asie, Austrálie, Oceánie. I., I. část*. 1. vyd. Ostrava : Pedagogická fakulta v Ostravě, 1988. 309 s. info
- Gardner, Philip. *Encyklopedie Zeměpis světa*. Edited by Graham Bateman - Victoria Egan. Praha : Columbus, 2002. 512 s. ISBN 80-901727-6-8. info
- *Lexikon zemí 2000*. Praha : Fortuna Print, 1999. 503 s. ISBN 80-86144-35-6. info
- *Geografický místopisný slovník světa*. Edited by Hana Bradnová. 1. vyd. Praha : Academia, 1993. 924 s. ISBN 80-200-0445-9. info
- *Lexikon zemí '96*. Praha : Fortuna Print, 1995. 503 s. ISBN 80-85873-41-9. info

Z0100 Regionální geografie Amerik

Vyučující: [Mgr. Kamil Láška Ph.D.](#), [doc. RNDr. Antonín Věžník CSc.](#)

Rozsah: 2/1/0. 3 kr. (plus ukončení). Ukončení: zk.

Cíle předmětu: Základním cílem předmětu je studium regionálně geografických diferencí studovaného kontinentu. Postupně jsou analyzovány všechny složky přírodního i sociálně-ekonomického prostředí. Na příkladu vybraných států, eventuálně makroregionů, jsou blíže osvětleny některé specifické problémy kontinentu. Součástí semináře je samostatná práce posluchačů na vybraných regionálně geografických problémech. Studenti si osvojí následující dovednosti: - analyzovat diferenciační faktory přírodního prostředí krajiny; - charakterizovat sociální a ekonomické podmínky kontinentu; - identifikovat závažné environmentální a socioekonomické problémy kontinentu.

Osnova:

- Všeobecná charakteristika kontinentů, geografická poloha, rozloha, horizontální a vertikální členitost. Základní rysy geologické stavby, kontinentální štíty, americké variscidy, alpský vývoj pacifické geosynklinální provincie, paleogeografický význam kvartérního zalednění. Povrch a vodstvo Severní Ameriky. Povrch a vodstvo Jižní Ameriky. Podnebí Severní Ameriky. Podnebí Jižní Ameriky. Půdy, rostlinstvo a živočišstvo amerických kontinentů. Přehledná komplexně geografická charakteristika makroregionů. Význam nadregionálního rozvoje pro rozvojové země. Geografická a politická poloha. Ekonomickogeografická charakteristika podle odvětví NH. Podrobnější geografická charakteristika vybraných (modelových) států, dle osnovy: - zvláštnosti historicko-politického vývoje území - přírodní podmínky a zdroje, vyváženost jednotlivých subsystémů v rámci určitých preferencí - FG x SEG - struktura a rozmístění obyvatelstva a sídel - odvětvová a teritoriální struktura průmyslu a zemědělství - komunikační sítě, cestovní ruch a rekreace - zahraničněpolitické a hospodářské vztahy - ekonomicko-geografické regiony

Výukové metody: Základní výukovou metodou jsou přednášky. Součástí kurzu jsou i seminární práce studentů k aktuálním tématům přírodního, sociálního, politického, kulturního a ekonomického charakteru.

Metody hodnocení: Účast na seminářích je povinná, podmínka pro udělení zápočtu - aktivní vystoupení a obhájení referátu. Zkouška má dvě části písemnou (fyzicko-geografická část) a ústní (socio-ekonomická část).

Literatura:

- Baar, Vladimír - Šindler, Petr. *Regionální geografie světadílů a oceánů. [D] 2. Č. 2, Amerika, Antarktida, oceány*. 1. vyd. V Ostravě : Pedagogická fakulta v Ostravě, 1989. 231 s. info
- Baar, Vladimír. *Anglosaská Severní Amerika*. 1. vyd. Ostrava : Ateliér Milata, 1994. 162 s. info
- Gardner, Philip. *Encyklopedie Zeměpis světa*. Edited by Graham Bateman - Victoria Egan. Praha : Columbus, 2002. 512 s. ISBN 80-901727-6-8. info
- *Geografický místopisný slovník světa*. Edited by Hana Bradnová. 1. vyd. Praha : Academia, 1993. 924 s. ISBN 80-200-0445-9. info
- Agnew, John - Knox, Paul L. *The Geography of the world economy :an introduction to economic geography*. 2nd ed. London : Arnold, 1994. 436 s. ISBN 0-340-59575-2. info
- Mocko, Z. a kol. *Hospodářská geografie*. VŠE Bratislava, 1991
- Votýpka, Jan - Janoušová, Jaroslava. *Severní Amerika*. 1. vyd. Praha : Státní pedagogické nakladatelství, 1987. 420 s. : i. info

Z0101 Regionální geografie světa - Asie

Vyučující: [RNDr. Vladimír Herber CSc.](#), [RNDr. Petr Daněk Ph.D.](#)

Rozsah: 2/1/0. 3 kr. (plus ukončení). Ukončení: zk.

Cíle předmětu: Předmět slouží k utřídění znalostí o největším kontinentu světa a k získání znalostí nových. Fyzickogeografická charakteristika Asie je v mnohých směrech klíčem k pochopení úzké vazby mezi přírodními podmínkami a zemědělskou produkcí, současně přispívá k pochopení rizik přírodních hazardů. Cílem humánně geografické části je představit současné procesy demografického vývoje, urbanizace a ekonomické transformace v Asii a poskytnout základní vhled do kultury a společnosti největších kulturních regionů kontinentu.

Osnova:

- **Fyzickogeografická charakteristika povrchu Země** Rozdělení světadílů na zemském povrchu, poměr souše a vodstva, členitost, zónalnost.
- Vznik a vývoj světadílů. Vývoj pevninské a oceánské kůry a jejich charakteristika. Stručný přehled geologické stavby a tektoniky Země. Současné názory na vznik a vývoj světadílů, teorie litosférických desek.
- **Regionální fyzická geografie Asie**
- Rozloha, geografická poloha a hranice.
- Geologické poměry: geologický vývoj a stavba, kvartérní procesy a jejich vliv na současný stav složek přírody.
- Reliéf a typy krajiny: hory a nížiny.
- Podnebí: radiační faktory, cirkulační faktory, sezónní změny tlaku vzduchu a proudění, teplotní poměry, srážkové poměry. Klimatické pásy a typy klimatu.
- Pevninské vodstvo: řeky (rozdělení spec. odtoku, typy režimu, oblasti, velké řeky Asie), jezera a umělé nádrže, podzemní vody, voda v pevném skupenství (permafrost, ledovce), bažiny.
- Oceány a moře: morfometrická a geomorfologická charakteristika mořského dna, vody světového oceánu a jejich rozdělení, příčiny a charakter oceánské cirkulace, životní prostor a využití světového oceánu. Severní ledový oceán, Tichý oceán a Indický oceán a jejich okrajová moře.
- Půdy: zónální půdní typy a typy půd v horách,
- Vegetace: vegetační pásy a vegetační stupně v horách.
- Fyzickogeografické regiony a jejich charakteristika.
- Ochrana přírody: národní parky a cenná území Asie.
- Asie v osnovách školské geografie
- **Humánní geografie Asie.**
- Obyvatelstvo, demografický vývoj, jazyky a náboženství
- Urbanizace a sídla. Přírodní zdroje. Hospodářství.
- Čína: společnost, kultura, hospodářství, regiony.
- Indie: společnost, kultura, hospodářství, regiony.
- Japonsko a Korea: společnost, kultura, hospodářství, regiony.
- Jihovýchodní Asie: společnost, kultura, hospodářství, regionální integrace.
- Západní Asie: společnost, kultura, hospodářství.

Výukové metody: Základní výukovou metodou jsou přednášky. Součástí kurzu jsou i seminární práce studentů k aktuálním tématům přírodního, sociálního, politického, kulturního a ekonomického charakteru

Metody hodnocení: Účast ne seminářích je povinná, podmínka pro udělení zápočtu - aktivní vystoupení a obhájení referátu. Zkouška je písemná a má dvě části (fyzicko-geografická část a socio-ekonomická část).

Literatura:

- *The physical geography of Southeast Asia*. Edited by Avijit Gupta. 1st pub. Oxford : Oxford University Press, 2005. xxiii, 440. ISBN 0-19-924802-8. info
- Šindler, Petr - Baar, Vladimír. *Regionální geografie světadílů a oceánů : Afrika, Asie, Austrálie, Oceánie. 1., II. část*. 1. vyd. Ostrava : Pedagogická fakulta v Ostravě, 1988. 296 s. info
- Šindler, Petr - Baar, Vladimír. *Regionální geografie světadílů a oceánů : Afrika, Asie, Austrálie, Oceánie. 1., I. část*. 1. vyd. Ostrava : Pedagogická fakulta v Ostravě, 1988. 309 s. info
- *Lexikon zemí. Svazek 4: Asie, Austrálie, Oceánie*. Translated by Jiří Stach. 1.vyd. Praha : GeoCenter International, 1994. 90 s., map. ISBN 3-575-11787-. info
- Novotná, Marie. *Cvičení z regionální geografie :Asie*. Vyd. 1. Plzeň : Západočeská univerzita, 1995. 127 s. ISBN 80-7043-176-8. info
- Anděl, Jiří - Bičík, Ivan - Havlíček, Tomáš. *Makroregiony světa :regionální geografie pro gymnázia*. 1. vyd. Praha : Nakladatelství České geografické společnosti, 2010. 148 s. ISBN 9788086034782. info

Z0105 Rurální geografie

Vyučující: [doc. RNDr. Antonín Věžník CSc.](#)

Rozsah: 2/1/0. 3 kr. (plus ukončení). Ukončení: zk.

Cíle předmětu: Cílem předmětu je seznámit posluchače se základními principy rozvoje venkova a zemědělství, zejména pak v podmínkách přechodu k tržní ekonomice , v předvstupním období a po vstupu do EU. Posluchači jsou postupně seznámeni s dalekosáhlými ekonomickými a sociálními změnami ke kterým v průběhu přechodu k tržní ekonomice došlo a které významně ovlivňují rozvoj zemědělství a venkovských oblastí. Na konci tohoto kurzu budou posluchači schopni se orientovat v uvedené problematice, porozumí a dokážou vysvětlit základní termíny, budou schopni se orientovat v základních dokumentech ovlivňující rozvoj venkova

Osnova:

- 1.Produkční strategie zemědělství a potravinářství v podmínkách tržního mechanismu 2.Koncepce agrární politiky na období po vstupem ČR do EU 3.Mimoprodukční funkce zemědělství, jejich nezastupitelný podíl na tvorbě krajiny a ŽP 4.Vývoj struktury podnikatelských subjektů v zemědělství a potravinářství 5.Sociálně ekonomické souvislosti vývoje zemědělství a potravinářství ve vesnickém sídelním prostoru 6.Vývoj zaměstnanosti v zemědělství, agrární trh práce, sociální vrstvení zem.stavu 7.Sociologie zemědělství a venkova - úvod 8.Působení urbanizace na venkovské společenství 9.Instituce venkova, venkovská obec,venkovská a zemědělská rodina, obecní samospráva 10.Problémy českého venkova, periferní a nerozvojová území 11.Plán rozvoje zemědělství a venkova ČR na období 2000-2006 12.Programy obnovy venkova , program SAPARD. Operační program, HRDP 13.Ekologické uvědomění a chování v souvislosti s hodnotovou orientací zemědělců, principy trvale udržitelného zemědělství

Výukové metody: Základní výukovou metodou jsou přednášky, doplněné o moderní výukové metody, jako je například e-learning. Součástí kurzu jsou i seminární práce studentů k aktuálním tématům studovaného předmětu.

Metody hodnocení: Typ výuky, přednáška a seminář, seminář je povinný Podmínkou pro vykonání zkoušky je zpracování seminární práce. Vlastní zkouška je ústní

Literatura:

- Hrabánková, Magdalena. *Strukturální fondy :příprava na využívání strukturálních fondů Evropské unie v zemědělství ČR*. Vyd. 1. V Praze : Institut výchovy a vzdělávání Ministerstva zemědělství ČR, 1999. 52 s. ISBN 80-7105-182-9. info
- *Tvář naší země - krajina domova*. Vyd. 1. Lomnice nad Popelkou : Studio JB, 2002. 72 s. ISBN 80-86512-13-4. info
- Plán rozvoje zemědělství a venkova ČR na období 2000-2006. MZe ČR,1999, Praha
- Majerová, Věra. *Sociologie venkova a zemědělství*. čtvrté,přepřacované 1.dotisk. Praha : ČZU v Praze PEF - CREDIT Praha, 2003. 254 s. ISBN 80-213-0651-3. info
- *Životní prostředí a trvale udržitelný rozvoj v soustavě globálních problémů*. Edited by Vladimír Jeníček - Jaroslav Foltýn. [1. vyd.]. Ostrava : Vysoká škola báňská - Technická univerzita Ostrava, 1996. 130 s. ISBN 80-85368-94-3. info

- Zpráva o stavu zemědělství 1994-1999, Zelená zpráva. MZe ČR, Praha
- Slepíčka, Alois. *Přeměny venkova : /venkov našeho věku*. Vyd. 1. Praha : Svoboda, 1989. 387 s., 72. ISBN 80-205-0019-7. info
- *Program rozvoje venkova ČR na období 2007-2013*. Praha : Ministerstvo zemědělství ČR, 2007. 321 s. info

Z0131 Sustainability - Trvalá udržitelnost

Vyučující: [doc. RNDr. Alois Hynek CSc.](#)

Rozsah: 1/2/0. 3 kr. (plus ukončení). Doporučované ukončení: zk. Jiná možná ukončení: k.

Cíle předmětu: Cílem předmětu je praktická aplikace zásad trvalé udržitelnosti a environmentální bezpečnosti v regionální politice využitím geografických přístupů a postupů v konkrétních územích, regionech. Hlavní zaměření spočívá v hledání cesty mezi ochranou přírody a lidskými potřebami, příp. zájmy, která splňuje kritéria předběžné obezřetnosti, mezigenerační odpovědnosti, konkrétní odpovědnosti atd. Logem předmětu je ESPECT: ekonomická, sociální, politická, kulturní, environmentální/ekologická udržitelnost ve foucaultovském pojetí časoprostorově emergentní moci a odporu. Opírá se také o Millennium Ecosystem Assessment chápající krajinný ekosystém jako kapitál poskytující především služby nejen lidem.

Osnova:

- 1. Vymezení trvalé udržitelnosti v mezinárodně akceptovaných dokumentech, projektech 2. Česká cesta k trvalé udržitelnosti ? legislativní rámec a realita 3. Environmentální politika v národních a mezinárodních souvislostech 4. Současná regionální politika v kontextu praxe zemí EU, strukturální fondy 5. Prostorová strukturace přírody ? fyzikogeografický základ, krajinné ekosystémy 6. Kulturní krajina, krajinný pokryv ? prostorová strukturace 7. Prostorová organizace sociálních aktivit 8. Interakce přírody a společnosti s dopady na krajinné ekosystémy 9. Produkce a reprodukce krajiny ? ekonomické náklady a užitek 10. Krajinná politika, programy a projekty sledující trvalou udržitelnost, environmentální bezpečnost 11. Terénní identifikace, aplikace GIS, dokumentace 12. Lokální agenda 21, regionální politika, vyjednávání, role EIA a SEA 13. Praktický projekt regionální trvalé udržitelnosti

Výukové metody: přednášky, diskuse/debaty, brainstorming, skupinová/týmová práce, komunitní debaty, prezentace, výpočty a texty, grafické dovednosti, technologie GIS, závěrečná zpráva a článek do vědeckého časopisu

Metody hodnocení: terénní mapování, projekt trvalé udržitelnosti, průběžné prezentace, závěrečné hodnocení

Literatura:

- Heynen Nik, McCarthy James, Prudham Scott, and Robbins Paul. *Neoliberal Environments. False promises and unnatural consequences*. London and New York: Routledge, 2007. 298 pp. ISBN 978-0-415-77149-8.
- Rao, Pinninti Krishna. *Sustainable development : economics and policy*. Malden, Massachusetts : Blackwell Publishers, 2000. xviii, 393. ISBN 0-631-20993-. info
- Löw, Jiří - Michal, Igor. *Krajinný ráz*. 1. vyd. Kostelec nad Černými Lesy : Lesnická práce, 2003. 552 s. ISBN 80-86386-27-9. info
- Wright, Richard T. - Nebel, Bernard J. *Environmental science : toward a sustainable future*. 8th ed. Upper Saddle River : Pearson education, 2002. xix, 681 s. ISBN 0-13-032538-4. info
- Hynek, Alois - Hynek, Nikola - Herber, Vladimír - Schrefel, Christian. *Environmental Security in Borderland Areas: Exploring the Znojmo/Retz Transborder Region*. Vienna : 17&4 Organisationsberatung, 2007. ISBN 978-3-9502304-0-6. info
- Alcamo, Joseph et al. *Millennium Ecosystem Assessment: Ecosystems and Human Well-Being*, Island Press, available at: www.millenniumassessment.org/en/Framework.aspx, 2003.
- Dalby, Simon. *Environmental security*. London : University of Minnesota Press, 2002. xxxii, 239. ISBN 0-8166-4026-2. info

Z0132 Urbánní a rurální studia

Vyučující: [doc. RNDr. Alois Hynek CSc.](#), [RNDr. Vladimír Herber CSc.](#)

Rozsah: 1/1/0. 2 kr. (plus ukončení). Ukončení: k.

Cíle předmětu: Překonáním duality fyzické a humánní geografie do propojeného studia relací měst a venkova se vytváří základ pro aplikaci geografie v regionální politice založené na konceptu trvalé udržitelnosti. Převažuje projektové pojetí předmětu vycházející z reality města Brna, jeho urbánního/suburbánního rozvoje a navazující

venkovské krajiny. Využívají se zahraniční zkušenosti, praxe zemí EU a dalších vyspělých demokracií, neopomínají se i ostatní země. **Výstupní znalosti, dovednosti a způsobilost:** Praktická znalost problematiky měst a venkova založená na teoretických základech ověřených řešeními projekty. Práce s podklady, jejich kritická interpretace a aplikace v terénních studiích. Schopnost vyjednávání a komunikace v hledání strategií/vizí a jejich realizaci v plánech, programech a projektech s dalšími odborníky, státní správou, veřejností a podnikateli. Koncepční i realizační přístupy, návrhy, posudky a praktická implementace projektů, např. v rámci uplatnění strukturálních fondů EU.

Osnova:

- 1. Sociální konstrukce geografie, její tematizace v regionální politice
- 2. Transakční vazby měst a venkova v regionech - centra, semiperiferie a periferie, suburbanizace/subruralizace
- 3. Pozitivistický, behaviorální, strukturní/strukturační a poststrukturalistický přístup k městům
- 4. Volba ekonomie města - od průmyslu ke službám a financím
- 5. Sociální prostorová strukturace města - vztah sociálních procesů a prostorových struktur
- 6. Životní prostředí měst a jejich udržitelnost, environmentální percepce a imaginace
- 7. Strategie a územní plány měst, bydlení, volný čas, participace veřejnosti
- 8. Situační tematizace vývoje měst a jejich budoucnost, distribuce moci
- 9. Venkovská krajina: příroda, osídlení a hospodářství
- 10. Sociální otázky venkova, venkovský způsob života, diferencovaný přístup k "rozvoji"
- 11. Budoucnost venkova v jeho rozmanitosti, udržitelnost venkova a jeho identity
- 12. Vztahy města-venkov, komunikace, překonání bariér, druhé bydlení
- 13. Prostorová integrace měst a venkova v regionální trvalé udržitelnosti

Výukové metody: rozvoj intelektuálních, sociálních a praktických dovedností: výpočty a psaní, komunikace, počítačová vzdělanost, grafické práce a terénní studium, logické uvažování, týmová práce, zkoumání/výzkum, identifikace a řešení problémů.

Metody hodnocení: Podmínkou je alespoň 80 % aktivní účast na seminářích a zpracování, prezentace a obhajoba dílčích i celkových výsledků 2 studentských (první projekt rurální a druhý projekt urbánní).

Literatura:

- *Suburbanizace a její sociální, ekonomické a ekologické důsledky.* Edited by Luděk Sýkora. Praha : Ústav pro ekopolitiku, 2002. 191 s. : i. ISBN 80-901914-49-5. info
- Löw, Jiří - Michal, Igor. *Krajinný ráz.* 1. vyd. Kostelec nad Černými Lesy : Lesnická práce, 2003. 552 s. ISBN 80-86386-27-9. info
- Glück, Alois - Magel, Holger. *Venkov má budoucnost.* 1. vyd. Praha : Zemědělské nakladatelství Brázda, 1992. 230 s. ISBN 80-209-0235-. info
- Blažek, Bohuslav. *Venkov města média.* Vyd. 1. Praha : Sociologické nakladatelství, 1998. 362 s. ISBN 80-85850-59-1. info
- Hynek A., Hynek N., Řezník T., Karváňko P., 2005. Středozápadní Morava – periferie, nebo semiperiferie? In: Novotná M., ed., *Problémy periferních oblastí.* Univerzita Karlova v Praze, Přírodovědecká fakulta, s. 148-160. ISBN 80-86561-21-6 (184 s.)
- Slepíčka, Alois. *Přeměny venkova : venkov našeho věku.* Vyd. 1. Praha : Svoboda, 1989. 387 s., 72. ISBN 80-205-0019-7. info

Z0149 Geografické projekty a cvičení

Vyučující: [RNDr. Vladimír Herber CSc.](#)

Rozsah: 0/2/0. 2 kr. Ukončení: z.

Cíle předmětu: Cílem předmětu je příprava studentů k získání kompetencí pro vedení praktických cvičení ze zeměpisu a řešení geografických projektů. Obsahem předmětu je procvičování dílčích tematických celků gymnaziálního zeměpisu formou úloh, příkladů, pracovních listů, tvorba didaktických testů a způsoby jejich hodnocení.

Osnova:

- Mezinárodní charta geografického vzdělávání a její realizace v geografických cvičeních a úlohách
- Praktická cvičení s atlasy a mapami
- Využití statistických materiálů v zeměpisných cvičeních

- Pracovní listy - tvorba a využití
- Projektová výuka v geografickém vzdělávání
- Geografický terénní projekt
- Testování v zeměpise - tvorba didaktických testů a jejich vyhodnocování
- Využití didaktické techniky a ICT ve výuce zeměpisu

Výukové metody: Procvičování dílčích tematických celků gymnaziálního zeměpisu formou úloh, příkladů, pracovních listů, tvorba didaktických testů a způsoby jejich hodnocení, řešení skupinových projektů.

Metody hodnocení: Alespoň 80 % aktivní účast ve výuce. Průběžné plnění dílčích úkolů k jednotlivým tématům. Předmět je zakončen písemným testem, v němž studenti řeší úlohy a cvičení.

Literatura:

- Bičík, Ivan - Janský, Bohumír. *Příroda a lidé Země :učebnice zeměpisu pro střední školy*. 2., upr. vyd. Praha : Nakladatelství České geografické společnosti, 2007. 135 s. ISBN 978-80-86034-73. info
- Bičík, Ivan. *Regionální zeměpis :učebnice zeměpisu pro střední školy*. 2. upr. vyd. Praha : Nakladatelství České geografické společnosti, 1998. 47 s. ISBN 80-86034-19-4. info
- Anděl, Jiří - Bičík, Ivan - Havlíček, Tomáš. *Makroregiony světa :regionální geografie pro gymnázia*. 1. vyd. Praha : Nakladatelství České geografické společnosti, 2010. 148 s. ISBN 9788086034782. info
- Valenta, Václav - Herber, Vladimír. *Maturita ze zeměpisu :studijní příručka pro maturanty*. 1. vyd. Praha : Nakladatelství České geografické společnosti, 2000. 88 s. ISBN 80-86034-44-5. info
- *Otázky a úkoly ze zeměpisu :příručka pro studenty a učitele středních škol*. Edited by Josef Herink - Ivan Mališ - Karel Zahradník. 1. vyd. Praha : Nakladatelství České geografické společnosti, 1995. 68 s. ISBN 9090194214. info
- Sobotová, Miromila - Sobotka, Karel. *Zeměpisný náčrtník*. 1. vyd. Praha : Nakladatelství České geografické společnosti, 1996. 30 s. ISBN 80-901942-5-7. info

Z0150 Geografický seminář

Vyučující: [doc. RNDr. Alois Hynek CSc.](#)

Rozsah: 0/2/0. 2 kr. Ukončení: z.

Cíle předmětu: Cílem tohoto předmětu je připravit studenty na řešení nejrůznějších situací vzniklých při každodenní výuce zeměpisu. Budoucí pedagogové by měli mít dobrý přehled o učebních pomůckách, které nabízí náš trh, měli by vědět, jak organizačně zvládnout nejen běžnou hodinu, ale také hodinu, kdy jsou např. pod časovým tlakem. Měli by mít představu o vedení sbírek zeměpisu, o práci předmětové komise, o organizačním zajištění a průběhu akcí jako jsou exkurze, vycházky, výlety atd. , kde všude lze aplikovat geografii v praxi. Věříme, že vědomosti a dovednosti získané v Praktiku pomohou začínajícím učitelům lépe zvládnout úskalí, která toto povolání přináší.

Osnova:

1. Tematický plán pro výuku geografie na gymnáziu
2. Organizace výukového hodiny
3. Písemná příprava na vyučovací hodinu
4. Učebnice, atlasy, mapy
5. Další pomůcky a výukový materiál
6. Předmětová komise zeměpisu.
7. Zeměpis za školou - praktické využití zeměpisných poznatků a dovedností v rámci terénního vyučování, exkurzí, školních výletů, sportovních kurzů
8. Projektové vyučování
9. Závěrečné maturitní práce
10. Zeměpisná olympiáda - struktura soutěže, příprava školního kola
11. Praktické činnosti
12. Obhajoba zápočtových prací

Výukové metody: Seminář, skupinové projekty, jejich prezentace a obhajoba, dílčí úkoly

Metody hodnocení: Požadavky k ukončení: Absolvování alespoň 85 % seminářů v semestru, splnění požadavků na domácí přípravu - dílčími úkoly, prezentace a obhajoba semestrálního projektu na závěr semináře.

Literatura:

- Baar, Vladimír. *Hospodářský zeměpis : regionální aspekty světového hospodářství*. 1. vyd. Praha : Nakladatelství České geografické společnosti, 2002. 111 s. : i. ISBN 80-86034-50-. info
- Bičík, Ivan. *Regionální zeměpis světadílů : učebnice zeměpisu pro střední školy*. 1. vyd. Praha : Nakladatelství České geografické společnosti, 2000. 137 s. ISBN 80-86034-43-7. info
- Bičík, Ivan. *Příroda a lidé Země : učebnice zeměpisu pro střední školy*. 1. vyd., dotisk. Praha : Česká geografická společnost, 2006. 135 s. ISBN 80-86034-45-3. info
- Anděl, Jiří - Bičík, Ivan - Havlíček, Tomáš. *Makroregiony světa : regionální geografie pro gymnázia*. 1. vyd. Praha : Nakladatelství České geografické společnosti, 2010. 148 s. ISBN 9788086034782. info
- Bičík, Ivan. *Hospodářský zeměpis : učebnice pro obchodní akademie a jiné střední školy*. 1. vyd. Praha : Nakladatelství České geografické společnosti, 2003. 95 s. ISBN 80-86034-52-6. info

Z1003 Diplomová práce ze zeměpisu 4

Vyučující: ved. práce

Rozsah: 0/0/14. 13 kr. Ukončení: z.

Cíle předmětu: Předmět Diplomová práce 4 je koncipován jako kurz motivující studenta k napsání diplomové práce splňující veškeré požadavky na ni kladené. Absolvování tohoto kurzu zajistí, že student odevzdá diplomovou práci odsouhlasenou vedoucím. Student by tak měl být připraven k úspěšné obhajobě práce.

Osnova:

- Individuální konzultace v průběhu zpracování diplomové práce.

Výukové metody: Individuální konzultace v průběhu zpracování diplomové práce.

Metody hodnocení: Zápočet je udělený za odevzdání práce se souhlasem vedoucího.

Literatura:

- Meško, Dušan - Katuščák, Dušan - Findra, Ján. *Akademická příručka*. České, upr. vyd. Martin : Osveta, 2006. 481 s. ISBN 80-8063-219-7. info

Z1313 Přírodní hrozby a rizika v krajině - online

Vyučující: [RNDr. Vladimír Herber CSc.](#)

Rozsah: 1/1/0. 2 kr. Ukončení: z.

Cíle předmětu: Přírodní hrozby patří mezi přírodní procesy, které překročily určitou prahovou hodnotu a negativně se projevují v životě a činnostech lidské společnosti. Stejně jako mezi přírodními procesy, tak i mezi katastrofami existuje vzájemná souvislost. Jedna ovlivňuje druhou, někdy dokonce první katastrofa spustí další. Ke všem katastrofám, jako by jich ještě nebylo dost, přistupují i druhotné účinky související s lidskou činností - požáry, výbuchy plynu, protřetí nebo přelití přehradních hrází, vyhubení dobytka, otrávení pastvin a studní, hladomor, epidemie. Cílem předmětu je pochopení příčin vzniku jednotlivých ničivých přírodních procesů, popis jejich průběh, studium vzájemné souvislosti a provázanosti, možnosti a metody předpovědi a předcházení či snížení negativních dopadů.

Osnova:

- 1. úvod do problematiky - přírodní hrozby, hazardy a rizika - základní pojmy, členění
- 2. zemětřesení
- 3. vulkanismus/sopečné výbuchy
- 4. sesuvy půdy
- 5. vlny horka/sucha, studené vpády
- 6. tornáda, hurikány/ tajfuny, vichřice/bouře
- 7. říční povodně a záplavy
- 8. mořské záplavy/povodně, tsunami
- 9. glaciální hazardy, sněhové bouře/laviny
- 10. přírodní požáry
- 11. chemické hazardy, ionizující záření
- 12. přenosné choroby, biotické/biologické hazardy
- 13. hodnocení a řízení rizik
- 14. využití metod DPZ

Výukové metody: on-line kurz - výuka pomocí Informačního systému MU

Metody hodnocení: Výuka se koná pouze online v prostředí Informačního systému MU formou samostudia. Předmět je ukončen standardně zápočtem při splnění podmínek uvedených v interaktivní osnově - vyplnění všech Odpovědníků, průměrný zisk alespoň 60 % z celkového možného počtu bodů.

Literatura:

- Kukul, Zdeněk. *Přírodní katastrofy [Kukul, 1983]*. Vyd. 2. Praha : Horizont, 1983. 259 s. info
- Reichardt, Hans. *Naturkatastrophen (Orig.) : Přírodní katastrofy*. info
- Jakeš, Petr - Kozák, Jan. *Vlny hrůzy :zemětřesení, sopky a tsunami*. Vyd. 1. Praha : Nakladatelství Lidové noviny, 2005. 221 s. ISBN 80-7106-772-5. info
- Smith, Keith. *Environmental hazards :assessing risk and reducing disaster*. 4th ed. London : Rotlege, 2004. xiv, 306 s. ISBN 0415318041. info
- Bryant, Edward. *Natural hazards*. 2nd ed. Cambridge : Cambridge University Press, 2005. xvi, 312 s. ISBN 0-521-53743-6. info
- Brázdil, Rudolf - Březina, Ladislav - Dobrovolný, Petr - Dubrovský, Martin - Halásová, Olga - Hostýnek, Jiří - Chromá, Kateřina - Janderková, Jana - Kaláb, Zdeněk - Keprtová, Kateřina - Kirchner, Karel - Kotyza, Oldřich - Krejčí, Oldřich - Kunc, Josef - Lacina, Jan - Lepka, Zdeněk - Létal, Aleš - Macková, Jarmila - Máčka, Zdeněk - Mulíček, Ondřej - Roštinský, Pavel - Řehánek, Tomáš - Seidenglanz, Daniel - Semerádová, Daniela - Sokol, Zbyněk - Soukalová, Eva - Štekl, Josef - Trnka, Miroslav - Valášek, Hubert - Věžník, Antonín - Vozenílek, Vít - Žalud, Zdeněk. *Vybrané přírodní extrémy a jejich dopady na Moravě a ve Slezsku*. Brno, Praha, Ostrava : Masarykova universita, Český hydrometeorologický ústav, Ústav geoniky Akademie věd ČR, v.v.i., 2007. 432 s. neuveden. ISBN 978-80-210-4173-8. info

Z2012 Regionální geografie ČR

Vyučující: [RNDr. Vladimír Herber CSc.](#), [doc. RNDr. Václav Toušek CSc.](#), [doc. RNDr. Antonín Věžník CSc.](#)

Rozsah: 4/1/0. 5 kr. (přif plus uk plus > 4). Ukončení: zk.

Cíle předmětu: Cílem předmětu je představit Českou republiku jako geografický region. Vedle fyzickogeografického pohledu bude představen i sociální a ekonomický profil České republiky a jejich regionů.

Osnova:

- **část I - Fyzická geografie**
- 1. Úvod. Geografická poloha ČR a její vliv na přírodní poměry. Základní kartometrické údaje.
- 2. Reliéf ČR. Geologický vývoj a stavba našeho území. Geomorfologický vývoj České vysočiny a Západních Karpat. Geomorfologická regionalizace a charakteristika jednotlivých geomorfologických celků.
- 3. Podnebí ČR. Vliv geografických faktorů na klima. Chod klimatických prvků: teplota vzduchu, atmosférické srážky, vlhkost vzduchu, výpar, oblačnost, sluneční svit, vítr. Průběh počasí za typických povětrnostních situací. Kolísání klimatu. Klimatické klasifikace a klimatogeografická členění ČR.
- 4. Vodstvo ČR. Povrchové vody tekoucí - rozdíly v utváření odtoku v hlavních povodích ČR, hydrografické charakteristiky povodí a řek, jejich režim, řeky České republiky. Povrchové vody stojaté - jezera, rybníky, údolní nádrže. Podpovrchové vody - prosté podzemní vody, minerální vody, jejich význam a rozšíření. Hydrogeografické a hydrologické regionalizace ČR.
- 5. Půdní pokryv ČR. Půdotvorní činitelé, charakteristika a přehled půd a půdního pokryvu ČR. Půdní fond - současný stav, využívání, ochrana. Eroze půdy. Pedogeografické regiony ČR.
- 6. Biota ČR. Vývoj bioty. Prostorové rozšíření vegetačních stupňů a jejich specifické vlastnosti. Lesy a jejich funkce v krajině ČR. Biogeografická regionalizace a bioregiony.
- 7. Krajina ČR. Přírodní krajiny ČR a jejich charakteristika. Typy kulturních krajin. Ochrana přírody a krajiny.
- **část II - Humánní geografie**
- 1. Obyvatelstvo České republiky. Vývoj hlavních populačních trendů, mobilita obyvatelstva. Struktura populace (věková struktura, národnostní složení, ekonomická aktivita, sociální struktura).
- 2. Systém osídlení ČR. Vývoj osídlení a jeho typologie. Města a jejich vývoj, charakter urbanizačních procesů. Venkovské osídlení, základní charakteristiky a jeho vývoj.
- 3. Hospodářství České republiky, zvláštnosti historického vývoje, zvláště po roce 1945. Základní charakteristiky územní struktury národní ekonomiky. Přírodní zdroje a nerostné suroviny.
- 4. Průmysl ČR. Podmínky lokalizace průmyslové výroby, historické zvláštnosti jednotlivých odvětví. Geografická regionalizace průmyslu ČR.

- 5. Zemědělství České republiky, přírodní podmínky a předpoklady. Ekonomické podmínky zemědělství ČR a historický vývoj. Rostlinná výroba, živočišná výroba. Regionální specializace a diferenciací zemědělství. Lesní hospodářství a vodní zdroje.
- 6. Doprava v ČR a její regionální diference.
- 7. Cestovní ruch a rekreace, služby, zahraniční obchod, regionální diference.
- 8. Sociálně-geografické regiony ČR

Výukové metody: Na přednášku navazují semináře z FG ČR a SEG ČR, v nichž studenti plní dílčí úkoly, připravují se a aktivně se zapojují do diskuse k jednotlivým tématům.

Metody hodnocení: Na přednášku navazují semináře z FG ČR a SEG ČR, v nichž studenti plní dílčí úkoly, připravují se a aktivně se zapojují do diskuse k jednotlivým tématům. V ISu je interaktivní osnova s Odpovědníky a studenti jsou průběžně testováni. Úspěšné absolvování seminářů a získání souhlasů (zápočtů) z jeho dvou dílčích částí (FG, SEF) je podmínkou k účasti na zkoušce. Zkouška je písemná a ústní. V písemné části zkoušky tvoří polovinu bodové hodnoty otázky z regionální fyzické geografie ČR a druhou polovinu bodů otázky ze socioekonomické geografie ČR. V každé části písemné zkoušky musí student získat alespoň 50% bodů k hodnocení úspěš. Ústní část zkoušky tvoří 2 otázky (FG+SEG).

Literatura:

- Bárta, František. *Krajina v České republice*. Edited by Jan Němec - František Pojer. Praha : Consult, 2007. 399 s. ISBN 80-903482-3-8. info
- Toušek, Václav - Smolová, Irena - Fňukal, Miloš - Jurek, Martin - Klapka, Pavel. *Česká republika: portréty krajů*. Praha : Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, 2005. 136 s. Neuvedeno. ISBN 8023963058. info
- Chlupáč, Ivo - Brzobohatý, Rostislav - Kovanda, Jiří - Stránil, Zdeněk. *Geologická minulost České republiky*. Praha : Academia Praha, 2002. 436 s. Ediční číslo 2483. ISBN 80-200-0914-0. info
- *Biogeografické členění České republiky*. Edited by Martin Culek. Praha : ENIGMA, 1996. 347 s. +. ISBN 80-85368-80-3. info
- Culek, Martin - Buček, Antonín - Grulich, Vít - Hartl, Pavel - Hrabica, Antonín - Kocián, Jan - Kyjovský, Štěpán - Lacina, Jan. *Biogeografické členění České republiky. II. díl*. 1. vyd. Praha : Agentura ochrany přírody a krajiny ČR, 2005. 589 s. Biogeografické členění ČR, svazek 2. ISBN 80-86064-82-4. info
- Tomášek, Milan. *Atlas půd České republiky*. 1. vyd. Praha : Český geologický ústav, 1995. 36 s., 42. ISBN 80-7075-198-3. info
- Götz, Antonín - Novotná, Marie. *Geografie zemědělství ČR*. Vyd. 2. Plzeň : Západočeská univerzita, 1996. 114 s. ISBN 80-7082-271-6. info
- Hampl, Martin. *Geografická organizace společnosti a transformační procesy v České republice*. 1. vyd. Praha : DemoArt, 1996. 395 s., 1. ISBN 80-902154-2-4. info
- Hampl, Martin. *Geografická organizace společnosti v České republice : transformační procesy a jejich obecný kontext*. Praha : Univerzita Karlova, 2005. 147 s. +. ISBN 80-86746-02-X. info
- Broža, Vojtěch. *Přehradý Čech, Moravy a Slezska*. Vyd. 1. Liberec : Knihy 555, 2005. 251 s. ISBN 80-86660-11-7. info
- Atlas krajiny České republiky.

Z6010 Geografie Světového oceánu

Vyučující: [RNDr. Vladimír Herber CSc.](#)

Rozsah: 1/1. 2 kr. (plus ukončení). Ukončení: k.

Cíle předmětu: Moře a oceány jsou nedílnou součástí života na naší planetě. Třebaže je Česká republika vnitrozemským státem, hrají moře a oceány v našem životě významnou roli, např. tím, že ovlivňují počasí. Cílem předmětu je přispět k poznání přírody Světového oceánu, jeho využívání i nezbytné ochraně životního prostředí oceánů.

Osnova:

- 1. Definice a členění oceánografie
- 2. Stručné dějiny oceánografie
- 3. Rozdělení vodstva na Zemi. Členění světového oceánu. Pojmenování oceánů a moří
- 4. Morfometrická a geomorfologická charakteristika mořského dna.
- 5. Fyzikální a chemické vlastnosti mořské vody.
- 6. Pohyby mořské vody.

- 7. Oceánské a mořské proudy.
- 8. Biologické poměry světového oceánu.
- 9. Regionální geografie oceánů a moří.
- 10. Využití bohatství světového oceánu.
- 11. Znečištění moří a pobřeží.

Výukové metody: Přednáška je doplňována videoprojekcí k jednotlivým tématům. V ISu je zřízena Interaktivní osnova k předmětu a Odpovědník.

Metody hodnocení: Průběžné jsou zjišťovány znalosti studentů k jednotlivým tematickým celkům prostřednictvím autotestování a výsledky testování slouží jako podklad k hodnocení.

Literatura:

- Thurman, Harold V. - Trujillo, Alan P. *Oceánografie :[tajemný svět moří a oceánů]*. Translated by Adam Petrušek. Vyd. 1. Praha : Computer Press, 2005. viii, 479. ISBN 80-251-0353-6. info
- *Oceán :poslední divočina světa*. Edited by Fabien Cousteau, Translated by Martin Anděra. V Praze : Knižní klub, 2007. 512 s. ISBN 978-80-242-1876. info
- Thurman, Harold V. *Essentials of oceanography*. 3rd ed. Columbus : Merrill Publishing Company, 1990. 398 s. ISBN 0-675-21117-4. info
- Janský, Bohumír. *Geografie moří a oceánů*. 1. vyd. Praha : Univerzita Karlova, vydavatelství Karolinum, 1992. 138 s. info
- Kukul, Zdeněk. *Základy oceánografie*. 2. vyd. Praha : Academia, 1990. 590 s. +. ISBN 80-200-0313-4. info

Z7011 Geografické kurikulum

Vyučující: [doc. RNDr. Alois Hynek CSc.](#), [RNDr. Vladimír Herber CSc.](#)

Rozsah: 1/2/0. 3 kr. (plus ukončení). Ukončení: k.

Cíle předmětu: Geografické kurikulum je určeno pro praxi škol, představuje vzdělávací program pro učební předmět zeměpis na střední škole. Tím je naplněna praxe vyspělých demokratických zemí, které ponechávají větší prostor školám pro určení postupů ve splnění požadavků označovaných jako standardy geografického vzdělávání. Současná praxe dominance učebních osnov a vybraných učebnic zeměpisu končí, proto se klade v tomto předmětu důraz na vypracování vlastního geografického kurikula (veškerá zkušenost žáka s učebním předmětem zeměpis na střední škole). Zahrnuje geografické národní standardy, kulturu vzdělávání dané školy, její vybavení, kvalitu personálu a okolí školy (sociální, kulturní, politické atd.)Respektuje jak požadavky na národní úrovni, tak realitu školy a je permanentně podrobováno revizi a změnám. Jde především o dnes velmi žádaný školský vzdělávací plán/program zeměpisu pro gymnázia.

Osnova:

- 1 úvod
- 2 co je geografické kurikulum
- 3 fyzická geografie
- 4 humánní geografie
- 5 lokální geografie
- 6 regionální geografie
- 7 environment, sustainability and security, citizenship
- 8 Země a svět: krajiny a regiony
- 9 geografie ČR
- 10 geografie Evropy
- 11 mimoevropské regiony
- 12 geografie kultur
- 13 shrnutí

Výukové metody: přednášky, skupinové učení, diskuse/debata, mikrovýstupy, prezentace domácích úkolů, interaktivní tabule, dokumentace školního vzdělávacího plánu

Metody hodnocení: kolokvium

Literatura:

- Petty, Geoffrey. *Moderní vyučování*. Translated by Štěpán Kovařík. Vyd. 3. Praha : Portál, 2004. 380 s. ISBN 80-7178-978-X. info
- Pasch, Marvin. *Od vzdělávacího programu k vyučovací hodině*. Vyd. 2. Praha : Portál, 2005. 416 s. ISBN 80-7367-054-2. info
- *Learning to teach geography in the secondary school : a companion to school experience*. Edited by David Lambert - David Balderstone. 2nd ed. London : Routledge, 2010. xxiii, 455. ISBN 9780203871683. info
- Lambert, David - Morgan, John. *Teaching geography 11-18 : a conceptual approach*. 1st pub. Maidenhead : McGraw-Hill/Open University Press, 2010. xii, 180 s. ISBN 9780335234479. info
- *Teaching geography in secondary schools : a reader*. Edited by Maggie Smith. 1st publ. London : RoutledgeFalmer, 2002. xx, 330 s. ISBN 0-415-26079-5. info
- *Aspects of teaching secondary geography : perspectives on practice*. Edited by Maggie Smith. 1st pub. London : RoutledgeFalmer, 2002. ix, 361 s. ISBN 0-415-26086-8. info
- Rámcový vzdělávací program (msmt.cz)
- Anderson, L. W., Krathwohl, D. R. ., Bloom B.S. eds. *A Taxonomy for Learning, Teaching, and Assessing: A Revision of Bloom's Taxonomy of Educational Objectives, Complete*, Longman Publishing Group, 2000, ISBN-13: 978-0321084057, 352 pp.
- Curriculum Development: Judith Howard, Department of Education, Elon University, Summer 2007 [http://org.elon.edu/catl/documents/Curriculum Development.pdf](http://org.elon.edu/catl/documents/Curriculum%20Development.pdf)

Z7020 Diplomová práce ze zeměpisu 1

Vyučující: ved. práce

Rozsah: 0/0/2. 2 kr. Ukončení: z.

Cíle předmětu: Předmět Diplomová práce 1 je koncipován jako kurz motivující studenta k napsání diplomové práce splňující veškeré požadavky na ni kladené. Absolvování tohoto kurzu a kurzů navazujících zajistí, že student odevzdá diplomovou práci odsouhlasenou vedoucím.

Osnova:

- Individuální konzultace v průběhu zpracování diplomové práce.

Výukové metody: Individuální konzultace v průběhu zpracování diplomové práce.

Metody hodnocení: Zápočet je udělený za úspěšný postup v přípravě práce.

Literatura:

- Meško, Dušan - Katuščák, Dušan - Findra, Ján. *Akademická příručka*. České, upr. vyd. Martin : Osveta, 2006. 481 s. ISBN 80-8063-219-7. info

Z7150 ICT v geografickém vzdělávání

Vyučující: [doc. RNDr. Petr Dobrovolný CSc.](#), [RNDr. Vladimír Herber CSc.](#)

Rozsah: 0/2. 2 kr. Ukončení: kz.

Cíle předmětu: Předmět se zabývá využitím současných komunikačních technologií v geografickém vzdělávání. Teoretická část obsahuje dva základní bloky. První je orientován na využití volně přístupných internetových zdrojů pro výuku základních geografických disciplín. Jsou prezentovány současné možnosti získávání, analýzy a vizualizace geografických dat. Je podán přehled zdrojů prostorově lokalizovaných dat a programového vybavení. Na konci tohoto kurzu bude student schopen porozumět a vysvětlit podstatu základních metod využívaných při výuce geografie s využitím informačních technologií. Měl by být schopen kvalifikovaných rozhodnutí týkajících se přípravy vlastních úloh pro žáky, aplikací metod ICT.

Osnova:

- V praktické části studenti samostatně řeší úkoly podle vzorových cvičení jejich náplní je práce s databázemi geografických dat prostřednictvím jednoduchých dotazovacích jazyků (např. IRIS), tvorba tematických map (VISITview). Cvičení jsou zaměřena především na problematiku globálních změn a globálního mapování v základních geografických disciplínách (např. klimatologie, hydrologie, geomorfologie s aplikacemi na geografické vzdělávání). Druhý blok je orientován na praktické využívání geoinformačních technologií (GT) při prezentaci současných problémů v globálním, regionálním i místním měřítku: Jsou prezentovány možnosti využívání GT v geografickém vzdělávání a dále při řešení vybraných problémů z oblasti základních geografických disciplín Praktická cvičení

využívají technologii GIS a dálkového průzkumu Země. Jednotlivá cvičení jsou vytvořena s důrazem na samostudium a individuální formy výuky.

Výukové metody: Přednášky s výkladem základních pojmů a praktickými ukázkami vhodných zdrojů, především internetových, zaměřených na výuku geografie. Teorie doplněna řešnými příklady. Cvičení formou samostatné práce na několika úlohách řešených za pomoci poskytnutých datových zdrojů a programového vybavení.

Metody hodnocení: Předmět je ukončen zápočtem, kromě účasti na výuce, studenti odevzdají ve stanovených termínech protokoly-výsledky řešení jednotlivých úloh, a dále na konci semestru odevzdají celosemestrální práci, vypracovanou podle pokynů vyučujících.

Literatura:

- Martin, Fred. *E-geography :using ICT in quality geography*. Sheffield : Geographical Association, 2006. 160 s. ISBN 1-84377-170-5. info
- Wahla, Arnošt. *Geografické, kartografické a geoinformatické vzdělávání s podporou webových zdrojů informací*. Vyd. 1. Ostrava : Ostravská univerzita, 2006. 75 s. ISBN 80-7368-143-9. info
- Zounek, Jiří. Využití internetu v učitelské praxi. In *Raadce učitele*. Praha : Raabe, 2003. od s. 1-26, 28 s. Raadce učitele. ISBN 80-86307-04-2. info
- Parkinson, Claire L. *Earth from above :using color-coded satellite images to examine the global environment*. Sausalito, Calif. : University Science Books, 1997. xiii, 175. ISBN 0-935702-41-5. info
- Haggett, Peter. *Geography :a global synthesis*. 1st pub. Harlow : Prentice Hall, 2001. xxi, 833 s. ISBN 0-582-32030-5. info
- Harries, John E. *Earthwatch the climate from space*. Chichester : John Wiley & Sons, 1994. 216 s. ISBN 0-13-223843-8. info

Z9001 Souvislá pedagogická praxe ze zeměpisu

Vyučující: [RNDr. Vladimír Herber CSc.](#)

Rozsah: 0/0. 3 týdny. 2 kr. Ukončení: z.

Cíle předmětu: Praktický předmět uskutečňovaný na školách za plného provozu, je zaměřen na praktické vedení výuky zeměpisu s kontrolou přítomného pedagoga. Zahrnuje 10 vyučovacích hodin náslechů a 10 vyučovacích hodin výstupů. Předpokládá obsahovou znalost geografie, její vzdělávací aplikaci v návaznosti na vzdělávací program, osnovy zeměpisu a lokální geografické kurikulum.

Osnova:

- Praktický předmět uskutečňovaný na školách za plného provozu, je zaměřen na praktické vedení výuky zeměpisu s kontrolou přítomného pedagoga. Zahrnuje 10 vyučovacích hodin náslechů a 10 vyučovacích hodin výstupů. Předpokládá obsahovou znalost geografie, její vzdělávací aplikaci v návaznosti na vzdělávací program, osnovy zeměpisu a lokální geografické kurikulum.
- 1. Provoz školy, pedagogická dokumentace
- 2. Výuka zeměpisu na škole - gymnázium, ZŠ, osnovy
- 3. Vybavení pro výuku zeměpisu - učebna, kabinet, okolí školy
- 4. Styly vedení výuky zeměpisu
- 5. Příprava vedení výuky zeměpisu
- 6. Vlastní výuka zeměpisu
- 7. Proces učení, jeho kontrola a inovace
- 8. Sebereflexe vedení výuky zeměpisu
- 9. Kurikulární kontext
- 10. Vedení pedagogické dokumentace

Výukové metody: Praktická výuka - náslechy a vlastní pedagogické výstupy ve výuce na střední škole

Metody hodnocení: Pedagogická praxe je ukončena zápočtem na základě hodnocení pedagoga příslušné klinické školy v Záznamu o průběhu pedagogické praxe a vedoucím učitelem praxe.

Literatura:

- *Klíčové dovednosti učitele :cesty k lepšímu vyučování*. Edited by Chris Kyriacou, Translated by Dominik Dvořák - Milan Koldinský. 1. vyd. Praha : Portál, 1996. 155 s. ISBN 80-7178-022-7. info

- Podlahová, Libuše. *Ze studenta učitelem :student - praktikant - začínající učitel*. 1. vyd. Olomouc : Univerzita Palackého v Olomouci, 2002. 145 s. ISBN 80-244-0444-3. info
- Podlahová, Libuše. *Pedagogická praxe :průvodce pro současné studenty a budoucí učitele*. 1. vyd. Olomouc : Vydavatelství Univerzity Palackého, 1998. 66 s. ISBN 80-7067-793-7. info
- Podlahová, Libuše. *První kroky učitele*. Vyd. 1. Praha : Triton, 2004. 223 s. ISBN 80-7254-474-8. info

Z9010 Průběžná pedagogická praxe ze zeměpisu

Vyučující: [RNDr. Vladimír Herber CSc.](#)

Rozsah: 0/0. 30 hodin. 2 kr. Ukončení: z.

Cíle předmětu: Praktický předmět uskutečňovaný na školách za plného provozu, je zaměřen na praktické vedení výuky zeměpisu s kontrolou přítomného pedagoga. Zahrnuje 10 vyučovacích hodin náslechnů a 10 vyučovacích hodin výstupů. Předpokládá obsahovou znalost geografie, její vzdělávací aplikaci v návaznosti na vzdělávací program, osnovy zeměpisu a lokální geografické kurikulum.

Osnova:

- Praktický předmět uskutečňovaný na školách za plného provozu, je zaměřen na praktické vedení výuky zeměpisu s kontrolou přítomného pedagoga. Zahrnuje 10 vyučovacích hodin náslechnů a 10 vyučovacích hodin výstupů. Předpokládá obsahovou znalost geografie, její vzdělávací aplikaci v návaznosti na vzdělávací program, osnovy zeměpisu a lokální geografické kurikulum.
- 1. Provoz školy, pedagogická dokumentace
- 2. Výuka zeměpisu na škole - gymnázium, ZŠ, osnovy
- 3. Vybavení pro výuku zeměpisu - učebna, kabinet, okolí školy
- 4. Styly vedení výuky zeměpisu
- 5. Příprava vedení výuky zeměpisu
- 6. Vlastní výuka zeměpisu
- 7. Proces učení, jeho kontrola a inovace
- 8. Sebereflexe vedení výuky zeměpisu
- 9. Kurikulární kontext
- 10. Vedení pedagogické dokumentace

Výukové metody: Praktická výuka - náslechy a vlastní pedagogické výstupy ve výuce na střední škole

Metody hodnocení: Pedagogická praxe je ukončena zápočtem na základě hodnocení pedagoga příslušné klinické školy v Záznamu o průběhu pedagogické praxe a vedoucím učitelem praxe.

Literatura:

- *Klíčové dovednosti učitele :cesty k lepšímu vyučování*. Edited by Chris Kyriacou, Translated by Dominik Dvořák - Milan Koldinský. 1. vyd. Praha : Portál, 1996. 155 s. ISBN 80-7178-022-7. info
- Podlahová, Libuše. *Ze studenta učitelem :student - praktikant - začínající učitel*. 1. vyd. Olomouc : Univerzita Palackého v Olomouci, 2002. 145 s. ISBN 80-244-0444-3. info
- Podlahová, Libuše. *Pedagogická praxe :průvodce pro současné studenty a budoucí učitele*. 1. vyd. Olomouc : Vydavatelství Univerzity Palackého, 1998. 66 s. ISBN 80-7067-793-7. info
- Podlahová, Libuše. *První kroky učitele*. Vyd. 1. Praha : Triton, 2004. 223 s. ISBN 80-7254-474-8. info

Z9150 Multimédia v geografickém vzdělávání

Vyučující: [RNDr. Vladimír Herber CSc.](#)

Rozsah: 0/2. 2 kr. (plus ukončení). Ukončení: k.

Cíle předmětu: Cílem předmětu je prohloubit proces poznání ve vyhledávání a využívání ICT (webové zdroje, mobilní výukové technologie) v profesní přípravě učitelů s cílem ji využívat v pedagogické praxi, pedagogickém procesu, při realizaci geografických (kartografických a geoinformatických) vzdělávacích programů na základních, středních a vyšších odborných školách. Studující si osvojí: - informace o vybraných geografických, kartografických a geoinformatických databázích a portálech, - zdroje světových a mezinárodních organizací (OSN, Světová banka, OECD), které provozují edukační portály, - zdroje specializovaných institucí (NASA, USGS, EUROMAGE) a jejich edukační portály, a edukační zdroje BBC, - dovednost využívat mapové, obrazové zdroje, zdroje webových kamer a hlavně animací a 3D vizualizací při realizaci vzdělávacích programů (Člověk a příroda a Člověk a společnost, - řadu zdrojů uplatnitelných v běžném životě a které je nutno zprostředkovat vzdělávaným osobám (aktuální stav počasí a předpověď počasí pro ČR, Evropu a svět; převody jednotek, časová pásma).

Osnova:

- 1. Multimédia a 5 témat geografie
- a) lokace
- b) místo
- c) interakce člověk - prostředí
- d) pohyb
- e) regiony
- 2. Geografické vzdělávání a interaktivní tabule
- 3. Interaktivní multimédia a jejich využití ve škole
- 4. Webové zdroje pro geografické vzdělávání
- 5. Virtuální texty a jejich využívání v geografii
- 6. Využití počítačových her pro geografické vzdělávání
- 7. Google Earth
- 8. GPS a Geocaching v geografickém vzdělávání
- 9. Virtuální geografický projekt

Výukové metody: přednášky, praktická cvičení a vypracování dílčích úkolů

Metody hodnocení: Hodnocení za splnění dílčích úkolů, vypracování virtuálního geografického projektu a alespoň 85% aktivní účast na seminářích

Literatura:

- Martin, Fred. *E-geography :using ICT in quallity geography*. Sheffield : Geographical Association, 2006. 160 s. ISBN 1-84377-170-5. info
- Ostravská univerzita (Ostrava). Fakulta přírodovědecká. Katedra - Česká geografická společnost (Praha). Sekce geografického vzdělá. *Informační technologie v geografii '95 : sborník z celostátních seminářů (18,-20.10.1995)*. Edited by Lubomír Müller - Arnošt Wahla. Ostrava : Ostravská univerzita, 1995. 75 s. info
- Lewis, Chris. *Multimédia : Exploring multimedia (Orig.)*. Translated by Jiří Bartoň. Vyd. 1. Praha : Ikar, 1998. 71 s. ISBN 80-7202-287-3. info
- Chapman, Nigel - Chapman, Jenny. *Digital multimedia*. Chichester : John Wiley & Sons, 2000. xiv, 568 s. ISBN 0-471-98386-1. info